

[Niels Hølvæg Petersen]

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af loven om realkreditinstitutter.

(Beslutningsforslag nr. B 54).

Det radikale venstre fremsætter herved tre forslag til folketingsbeslutning, der alle vedrører finansieringen af nyt byggeri eller – for andelsboligernes vedkommende – af en ny ejerform.

Formålet med fremsættelsen af disse tre forslag er at få sat gang i overvejelserne om fornyelse af boligforliget af 1974. Regeringen havde stillet i udsigt, at et boligpolitisk oplæg kunne fremlægges før årsskiftet. Dette er beklageligvis ikke sket. Hvis et nyt boligforlig skal kunne gennemføres i indeværende folketingssamling, er det på høje tid, at drøftelserne kommer i gang på grundlag af konkrete udspil.

Det er det radikale venstres opfattelse, at der tiltrænges gennemgribende ændringer i finansieringen af nyt byggeri.

Vedrørende finansieringen af privat byggeri, det vil først og fremmest sige byggeri af enfamiliehuse, er tiden inde til at afskaffe lotteriet på obligationsmarkedet. Den nuværende finansieringsform indebærer, at bygherren, når byggeriet startes, ikke kan vide, til hvilken rente byggeriet til syvende og sidst skal finansieres. Det afhænger af obligationskurserne på det tidspunkt, hvor bygge-lån i bank eller sparekasse afløses af obligationslån i et eller flere realkreditinstitutter.

I de senere år er set mange eksempler på, at denne form for lotteri har betydet store vanskeligheder for enkeltpersoner, hvis økonomiske vilkår viste sig at blive mere belastende, end de havde kunnet regne med. For obligationsmarkedet er situationen den, at der opstår større udsving i kurserne end nødvendigt. I situationer, hvor renten viser faldende tendens, sættes meget byggeri i gang. Dette byggeri skal finansieres på samme tidspunkt, hvilket fører til obligationspukler, der trykker kurserne og gør det vanskeligt at føre en sammenhængende pengepolitik.

Dette er baggrunden for, at det radikale venstre foreslår overgang til kontantlån. Det indebærer, at den enkelte bygherre allerede fra byggeriets start kender de finansielle vilkår. Det giver bedre muligheder for at føre en fornuftig penge- og kreditpolitik, fordi der skabes sammenhæng mellem den fysiske investering og finansieringen.

Ordningen gennemføres på den måde, at realkreditinstitutionerne skal optage lånene, før kredittilsagn gives.

Den skitserede nyordning for finansiering af nybyggeri betyder således et afgørende brud med den hidtidige linie i vor realkredit, men det er forslagsstillernes opfattelse, at denne gennemgribende forandring vil have positive virkninger både for den enkelte bygherre og for mulighederne for at tilrettelægge en mere stabil byggerytme end den, der har præget mange års faktiske udvikling i byggeriet.

Forslaget om at ændre finansieringsformen for det almennyttige byggeri, således at rentesikringsordningen afløses af indeksfinansiering, ligger i klar forlængelse af synspunkter, det radikale venstre tidligere har arbejdet for. Sammen med socialdemokratiet foreslog det radikale venstre allerede under boligforhandlingerne forud for forliget i 1974, at indeksslån kom ind i billedet ved finansiering af nyt almennyttigt byggeri. Det er forslagsstillernes opfattelse, at tiden siden 1974 klart har dokumenteret behovet for en ændring i den foreslåede retning. Den nuværende rentesikringsordning fører i disse år til betydelige huslejespring i afviklingsperioden på grund af den store spændvidde mellem finansieringsrenten og markedsrenten. Det skaber betydelig usikkerhed både for lejere og for boligselskaberne.

Indeksslån vil afhjælpe en række af svaghederne ved den nuværende finansiering samtidig med, at den vil være et nyt tilbud til investorer, der søger muligheder for værdifast investering.

Det er vigtigt, at afdragstiden på indeksslåne bliver så tilpas lang, at afdragsbyrden ikke hindrer en rolig og jævn udvikling i huslejerne. Det må ligeledes anses for vigtigt, at også det rentefinansierede byggeri får mulighed for at konvertere til indeksslån.

Det tredje forslag er et forslag om, at lejerne, der får tilbud om at overtage en udlejningsejendom, skal kunne finansiere overtagelsen ved hjælp af indeksslån. Det vil give lejere forøgede reelle muligheder for at gennemføre en sådan overtagelse. Ved flere lejligheder er lovgivningen vedr. andelsboliger og ejerlejligheder blevet ændret med det formål at lette overgang til andelsboligforeninger. En stærkt medvirkende årsag til, at andelsovertagelse ikke har fået større udbredel-

[Niels Helveg Petersen]

se, er mangelen på en attraktiv finansieringsmulighed. Ikke-forrentede indeksslån vil være en sådan mulighed – og deres indførelse vil kunne give andelsovertagelse nogle muligheder, som i dag savnes.

Samlet udgør disse forslag en betydelig ændring af boligfinansieringen. I boligforhandlingerne er dette et rigtigt sted at starte. Byggeriets samlede omfang og dermed beskæftigelsen i byggefagene hænger nøje sammen med de fremtidige finansieringsvilkår. Det er forslagsstillernes håb, at der på baggrund af disse forslag hurtigt kan komme gang i reelle boligforligsforhandlinger, således at byggeriet kan komme ud af den usikkerhed, hvori det i dag befinder sig, og som modvirker fornuftige dispositioner på området.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

1) Til ministeren for kulturelle anliggender af:

Waldorff (VS):

»Hvilke konsekvenser for regeringens forslag til ny radiolov mener ministeren at den politisk begrundede standsning af programmet »Fra borgernes synspunkt« må medføre?»

(Spm. nr. 347).

Skriftlig begrundelse.

Det helt centrale i sagen om »Fra borgernes synspunkt« er, hvorvidt det skal være muligt for politikerne gennem politisk kontrol med Danmarks Radio at forhindre, at de udsættes for kritik.

Ministeren har gentagne gange erklæret, at regeringens kulturpolitik byggede på principperne om uafhængighed og frihed for politisk censurvirksomhed. Alligevel indeholder forslaget til ny radiolov en skærpelse af den politiske kontrol dels gennem en opretholdelse af politikertilstedeværelsen i radiatorådet, dels gennem oprettelse af regionale radiatoråd, som er kontrolleret af amtsrådene. Den aktuelle sag viser, hvordan politikerpression sætter sig igennem i radioen allerede nu.

Ikke mindst når det drejer sig om at lave såkaldt nærdemokratisk radio, som går tæt på lokale problemer, hvilket netop var hen-

sigten med »Fra borgernes synspunkt« som en del af radioens dækning af kommunevalgene, må man frygte en skærpelse af den politiske indgriben i mulighederne for at lave kritisk radiovirksomhed.

På den baggrund må det være rimeligt at spørge ministeren, om han vil overveje principperne i radiolovsforslaget endnu en gang.

Waldorff (VS):

Mit spørgsmål kunne muligvis få kulturministeren til svare, at dette spørgsmål burde være rejst i det udvalg, som behandler radiolovsforslaget. Det kan der måske være noget om. Når jeg rejser det her, er det, fordi jeg helt ærligt er bange for, at der på et eller andet tidspunkt vil blive indgået en handel i porten om radiolovsforslaget imellem socialdemokratiet og venstre, og fordi jeg mener, sagen vil være godt tjent med en åben diskussion.

Det centrale problem i denne forbindelse er selvfølgelig at sikre nogle mulige demokratiske funktioner i forhold til Danmarks Radio. Det er spørgsmålet, om man kan sikre en vis demokratisk funktion visse muligheder, eller om radioen i stadig højere grad skal være underlagt eller skal undermineres af visse borgerlige interesser. Når dette program trækkes frem, er det, fordi det sådan set meget godt viser, at i en situation op til et kommunevalg, hvor tingene spidser til, bliver trangen til at beskytte sine egne borgerlige politikere stærkere og bevirker altså et sådant skridt som indstillingen af programmet »Fra borgernes synspunkt«. Jeg mener, det skal understreges, at der ikke er blevet fremført én eneste saglig begrundelse for at standse programmet.

Ministeren må være enig i intentionerne om at fjerne eller forhindre politisk kontrol og indirekte pression som f. eks. den latente trussel om at tage tingene op i radiatorådet. Under behandlingen af lovforslaget er det især spørgsmålet om politikernes tilstedeværelse i radiatorådet og amtspolitikernes dominans, der har interesse. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han i lyset af de mange eksempler på politisk pression vil være villig til at overveje eller gå ind i en diskussion om politikernes tilstedeværelse.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg må sige, at hr. Waldorff fik bevæget sig temmelig langt omkring i forbindelse med dette spørgsmål, og jeg skal blot svare følgende: hr. Waldorff er i sin begrundelse for spørgsmålet gået ud fra, at der er tale om en politisk begrundet standsning af programmet »Fra borgernes synspunkt«. Det er en påstand, som man ikke deler i Danmarks Radio, som har orienteret mig om, at den midlertidige standsning af programmet ikke er politisk begrundet. Magasinet produceres for Danmarks Radios provinsafdeling Radio Fyn. Det fremgår af en pressemeddelelse udsendt af Danmarks Radio den 5. januar, at magasinet vil blive sendt til og med den 30. januar og genoptaget efter kommunevalget, første gang den 3. april. Standsningen er af Danmarks Radio begrundet med, at Radio Fyn er udsat for et særligt arbejdspress og således bl. a. skal udvide sendetiden, hvorfor man har anset det for nødvendigt at standse magasinet »Fra borgernes synspunkt« midlertidigt i forbindelse med kommunalvalget. Jeg ser i den foreliggende sag absolut ikke nogen anledning til, at det skulle få konsekvenser for regeringens radiolovsforlag.

Waldorff (VS):

Jeg er ked af, at ministeren overhovedet ikke går ind i det, som er det centrale i spørgsmålet, nemlig hele diskussionen om politikertilstedeværelsen i radioen. For mig og for de fleste er der næppe nogen tvivl om, at der er tale om en politisk begrundet standsning, specielt fordi det, der tales om i forbindelse med chefernes standsning af programmet, nemlig et særligt arbejdspress op til kommunalvalget, er noget, man selvfølgelig har været klar over hele tiden. Men dertil kommer, at »Fra borgernes synspunkt« jo netop er en udsendelse, som går ind i problemerne i forbindelse med kommunalpolitik, og det har de udsendelser, som har givet anledning til standsningen, også gjort. Man skal så at sige være meget velvilligt indstillet over for ledelsen i Danmarks Radio for at acceptere en begrundelse, som passer så dårligt med virkeligheden.

Jeg vil godt endnu en gang spørge og denne gang mere generelt: er ministeren, bl. a. på baggrund af de mange partier, som har

sat spørgsmålstegn ved politikerrepræsentationen, interesseret i at gå ind i en diskussion om nogle muligheder for at ændre ved det forslag, regeringen har fremsat?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg er i hvert fald ikke interesseret i at gå ind i en stor principiel diskussion i folketingets spørgetid på 5 minutter. Jeg kan sige, at det naturligvis er klart, at lovgivningen skal lægges sådan til rette, at Danmarks Radio og efter forslaget de nye regionalradioer kan sikres bedst muligt mod pression. Radorådet har hele tiden været ment som en garant for, at det blev den danske befolknings radio og man derved sikrede radioens ytringsfrihed og alsidighed, så den ikke skulle bøje sig efter tilfældige eller andre grupper med særinteresser. Sådan mener jeg også radorådet har fungeret, og det er baggrunden for, at lovforslaget giver regionalradorådene en vis forankring i befolkningens opfattelse inden for regionen. Jeg har ikke den opfattelse, at politikere er i modsætning til befolkningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Jørgen Junior (FP):

»Vil ministeren garantere, at der ikke indføres regler, der vanskeliggør overgangen til professionel fodbold i Danmark i 1978?«
(Spm. nr. 358).

Skriftlig begrundelse.

De fleste danske klubber har truffet aftaler med sponsorer – for en stor dels vedkommende med fabrikanter eller forhandlere af øl og spiritus.

Lykkes det nu for folk som Ole Espersen og Niels Ehrenreich at få indført diskriminerende regler, vil dansk professionel fodbold ikke kunne realiseres, som alt nu er planlagt. Faxe, Jägermeister, Spritfabrikkerne, Carlsberg etc. bør roses for deres beredvillighed over for dansk fodbold og dermed dansk ungdom.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Jeg skal prøve i besvarelsen af hr. Jørgen Juniors spørgsmål helt at se bort fra, at det er absolut meningsløst.

Hr. Jørgen Junior burde vide, at jeg naturligvis ikke er i stand til at garantere udfaldet f. eks. af en eventuel folketingsbeslutning. Der findes ikke i dag regler, der i særlig grad begrænser udformningen af spiritusreklamer, men sådanne kunne naturligvis tænkes indført, hvis der er folketingsflertal for det.

Baggrunden for spørgsmålet er, at en række firmaer inden for øl-, vin- og spiritusbranchen i stigende omfang søger at købe reklameplads på de trøjer, som de forventede professionelle fodboldspillere vil spille med. Disse bestræbelser synes umiddelbart at være i strid med nogle retningslinjer vedrørende reklame for øl, vin og spiritus, som brancheorganisationerne vedtog den 12. september 1977. Det hedder heri bl. a., at man ved udformning af reklamer skal undgå følgende: at reklamerne appellerer specielt til de yngre aldersgrupper, f. eks. bør modeller under 25 år ikke anvendes, at reklamen har form som aktive sportsudøvers anbefaling af brug af alkohol i forbindelse med sportsudøvelse, sportsmotiver osv., at alkoholnydelsen præsenteres idealiserende eller glorificerende. På dette område som på alle andre områder af statens politik bør der være en sammenhæng.

Et af de store sociale problemer i dagens Danmark er et betydeligt alkoholmisbrug også blandt de unge, hvor konsekvenserne er særlig dystre. De pågældende firmaers reklamefremstød på idrætsudøvernes trøjer sker naturligvis ud fra en formodning om, at dette reklamemedium er særlig effektivt, bl. a. fordi det har chancer for TV-reklame og dermed skulle kunne forøge efterspørgselen. Hvis den forøgede efterspørgsel især stammer fra unge forbrugere, fordi de får et indtryk af, at det er ungt og dynamisk at drikke, er der næppe tvivl om, at det offentlige kommer til at betale regningen for de skader, der opstår, over de sociale budgetter, og der er næppe heller tvivl om, at regningen bliver mange gange større end det beløb, de professionelle klubber modtager for reklameindsatsen.

I øjeblikket overvejer forbrugerombudsmanden mulighederne for i samarbejde med branchen at etablere retningslinjer, som effektivt forhindrer, at i særlig grad unge gøres til målgruppe for alkoholreklamer. Jeg synes

ærlig talt, at man skal afvente de videre diskussioner om denne sag, til branchens og forbrugernes repræsentanter har snakket sammen.

Jørgen Junior (FP):

Jeg takker for svaret. Det er naturligvis meget godt at sige, at man skal vente, til repræsentanterne for forbrugerne og branchen har snakket sammen. Det er en kendsgerning – og det ved ministeren jo udmærket godt – at hele den planlægning, som faktisk er færdig, og som er fuldstændig afhængig af, at bl. a. nogle af de nævnte firmaer kan fortsætte med at reklamere, som de har gjort på det tidspunkt, da der var tale om amatører, er en forudsætning for, at dansk professionel fodbold overhovedet kan komme i gang her i den kommende sæson i løbet af nogle få måneder.

Jeg synes egentlig, at svaret er meget foruroligende, for der lægges jo i virkeligheden fra ministeren op til, at hele denne tankegang, at alkoholreklame påvirker de unge til forøget alkoholforbrug, skal medføre et pres på branchen for at undgå den form for reklame. Hvis det er ministerens opfattelse, at det er ønskværdigt at undgå, at disse reklamer kommer til at præge de professionelle fodboldspillere, synes jeg, ministeren skulle sige det nu af hensyn til planlægningen inden for dansk fodbold, for det er uhyre afgørende, hvad der bliver løsningen på dette meget væsentlige spørgsmål for i massevis af mennesker.

Jeg er da enig i det sørgmodige i alt det alkoholforbrug, der er, og det har jeg da også givet udtryk for i en tidligere alkoholdebat – der kommer også én senere på dagen i dag – men det er for dårligt, hvis der ikke fra det offentlige side nu klart og tydeligt gives udtryk for, at man ikke vil genere den planlægning, som har fundet sted for den kommende sæson, som begynder om nogle få måneder. Hvis man ønsker at gøre det, må det blive senere. Jeg vil bede ministeren bekræfte, at han i hvert tilfælde ikke er indstillet på at forsøge allerede til det kommende år at presse noget igennem, således som bl. a. hr. Ole Espersen er gået ind for.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Jeg skal gentage, at jeg synes, det er rigtigt, at de implicerede parter sammen diskuterer tingene. Det er ikke et forsøg på at genere planlægningen med hensyn til professionel fodbold; men det er selvfølgelig heller ikke ligegyldigt set fra samfundets side, med hvilke midler og for hvad det er, man reklamerer for at få professionel fodbold i gang. Jeg må altså forstå hr. Jørgen Juniors udtalelser sådan, at han synes, det er ligegyldigt, hvad der betaler det, og at han går ind for, at man altså bl. a. også kan opfordre til et større alkoholforbrug blandt de unge. Det er konsekvensen af det, han siger.

Så vil jeg tilføje, at det måske ligger hr. Jørgen Junior fjernt, men jeg kender så meget til reklame, at jeg ved, man inden for reklamebranchen også fra tid til anden bliver enige om en moralkodeks, efter hvilken man går frem, og det er det, jeg mener de implicerede parter skal forhandle om.

Jørgen Junior (FP):

Der er ingen grund til at skyde andre noget i skoene, som ikke er tilfældet. Jeg går aldeles ikke ind for noget på den måde, ministeren prøver at lægge det op på. Jeg ønsker blot, at de danske professionelle fodboldklubber skal have lov til i frihed og fred selv at planlægge den meget væsentlige turnering, der begynder nu, og som er ret banebrydende for dansk fodbold. Jeg synes, det er sørgeligt, hvis man virkelig fra socialdemokratiets side har i sinde på nuværende tidspunkt at påvirke det, således som ministeren lægger op til med sine efter min mening desværre meget foruroligende udtalelser.

Keld Andersen (KF):

Jeg vil gerne stille følgende supplerende spørgsmål til ministeren: er det ikke en forkert opfattelse, hr. Jørgen Junior giver udtryk for her, når han siger, det er besluttet at indføre professionel fodbold i Danmark? Er det ikke således, at det først skal vedtages på et repræsentantskabsmøde, og at kontrakterne senere skal godkendes, inden man er sikker på, at vi får det?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det er fuldkommen rigtigt, at den endelige konfirmation af sagen skal finde sted på Dansk Idræts-Forbunds møde den 12. februar, men man går jo ud fra, at det vil blive indført. Jeg vil gerne understrege over for hr. Jørgen Junior, at jeg netop har givet udtryk for, at vi ikke vil blande os, men lade de implicerede parter ordne sagen. Man kan ikke, som hr. Jørgen Junior gør, både blæse og have mel i munden. Det er forkert, og det er umoralsk.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til indenrigsministeren af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Billiger ministeren, at civilforsvaret opretter et korps, der udstyres med knipler, og som skal samarbejde med politiet?«

(Spm. nr. 359).

Skriftlig begrundelse.

Af en avisartikel i Jyllands-Posten den 17. januar 1978 fremgår det, at civilforsvaret er i færd med at oprette et korps, der skal udstyres med knipler.

Direktøren for civilforsvarsstyrelsen har i den forbindelse udtalt: »... vi har slået stærkt på, at vi skal være ubevæbnede. Politiet har imidlertid sagt, at såfremt vi skal yde effektiv bistand, må styrken udstyres med knipler.« Videre i artiklen står der, at mandskabet på ca. 30.000 i tilfælde af mobilisering skal deles mellem kommuner, sygehuse og politi.

Jeg finder det svært at få øje på, hvad kniplerne skal bruges til i kommuner og på sygehuse.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Efter civilforsvarslovens § 16 påhviler det politiet at varetage bl. a. evakuering, varsling af civilbefolkningen, civilforsvarsmæssig afspærring og bevogtning. Det har til stadighed fra politiets side været understreget, at en forsvarlig varetagelse af disse civilforsvarsopgaver forudsætter, at der stilles fornødent hjælpemandskab fra civilforsvaret til rådighed for politiet. Det er ingen hemmelighed.

Oprettelsen af et sådant civilforsvarskorps blev først mulig i 1975 i forbindelse med gennemførelsen af en frinummerordning som

[Indenrigsministeren]

led i bestræbelserne på at afvikle det opståede overskud af værnepligtige. Det blev her bestemt, at tjenstdygtige værnepligtige, der ikke skal indkaldes til almindelig aftjening af værnepligt, skal overføres til det lokale civilforsvar, og nogle af disse indkaldes til den såkaldte § 31-tjeneste, der varer en måned, mens resten overføres til civilforsvaret uden pligt til at gøre tjeneste. Antallet af disse værnepligtige er i dag 60.000, og de fordeles med 30.000 til CF-ordenskorpset, 20.000 til reserve for det kommunale civilforsvar og 10.000 til sygehusberedskabet, og dermed har civilforsvaret fået en ny kategori af værnepligtige, der kan indkaldes i en beredskabssituation, men som der ikke er planer om at uddanne overhovedet i fredstid.

Indkøb af materiale og udrustning til CF-ordenskorpset, omfatter bl. a. uniformer, hjelme og stave og sker som led i civilforsvarets almindelige indkøb af udrustning. Når der spørges, om jeg som indenrigsminister kan billige dette indkøb af knipler til CF-ordenskorpset, som i den seneste tid har været omtalt i dagspressen, må jeg kraftigt understrege, at CF-ordenskorpset alene skal tjene til bistand for politiet ved løsning af politiets civilforsvarsmæssige opgaver, ikke ved almindelige politiopgaver, at der aldrig har været tale om at bruge CF-ordenskorpset i tilfælde af strejker, borgerlige uroligheder el. lign. eller til politimæssige bevogtningsopgaver i fredstid, at CF-ordenskorpset ikke indkaldes i fredstid, men kun ved krig eller krigsfare og kun efter beslutning af indenrigsministeren og regeringen, og at civilforsvarets karakter som ubevæbnet organisation stadig fastholdes, idet civilforsvaret ikke er forsynet med skydevåben.

Der er for mig ingen tvivl om, at varetagelsen af de opgaver, som er tillagt CF-ordenskorpset i en krigssituation i overensstemmelse med loven – og det vil især sige bevogtningsopgaver – er af største betydning, og jeg finder det naturligt og rigtigt, at disse værnepligtige udstyres med knipler, og den megen dramatik og de mange forsøg på at mistænkeliggøre CF-korpset kan man godt spare sig.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke for svaret og i øvrigt sige, at jeg ikke har stillet dette spørgsmål for at mis-

tænkeliggøre nogen som helst, men det har undret mig, hvad det er i dagens samfund, der gør, at vi skal have dette korps, der skal udstyres med knipler, netop nu i 1978. Det undrer mig stadig væk, eftersom det er omtalt allerede i 1969, men ikke blevet til noget ifølge en håndbog, jeg har kigget i. Man har fået mulighed for det fra 1975, kan jeg forstå, og så bliver det altså nu til noget i 1978. Derudover er der nogle ting, jeg gerne vil have præciseret.

Jeg kunne forstå på ministeren, at skabet med disse knipler under ingen omstændigheder skal åbnes undtagen i krigstilfælde; det håber jeg jeg har forstået rigtigt. Under arbejdet med dette spørgsmål er jeg kommet i besiddelse af et papir fra civilforsvarsstyrelsen, dateret november 1977. Det indeholder en gennemgang af civilforsvarets historie, hvoraf fremgår, at civilforsvaret oprindeligt var en fortsættelse af Røde Kors' virksomhed og senere er blevet en del af totalforsvaret. Det oplyses sluttelig deri, at samarbejdet mellem civilforsvaret og politiet ikke hidtil har været reguleret gennem officielle samarbejdsbestemmelser, men at et fællesudvalg mellem civilforsvaret og politiet for nogle år siden udarbejdede et sæt formelle samarbejdsbetingelser, opbygget efter samme principper som en samarbejdsaftale.

Jeg vil gerne vide, om dette udkast, som er sendt til indenrigsministeren til godkendelse i 1974, er blevet godkendt. For ellers forekommer det mig mærkeligt, at politiet, som det fremgår af artiklen, kan presse civilforsvaret til at blive udstyret med disse knipler.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan ikke på stående fod svare på spørgsmålet om samarbejdsaftalen, men det er da klart, at når der er et samarbejde i gang, må man have visse regler at arbejde efter; det burde fru Lilli Gyldenkilde også vide. For så vidt angår politiet kan jeg fastslå, at politiet ikke har presset civilforsvaret til noget som helst. Det er et led i den lov, vi har om civilforsvaret; den skal selv en minister også overholde.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil gerne spørge en gang til, om man kan være 100 pct. sikker på, at skabet med disse gummiknipler ikke åbnes i fredstid.

[Lilli Gyldenkilde]

Også spørgsmålet om godkendelse af den omtalte samarbejdsaftale synes jeg er interessant, for det fremgår af mit spørgsmål og den skriftlige begrundelse, at direktøren for civilforsvarsstyrelsen har følt sig presset af politiet til at købe disse gummiknipler, idet han hele tiden har fastholdt, at civilforsvaret skal være uden våben; sådan må jeg forstå det.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan selvfølgelig ikke garantere for, om der kommer nogle indbrudstyre, men det må efterhånden stå klart for fru Lilli Gyldenkilde, at kniplerne tænkes anvendt i tilfælde af krig, og vi har fred netop i øjeblikket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *indenrigsministeren* af:

Margit Hansen (DKP):

»Har ministeren overvejet konkrete muligheder for at bevare Fysiurgisk Hospital i Hornbæk for genoptræning af svært handicappede patienter, og såfremt Fysiurgisk Hospital i Hornbæk lukkes, hvordan agter ministeren da at sikre patienterne samme grad af intensiv træning, som pågældende hospital hidtil har kunnet praktisere?«

(Spm. nr. 360).

Skriftlig begrundelse.

Fra patienter og personale på Fysiurgisk Hospital i Hornbæk er der i dagspressen udtrykt ængstelse for de fremtidige muligheder for effektiv genoptræning af svært handicappede, såfremt hospitalet nedlægges og patienterne overføres til behandling på andre hospitaler.

På trods af relativt lange afstande mellem hjem og behandlingssted udtrykkes der tilfredshed med forholdene i såvel behandlingsmæssig som miljømæssig henseende, og af udtalelser fra patienter synes det at fremgå, at man foretrækker ophold på Fysiurgisk Hospital i Hornbæk fremfor det mindre intensive optræningsprogram, som hidtil har kunnet tilbydes på de almindelige hospitaler.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Baggrunden for, at regeringen i øjeblikket overvejer fremtiden for Fysiurgisk Hospital i

Hornbæk, er en henvendelse af september 1977 fra Samfundet og Hjemmet for Vanføre, der ejer hospitalet. Denne henvendelse er blevet forelagt sundhedsstyrelsen. Det er sundhedsstyrelsens opfattelse, at der ikke er behov for at bevare Fysiurgisk Hospital i Hornbæk som behandlingssted for patienter med almindelige fysiurgiske lidelser – det er ca. 14 ud af 78 patienter – da disse lige så vel kan behandles på de amtskommunale sygehuse. Derimod bør behandling af patienter med omfattende lammelser efter sundhedsstyrelsens opfattelse fortsat ske centraliseret for at sikre den nødvendige ekspertise, som kan gøre tilværelsen tålelig for disse stærkt handicappede patienter.

Behandlingen af lammelsespatienter kræver imidlertid foruden en specialafdeling til optræning med særligt trænet personale et nært samarbejde med en række specialister. Et sådant samarbejde – her citerer jeg igen sundhedsstyrelsen – kan – efter dennes opfattelse – bedst sikres ved en placering af denne behandling på ortopædisk hospital i København, der for nylig er integreret i rigshospitalet. Børn med kronisk leddegigt, som nu behandles på Hornbæk, kan med fordel, siger sundhedsstyrelsen, overføres til behandling på børneafdelingen på rigshospitalet, hvor behandlingen kan ske i nært samarbejde med andre specialafdelinger. Sundhedsstyrelsen har ved sin vurdering også lagt vægt på, at bygningerne i Hornbæk, det tidligere badehotel, på længere sigt ikke er egnede til hospital.

Jeg vil gerne understrege, at det, jeg her har sagt, er sundhedsstyrelsens opfattelse, og at regeringen endnu ikke har taget stilling til sagen. Det er imidlertid klart, at såvel socialministeren som jeg må lægge megen vægt på en sagkyndig udtalelse som den, der her foreligger. Men på den anden side vil også hensynet til patienterne og personalet veje meget tungt ved afgørelsen af hospitalets fremtid. Jeg er helt på det rene med, at vi skal finde en detaljeret og konkret løsning for Hornbæk, hvorfor det er regeringens hensigt at nedsætte en teknisk arbejdsgruppe, som skal afklare problemerne. Lad mig gentage endnu en gang: patienterne må under ingen omstændigheder, ligegyldigt hvad man beslutter, få en ringere behandling end den, de får i dag.

[Margit Hansen]

Margit Hansen (DKP):

Jeg vil gerne sige tak for det svar, indenrigsministeren gav, fordi jeg tror, det måske kan være med til at skabe ro blandt en i øvrigt foruroliget gruppe af patienter, nemlig den, der har følt sig truet af det i øvrigt ikke nye, men til stadighed tilbagevendende spørgsmål om Fysiurgisk Hospitals fortsatte beståen og dermed muligheden for at give de svært handicappede patienter en intensiv optræning.

Jeg har selvfølgelig prøvet på både at lytte, at se, hvad fjernsynet har haft af udsendelser, og at følge med i debatterne, ikke mindst læserbrevene, som i høj grad har udtrykt patienters ønske om fortsat at kunne modtage denne intensive behandling, som har været så god, at mange patienter har kunnet komme tilbage til arbejdsmarkedet, og det må set ud fra først og fremmest et menneskeligt, men også et samfundsøkonomisk synspunkt være det mest gavnlige. Det har jo også været sådan, at flere patienter, før de kom til Hornbæk, har fået behandling på vores almindelige hospitaler, men først er kommet rigtig i gang med deres genoptræning efter overflytningen til Hornbæk. Derfor er det vel forståeligt, at de, når de år efter år – sådan kan vi vist godt sige – føler deres hospital og dermed også deres genoptræning truet, bliver urolige.

Jeg har fået forståelsen af, at børnegruppen skal flyttes til rigshospitalet, og jeg har også fået forståelsen af, at patienter med lammelser i arme og ben vil kunne overføres og få en rimelig og god behandling på ortopædisk hospital. Men det er gruppen med de svære hjernelæsioner, som er i fare, og jeg har måttet tolke ministerens svar sådan, at man i regeringen, på trods af at sundhedsstyrelsen siger, at man på længere sigt ikke vil kunne bevare Hornbæk, ikke vil foretage noget brat brud, men fortsætte med at give patienterne af den karakter behandling på Hornbæk.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg vil endnu en gang understrege, at regeringen ikke har taget stilling, og at regeringens helt primære og absolutte opfattelse er, at ingen patienter, ligegyldigt hvad man beslutter, må få en behandling, som er ringere end den, de får i dag. Det er altså først og

fremmest patienternes tarv, det drejer sig om; det er rigtigt opfattet.

Margit Hansen (DKP):

Til yderligere beroligelse ville det måske være rart at få at vide, hvornår regeringen træffer sin endelige beslutning, fordi vi jo står over for en eller anden skæringsdato. Enten må der ske nyansættelser det pågældende sted, eller man må give personalet en mulighed for at se sig om efter anden arbejdsplads. Vi må ligesom have at vide, også for at kunne give de mennesker en vis sikkerhed i deres i forvejen trængte situation, hvornår regeringen vil tage endelig stilling, så at det kan stå helt klart, hvad det er, vi byder befolkningen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det kan somme tider være svært at forklare noget. Jeg synes ellers, det var meget tydeligt, det, jeg sagde, at der først og fremmest var hensynet til patienterne og dernæst også et meget stort hensyn til personalet. Lad mig sige: der skal ikke nyansættes nogen på Fysiurgisk Hospital; patienternes antal er for nedadgående, heldigvis. Og så skal jeg ellers henvise til de bemærkninger, jeg i øvrigt har gjort her fra talerstolen; de må kunne opfattes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *indenrigsministeren* af:

Ole Henriksen (SF):

»Vil ministeren sikre, at Fysiurgisk Hospital i Hornbæk i forbindelse med den planlagte udlægning af særforsoget til amter og kommuner videreføres som selvejende behandlingshospital?«

(Spm. nr. 372).

Skriftlig begrundelse.

Hospitalet i Hornbæk har efterhånden oparbejdet så stor ekspertise i behandling og genoptræning af handicappede, at det vil være uforsvarligt at lægge behandlingen ud i amterne, idet man må forudse, at størsteparten af det kvalificerede personale har bopæl i omegnen af Hornbæk og derfor ikke vil kun-

[Ole Henriksen]

ne forventes at flytte ud til nye behandlingssteder.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Som hr. Ole Henriksen formentlig har lagt mærke til, har jeg netop svaret fru Margit Hansen. Hr. Ole Henriksen berører imidlertid også spørgsmålet om den kommende udlægning af særfor sorgen. Lovforslag herom er endnu ikke forelagt for folketingset, men det kan oplyses, at Fysiurgisk Hospital i Hornbæk vil være omfattet af den almindelige udlægning af særfor sorg, altså være en del af denne. Det er det, vi skal diskutere på et senere tidspunkt.

Såfremt man vedtager dette forslag i folketingset, vil hospitalet, hvis man på dette tidspunkt fortsat varetager fysiurgisk sygehusbehandling, fra 1. januar 1980 blive et privat sygehus – jeg siger »hvis« – mens det hidtil har været en privat særfor sorgsinstitution under Samfundet og Hjemmet for Vanføre. Sagt på en anden måde har staten, altså socialministeriet, hidtil ydet fuld underskudsdekning. Når hospitalet bliver privat sygehus, vil de indlæggende amtskommuner skulle betale den fulde udgift for patientbehandlingen, men regeringen har allerede nu taget sagen op for at være fuldstændig sikker på – jeg vil gerne understrege endnu en gang: fuldstændig sikker på – at alle de patientgrupper, der nu behandles på Hornbæk, også i fremtiden sikres fuldt ud den samme behandlingsmulighed som hidtil, og det er vel nok det væsentlige.

Ole Henriksen (SF):

Jeg skal takke ministeren for svaret og først erkende, at det er klart, at de to spørgsmål kan overlappe hinanden og også gør det i en vis udstrækning. Men forskellen er jo nok, at vi i forbindelse med det foregående spørgsmål fik en redegørelse om, hvad man havde tænkt sig at gøre, hvis man nedlagde hospitalet i Hornbæk, mens mit eget spørgsmål gik på, om ministeren ville sikre, at det forblev, som det var i Hornbæk, med denne centrale behandling af disse mennesker.

Jeg vil da godt lige stille følgende tillægs spørgsmål: er det ikke ministerens opfattelse, at det vil være meget bekymrende, om den specialbehandling, som ydes på et sådant centralt hospital, bliver lagt ud i de forskelli-

ge amter, og vil det ikke være sådan, at man må forudse en forringelse af genoptræningen?

Jeg forstår heller ikke rigtig det svar, ministeren gav, om, at det ikke mere skulle være dem, der havde almindelige fysiurgiske lidelser, der skulle derop, men at de skulle flyttes ud i amterne. Jeg ved ikke nok til at kunne sige, om det kan klares ude i amterne, men jeg tror ikke, at den specialviden, som er opbygget på dette hospital, vil kunne lægges ud i amterne.

Det, som vel også hører med i billedet, er, at der er så stor usikkerhed allerede om dette hospital, at man kan forudse, at de eksperter, der er der, allerede nu begynder at søge væk fra hospitalet, og det mener jeg man bør forsøge at undgå ved at sige, at dette hospital skal fortsætte på de betingelser, som det kører på nu.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Hvis man altid var i stand til at være så skråsikker, som hr. Ole Henriksen er, ville det i og for sig være dejligt.

Jeg ville være dybt bekymret, hvis patienter fra Hornbæk blev bragt ud til amtskommunerne til behandling, når det drejer sig om dem, der skal have specialistbehandling, men det er der slet ikke tale om. Det, jeg talte om, var de 14 ud af de 78, der havde almindelige fysiurgiske sygdomme. Det var dem, der lige så godt kunne behandles i amtskommunerne. De, der skal have specialistbehandling, kan på ingen måde behandles i amtskommunerne, det er jeg helt sikker på, så jeg ville også være bekymret, hvis det skete. Det er vel de bemærkninger, jeg kan gøre til hr. Ole Henriksen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *indenrigsministeren* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Hvorfor har ministeren ikke draget omsorg for, at den fra begyndelsen af 1978 vedtagne overførsel af lægemidler fra receptgruppen til håndkøbsgruppen har kunnet effektueres?«

(Spm. nr. 377).

Skriftlig begrundelse.

[Hagen Hagensen]

Efter det oplyste har sundhedsstyrelsens manglende godkendelse af brugsanvisninger for lægemidler, der er overført til håndkøbsgruppen, hindret, at nyordningen med overførsel af lægemidler fra receptgruppen til håndkøbsgruppen har kunnet føres ud i livet.

Det er af et enkelt lægemiddelfirma oplyst, at der kan hengå adskillige måneder, inden behandling i sundhedsstyrelsen tages op.

Dette er simpelt hen urimeligt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kan forstå, det er blevet kutyme, at spørgerne ikke ønsker, at tilhørerne skal vide, hvad spørgsmålene drejer sig om, hvis ikke de har set dem på forhånd. Spørgsmålet lyder således: (se ovenfor).

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at man i forbindelse med en samlet revision af styrelsens regler om udlevering af lægemidler i august 1977 besluttede at ophæve den receptgruppe, hvorefter de pågældende lægemidler kunne udleveres et ubegrænset antal gange efter samme recept i hele receptens gyldighedsperiode. Visse af disse lægemidler skulle overføres til håndkøbsgruppen, andre til en receptgruppe med strengere regler.

For visse af de receptpligtige stoffer ville man dog skabe mulighed for overførsel til håndkøbsgruppen under forudsætning af, at de blev forsynet med en brugsanvisning. Dette er udtryk for en lempelse af de tidligere regler.

Sundhedsstyrelsen orienterede brancheorganisationerne – jeg beder hr. Hagen Hagensen lægge mærke til, at jeg siger brancheorganisationerne – om disse planer i efteråret 1977 og gjorde samtidig opmærksom på, at man ikke ville kunne nå at godkende brugsanvisningerne inden den 1. januar 1978, hvor de nye regler skulle træde i kraft.

Ingen af lægemiddelindustriens organisationer har protesteret herimod. Først i december 1977 kunne sundhedsstyrelsen udsende endelig meddelelse om, hvilke af de receptpligtige stoffer der vil kunne indgå i håndkøbslægemidler med brugsanvisning.

Sundhedsstyrelsen anmodede endelig lægemiddelfremstillerne og importørerne om inden den 1. april 1978 – altså i år – at give sundhedsstyrelsen meddelelse om, hvilke af de pågældende lægemidler firmaerne ønske-

de at få overført til håndkøbsgruppen, og forslag til brugsanvisning.

Når forslagene til brugsanvisning er indkommet, vil sundhedsstyrelsen behandle disse samlet for de enkelte grupper af lægemidler for ikke herved at skabe ulige konkurrencevilkår for fabrikanterne. På grund af, at den endelige afgørelse af, hvilke stoffer der skulle være receptpligtige, først blev truffet i slutningen af 1977, har det ikke været muligt at nå at godkende brugsanvisninger på de pågældende lægemidler inden reglernes ikrafttræden. Man har sørget for, at disse lægemidler i en længere overgangsperiode behandles efter de tidligere, lempelige receptregler. Hvis man havde valgt at vente med revisionen af reglerne, til samtlige brugsanvisninger var godkendt, ville det have betydet en udskydelse af reglernes ikrafttræden – de omfatter også andre forhold – i måske op til 1 år. I denne periode ville alle – jeg understreger: alle – disse lægemidler være receptpligtige. Med den valgte fremgangsmåde er der gode muligheder for, at de i løbet af 1978 kan overføres til håndkøbsgruppen, og det forekommer mig, at den fremgangsmåde, sundhedsstyrelsen har valgt, er fornuftig og hensigtsmæssig og både forbruger- og erhvervsvenlig, og så kan man næsten ikke sige mere.

Hvis alle brugsanvisninger skulle have været godkendt, ville vi ikke have fået en tiltrængt revision af disse regler før om længere tid. Sundhedsstyrelsen har samtidig sikret, at der hen ad vejen kan ske lempelse af reglerne. I denne anledning finder jeg ikke noget grundlag for at kritisere.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg skal begynde med at sige tak, for det er jeg opdraget til at gøre, men når det er gjort, så har jeg sådan set ikke særlig meget at takke for. Jeg skal lige indskyde, at når ministeren kommer ud for at måtte læse spørgsmålet op her, er det af hensyn til tilhørerne, forstår jeg; vi andre vil gerne have lov til at benytte den taletid, vi har.

Forholdet er det, at jeg ikke synes, ministerens svar var noget egentligt svar. Det fortalte, hvad der var sket. Det fortalte, at sundhedsstyrelsen allerede for flere måneder siden, i august 1977, besluttede sig for, hvad den ville foretage sig, og at man orienterede

[Hagen Hagensen]

brancheorganisationerne om, at man ikke kunne nå at godkende til den tid, hvor man ville have at reglerne skulle træde i kraft. Det er efter min mening noget underligt noget, for hvorfor i alverden skulle man ikke kunne nå at gøre tingene netop til det tidspunkt, hvor den, der skal træffe bestemmelsen, ønsker at de regler, som ministeren kaldte for fornuftige, hensigtsmæssige, erhvervsvenlige og forbrugervenlige, skulle træde i kraft?

Sundhedsstyrelsen udsender den 12. december 1977 en redegørelse på grundlag af den bekendtgørelse, der var udstedt den 1. december samme år, og siger heri, at af tidsmæssige grunde har det ikke været muligt for sundhedsstyrelsen at godkende og for fabrikanterne at påtrykke disse brugsvejledninger, der skal på, når lægemidlerne overgår fra at være receptvarer til at være håndkøbsvarer, inden 1. januar 1978.

Rent bortset fra at det sprogligt er noget vrøvl, for når der står den 12. december, kan man ikke vide, hvad der har været muligt den 1. januar i år, kunne man da prøve på at nå det for en række varers vedkommende. Det, man har opnået ved dette, er, at man har forvirret dem, der skal bruge tingene, og også dem, der skal sørge for, at de kommer ud til forbrugerne, og man har skabt en periode, hvor man gør forholdene vanskeligere, end de behøvede at have været, hvis man havde ordnet det på rette måde.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Kun den tilføjelse: jeg kan ikke se noget forvirrende i, at man hen ad vejen har forsøgt at råde bod på, at man ikke har nået at få de mange brugsanvisninger, som man skal have, ved at søge at lempe det igennem over for forbrugerne og også over for industrien. Det synes jeg egentlig er meget godt.

Hagen Hagensen (KF):

Må jeg stille det tillægsspørgsmål til ministeren: hvor lang tid regner han med at der vil gå, før reglerne bliver klare og overskuelige?

Et enkelt firma, som jeg har set en udsendelse fra, har meddelt, at det ikke kunne forventes, at spørgsmålet blev taget op – og det må jeg forstå er i sundhedsstyrelsen – for adskillige måneder var gået. Kan ministeren angive, hvornår man kan være færdig med

disse ting? Det synes jeg den lægemiddelforbrugende del af befolkningen har krav på at få at vide.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Fristen for indsendelse er 1. april 1978. Jeg må regne med, at i løbet af 1978 er alting så klappet og klart, at hr. Hagen Hagensen kan være tilfreds.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *indenrigsministeren* af:

Tyroll (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at begrundelsen for ministerens afstandtagen fra alternative lister ved kommunevalget er, at ministeren ikke føler sig sikker på, at disse listers repræsentanter vil overholde de forskellige former for frivillig aftalestyring – som f. eks. investeringsrammer, statslige besparelseskra, statslige sparevejledninger m. v. – der indskrænker kommunernes selvforvaltning og nærdemokratiets muligheder, og at regeringen og socialdemokratiet derfor vil søge at fastholde de såkaldte parlamentarisk skolede partiers dominans, da disses partidisciplin bedre er i stand til at fastholde partifæller i kommunalbestyrelserne til folketingets og statsmagtens frivillige retninglinjer?«

(Spm. nr. 378).

Skriftlig begrundelse.

I de hidtidige bestræbelser på at få de kommunale aktiviteter underlagt de mange forgæves statslige forsøg på at regulere det kapitalistiske systems kriseudviklinger er socialdemokratiet meget tilbage for at anvende direkte lovgivning, der klart og tydeligt viser begrænsningerne i kommunernes selvforvaltning. Betænelighederne har helt klart været begrundet i, at det i alt for høj grad ville afsløre hulheden i socialdemokratiets fremstilling af det kommunale nærdemokrati og i højere grad vise, hvordan kommunernes aktiviteter er underlagt hensynet til privatkapitalens trivsel og det kapitalistiske systems krise. En frivillig aftalestyring vil bedre kunne tilsløre, at der er tale om et diktat.

Som et eksempel på de alternative muligheder kan nævnes besparelserne på pædagognormeringerne for finansåret 1975-76,

[Tyroll]

efter at normeringskompetencen var overgået til kommunerne. Disse blev da stillet over for valget mellem at miste kompetencen igen eller at indgå på en aftale. Resultatet forekommer ret ens, bortset fra at Kommunernes Landsforening fik mulighed for at styrke sin position ved at gå ind som aftalepart på kommunernes vegne.

At der kan opstå problemer med denne aftalestyring, f. eks. når alternative lister og mindre partier ikke vil acceptere rammerne, kom til udtryk, da en kommune ikke overholdt den frivillige aftale og bedrev selytægt efter at have fået afslag på dispensation. Sagen blev rejst i folketinget (folketingets forhandlinger 1974-75, sp. 1789) i et spørgsmål til den daværende indenrigsminister om, hvad han konkret ville foretage over for kommuner, der ikke overholdt den frivillige aftale. Ministeren måtte svare, at han ingen sanktionsmidler besad, og at han håbede, at det ikke ville blive nødvendigt at anmode folketinget om lovhjælp dertil.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Først må jeg stærkt beklage, at hr. Tyroll med sine spørgsmål, som jeg ikke her skal gentage, i sidste spørgetid og nu i dag samt den række af spørgsmål, han i øvrigt har bebudet at ville komme med i ugerne op til kommunevalget, gør folketinget til skueplads for en kommunal valgkamp. Det har hr. Tyroll selvfølgelig lov til, jeg finder bare ikke, det er rimeligt at bruge tiden på den måde.

I øvrigt har jeg i sidste uge over for hr. Kjærulff-Schmidt uddybet mine udtalelser om særlister ved kommunale valg. I mit udførlige svar pegede jeg bl. a. på, at kommunen er en helhed, og jeg fremhævede, at de folkevalgte derfor ikke bør være hæmmet af snævre interesser, men bør være i stand til at anlægge et helhedssynspunkt, der er til fordel for alle grupper i og alle dele af kommunen.

Jeg står helt uforstående over for hr. Tyrolls forsøg på at tillægge mig helt andre bevæggrunde for min udtalelse, og dog, helt uforstående er jeg ikke, for jeg forstår hensigten med dette spørgsmål og dets karakter.

Når der således spørges, om jeg kan bekræfte, at min afstandtagen fra særlister skyldes frygt for, at disse lister ikke vil overholde statens indskrænkning i kommunernes selvforvaltning og nærdemokratiske muligheder,

så tror jeg egentlig ikke, at hr. Tyroll venter noget svar. Jeg har tidligere i forbindelse med debatten om min redegørelse om kommunalt nærdemokrati sagt, at hr. Tyroll og jeg er så fundamentalt uenige på faktisk alle områder, at det for mig at se næsten er nyttest at gå ind i en argumentation.

Da vi talte om nærdemokratiet, tog hr. Tyroll sit udgangspunkt i Chile, mens udgangspunktet for dagens spørgsmål er det kapitalistiske systems kriseudviklinger. Hr. Tyroll vil åbenbart stadig væk ikke se på realiteter. Dog vil jeg for en sikkerheds skyld gerne svare helt klart på det stillede spørgsmål, og svaret er: jeg kan ikke bekræfte hr. Tyrolls insinuationer, men alene den besvarelse, jeg som nævnt allerede har givet hr. Kjærulff-Schmidt.

Tyroll (VS):

Nu må jeg lige sige til indenrigsministeren, at når jeg tog udgangspunkt i Chile, var det for at belyse nogle nærdemokratiske funktioner, der har været dér, efter at man har gjort op med det tidligere system, og det var for at belyse, hvad der ligesom lå af holdninger hos VS.

Dernæst vil jeg godt sige, at i den nærdemokratiske debat, vi havde, gav indenrigsministeren udtryk for, at med den udlægning af opgaverne til kommunerne, der var foretaget via kommunalreformene, kunne man faktisk sige, at der var indført et demokrati, at man i højere grad havde mulighed for selv at forvalte. Men det er ikke sagen, for det, der samtidig er sket, er jo, at man ved forskellige forordninger fra statsmagts side, investeringsrammer, statslige besparelseskra- v og statslige sparevejledninger, som vi har set det på pædagogområdet, har grebet ind og indgået aftaler med Kommunernes Landsforening.

Derfor mener jeg nok, der kunne være anledning til, at ministeren her kom med nogle kommentarer om, hvad han mener om sådan en udvikling i forhold til de nærdemokratiske funktioner, for der er altså tale om, at Kommunernes Landsforening efterhånden får tillagt øget kompetence og efterhånden kommer til at repræsentere de enkelte kommuners interesser i forhold til statsmagten. Det er denne udvikling, jeg godt kunne tænke mig nogle kommentarer omkring, fordi

[Tyroll]

den i høj grad angriber dispositionsmulighederne i de enkelte kommuner.

Der har også fra enkelte kommuner været fremsat kritik af f. eks. kommunernes løningsnævn, som lægger tilsvarende snærende rammer for, hvad man kan foretage sig i de enkelte kommuner. Der har også været en enkelt sag, hvor en kommune undlod at overholde de rammer, som var lagt fra statsmagts side for investeringerne, og da blev det godt nok erkendt, at det kunne man ikke skride ind over for fra statsmagts side, fra indenrigsministerens side, men den daværende minister sagde, at han besad ingen sanktionsmuligheder, men hvis der kom gentagelser, ville det nok være nødvendigt at anmode folketinget om lovhjemmel til at foretage indskrænkninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til indenrigsministeren af:

Tyroll (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at det, han tilstræber med sin kritik af alternative listers muligheder for at stille op ved kommunevalg, er at få indført valgeregler, der tilgodeser de store partier, sådan som det også er tilfældet i Kommunernes Landsforening, hvor valgreglerne ikke tillader listeforbund, hvor ikke-partipolitiske lister slet ikke kan opnå repræsentation, og hvor amtsrådstallene bruges som fordelingsgrundlag?«

(Spm. nr. 379).

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Efter den kommunale valglov fordeles mandaterne på de i kommunalbestyrelsesvalget deltagende kandidatlistes efter forholdstal på grundlag af det, man kalder den D'Hondtske metode, uanset om der måtte være 2 eller 24 lister – jeg sagde 24 lister, som der var i København ved valget i 1974. Listernes antal er altså helt uden betydning for reglerne for fordeling af mandaterne, men det siger sig selv, at jo flere stemmer der afgives på en liste, jo stærkere står den, når mandaterne fordeles.

Ved de kommunale valg er der i modsætning til folketingsvalg adgang til at indgå valgteknisk samarbejde i form af listeforbund og valgforbund, således at alle stemmer, der

afgives på kandidaterne inden for listeforbundet eller valgforbundet, ved valgets opgørelse tælles sammen og behandles som en enhed, når mandaterne skal fordeles.

Den nævnte metode for mandatfordeling har været gældende siden den første kommunale valglov – den D'Hondtske metode blev således indført den 20. april 1908 – og det er stort set denne valglovs principper, vor nuværende kommunale valglov bygger på.

Hvis det kan berolige spørgeren, vil jeg gerne oplyse, at jeg selvfølgelig ikke har nogen som helst planer om at ændre i en valglov for at genere de mindre partier. Det er sagt så tydeligt, som det kan siges.

Tyroll (VS):

Jeg kunne selvfølgelig godt tænke mig så at vide, om der er tænkt på nogle chikanerier over for de alternative lister, også set i relation til de funktioner, som jeg i forbindelse med det foregående spørgsmål sagde var lagt over til Kommunernes Landsforening, for der er jo tale om, at i Kommunernes Landsforening er der en klar favorisering af socialdemokratiet og f. eks. venstre; man har en klar politisk dominans, og den er man selvfølgelig indstillet på at opretholde. Derfor har jeg også i spørgsmålet, som er stillet til indenrigsministeren, refereret, hvad det er for nogle regler, der er gældende for valget til Kommunernes Landsforening, nemlig at man ikke tillader listeforbund, at man heller ikke tillader ikke-partipolitiske lister at få repræsentation, og at man anvender amtsrådstallene som fordelingsgrundlag. Samtidig anvender man altså Kommunernes Landsforening som forhandlingspart for de forskellige kommuner i de enkelte amter. Dette er i allerhøjeste grad betænkeligt, fordi man på den måde efterhånden vil komme til at udelukke en række kommunale repræsentanter fra indflydelse på, hvad der rent faktisk sker. Derfor mener jeg, at den udvikling, der er sket omkring placeringen af Kommunernes Landsforening, er betænkelig, og jeg kunne sådan set godt tænke mig at få en redegørelsesdebat om den udvikling, der er i gang, på et eller andet tidspunkt.

Det er klart, at jeg ønsker disse bestræbelser nøje belyst og ønsker at få at vide, om der er tale om, at man på et eller andet tidspunkt kan forvente at indenrigsministeren vil

[Tyroll]

komme med lovforslag, der direkte siger, at der ikke længere er plads til disse alternative lister, som kunne komme til at genere og komme i et modsætningsforhold til et organ som Kommunernes Landsforening, hvor de ikke kan opnå repræsentation på grund af de regler, der gælder dér.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg er mig ikke nogen chikane over for små partier bevidst. Hvis en politisk opfattelse og en politisk udtalelse opfattes som chikane, så har der været mange chikanerier her i landet. Vi har hver sin opfattelse af tingene. Det, jeg har sagt, er, at jeg vil kæmpe for den demokratiske ret til at opstille lister, men at jeg ikke finder, det er rimeligt at bruge nærdemokratiet til at splitte sig op i så mange lister som vel muligt. Der er altså ikke noget med, at den demokratiske ret anfægtes, det har jeg vistnok sagt meget tydeligt.

Jeg må dernæst sige, at når det drejer sig om Kommunernes Landsforening, så er det ikke indenrigsministeriet eller folketinget, der vedtager vedtægterne, men alene de folkevalgte repræsentanter. Det er ikke indenrigsministerens bord.

Tyroll (VS):

Til det sidste vil jeg godt lige bemærke, at så har man i hvert fald registreret, at for socialdemokratiets vedkommende har man ikke vist nogen modvilje imod at medvirke til den måde, som Kommunernes Landsforenings valgregler fungerer på, men det er selvfølgelig nok, fordi de tilgodeser socialdemokratiets interesser og betyder, at man kan opretholde den dominans i Kommunernes Landsforening sammen med venstre, som man vel er meget tilfreds med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *forsvarsministeren* af:

Wilhelm (VS):

»Kan ministeren forklare, hvordan det kunne gå til, at daværende forsvarsminister Orla Møller i sin pressemeddelelse den 1. juli 1977 kunne omtale Ekstra Bladets artikler om FET som løse påstande og forkerte oplysninger og som daglig tilsvining af FET, når forsvarsministeren allerede på dette tids-

punkt havde gennemført en intern undersøgelse, og når særdomstolen senere har kunnet bekræfte alt det, som ministeren kaldte løse påstande, forkerte oplysninger og daglig tilsvining?»

(Spm. nr. 376).

Skriftlig begrundelse.

Med regeringens beslutning om, at ingen af de af Ekstra Bladet og særdomstolen afdækkede forhold skal få konsekvenser for de pågældende FET-medarbejdere, bliver det så meget vigtigere at få klarlagt ansvarsfordelingen for de bestræbelser på at hindre opklaring, som blev udfoldet frem til ministermedet den 5. juli 1977, herunder at få belyst graden af loyalitet hos de ledende FET-officerer over for den politisk ansvarlige minister.

Det er tidligere klarlagt, at ministeren blev vildledt af FET med hensyn til skema E 1013. Men nærværende spørgsmål er langt mere omfattende. I Orla Møllers pressemeddelelse af 1. juli betegnes hele Ekstra Bladets optrævelse, som på dette tidspunkt indeholdt langt flere forhold end skema E 1013, som løgnagtig tilsvining. Det skete vel at mærke efter, at ministeren havde foretaget sin interne undersøgelse.

Spørgsmålet er derfor forholdsvis simpelt: havde FETs militære chefer over for ministeren benægtet også alle de øvrige forhold, som Ekstra Bladet havde omtalt, eller var det ministeren, der mod bedre vidende dækkede over FET, da han formulerede sin pressemeddelelse af 1. juli 1977?

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg skal tage dagens afsnit i føljetonen om forswarets efterretningstjeneste, og som svar på hr. Wilhelms spørgsmål skal jeg indledningsvis fastslå, at kommissionsdomstolen ikke har kunnet bekræfte alt det, der har stået i Ekstra Bladets artikler. Det gælder således det anførte om, at forswarets efterretningstjeneste systematisk op til kort før artikelserien benyttede Hetlers kartotek over 60.000 venstreorienterede. Bortset fra at Hetler aldrig synes at have besiddet et personkartotek på 60.000 personer, jfr. beretningen side 36, så har domstolens undersøgelse vist, at forswarets efterretningstjeneste ikke har haft noget med Hetler at gøre efter Ulrik

[Forsvarsministeren]

Schmidts afgang i 1973, jfr. beretningen side 45 og 65.

Ekstra Bladets hævde af, at Ulrik Schmidts kontakt med Hetler efter sagens fremkomst skulle være sket efter instruktion fra forsvarrets efterretningstjeneste via Harder, har domstolen heller ikke fundet holdepunkt for, jfr. side 69 nederst og side 70 øverst i beretningen.

Bladets oplysninger om forsvarrets efterretningstjenestes registrering af journalist Sven Øste er der ligeledes ikke fundet holdepunkt for, jfr. beretningen side 58. Jeg skal også henvise til, at domstolen om den lange række oplysninger, som Hetler har givet Ekstra Bladet om sit samarbejde med forsvarrets efterretningstjeneste, har anført – side 69:

»Mange af disse oplysninger har været korrekte, mens andre har været usandfærdige.«

Når hr. Wilhelm således siger, at alt, hvad der har stået i Ekstra Bladets artikler om forsvarrets efterretningstjenestes forbindelse med Hans Hetler, er blevet bekræftet af domstolen, er dette ikke rigtigt, og der er for at sige det meget mildt en meget markant forskel på de slutninger, som Ekstra Bladet henholdsvis domstolen har draget af det faktisk passerede.

I sin pressemeddelelse af 1. juli 1977 omtalte Orla Møller de løse påstande og forkerte oplysninger i Ekstra Bladets artikler og udtalte i øvrigt følgende – jeg citerer:

»Påstandene, der i let omskrevet form er de samme fra dag til dag, bygger tilsyneladende på samme kilde og bringes ukritisk til trods for mine tilbagevisninger.

Bladet undslår sig end ikke for at komme med beskyldninger om grundlovsbrud, magtfordrejning og undergravelse af demokratiet. På denne måde bliver bladets læsere dagligt ført bag lyset. Ekstra Bladets daglige tilsvining af forsvarrets efterretningstjeneste må nu høre op.«

I bladets artikler og i ledere er anvendt udtryk som »stinkende møg bunke« side 2 den 11. juni, »Orla løj – forsvarret stadig i kontakt med Hetler« side 6 den 23. juni, »Demokratiet dræbes« og »Regeringen gør sig skyldig i magtfordrejning« side 2 den 1. juli, for blot at nævne enkelte. Heroverfor står, at domstolen i de fleste tilfælde ikke har fundet grundlag for kritik af forsvarrets efterretningstjeneste.

Den baggrund, jeg her har skitseret, synes således at være tilstrækkelig som forklaring på den omtalte pressemeddelelse.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Taletiden er langt overskredet. Jeg må gøre opmærksom på, at ministre har tre minutter til at svare i.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret og i og for sig åbne for, at det måske er overdrevet, når jeg i spørgsmålet har skrevet, at særdomstolen senere har kunnet bekræfte alt det, som ministeren kaldte løse påstande, tilsvining osv.

Ministeren gav nogle konkrete eksempler, og dem vil vi se nærmere på. Men det væsentlige er jo, at daværende minister Orla Møller i sin pressemeddelelse dengang karakteriserede alt, hvad der var kommet, som løse påstande osv., og det var i hvert fald ikke sandt.

Ministeren havde på det tidspunkt foretaget en intern undersøgelse i FET, og når der er grund til at spørge om disse ting, er det, fordi de samme ledende officerer sidder og er ledende officerer i FET den dag i dag, og det er selvfølgelig af interesse at få at vide, hvilken grad af loyalitet disse officerer har haft over for deres ansvarlige ministre, når de sidder som ledende officerer i FET den dag i dag.

Orla Møller sagde til Aktuelt om sin interne undersøgelse: »Jeg har fået svar på de spørgsmål, jeg har stillet efterretningstjenesten, og svarene er fuldt ud tilfredsstillende. Der er derfor ingen grund til yderligere undersøgelser af efterretningstjenestens virksomhed.«

Det tyder på en intern undersøgelse, som har ført Orla Møller bag lyset, og som yderligere argument for det kan man se, hvad FETs presseofficer, Preben Borberg, meddelte fra den ene dag til den anden i juni. Han sagde f. eks. til Information den 9. juni:

»... fra midten af 1960'erne blev der lagt klare grænser mellem PET og FE. Siden da har vores arbejde været at følge med i den udenrigspolitiske situation. Vi interesserer os ikke for vore civile medborgere.«

Det er klart dementeret af særdomstolens undersøgelse.

[Wilhelm]

Jeg vil gerne have forsvarsministeren til at præcisere: hvor lå fejlinformationen, i leddet fra FET til Orla Møller eller i leddet fra Orla Møller til folketinget?

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *arbejdsministeren* af:

Kurt Hansen (VS):

»Har ministeren overdraget ansvaret for opbygningen af en bedriftssundhedstjeneste (BST) til Dansk Arbejdsgiverforening?«

(Spm. nr. 332).

Skriftlig begrundelse.

I Dansk Arbejdsgiverforenings blad Arbejdsgiveren fra 5. januar 1978 fremgår det af lederen, at over for arbejdsministeren har Dansk Arbejdsgiverforening efter vedtagelse i hovedbestyrelsen påtaget sig ansvaret for, at opbygningen af en BST i Danmark indledes i de to kommende år, således at den foreløbig kommer til at omfatte 150.000 i virksomhederne. For VS er det helt uacceptabelt, hvis der blot er noget om snakken i denne leder. VS har i form af et forslag til folketingsbeslutning fremlagt en række principielle synspunkter på, hvordan vi mener en BST skal opbygges og virke. Disse retningslinjer er følgende: arbejderne får gennem deres klubber eller fagforeninger retten til at ansætte og afskedige personalet i BST. BST skal have følgende hovedopgaver: at kortlægge og kontrollere sundhedsfarer i arbejdsmiljøet, at uddanne arbejderne og deres repræsentanter i forhold vedrørende sundhedsfarernes art og omfang og deres forebyggelse og at udføre undersøgelser, der kan kortlægge eventuelle sammenhænge mellem arbejdsmiljø og sygdomme. BST skal sikres fuld adgang til oplysninger om stoffer, materialer og processer, der anvendes på virksomheden. BST får ret til at gribe ind over for sundhedsfarlig produktion. BST pålægges pligt til at give fuld oplysning om resultater af lægelige undersøgelser til arbejderne og deres faglige organisationer, for så vidt angår oplysninger om enkeltpersoner dog kun efter samtykke fra den pågældende. BST pålægges pligt til at give fuld oplysning om sundhedsfarer på virksomheden til arbejderne og deres faglige organisationer. Arbejderne skal

sikres garanti for, at undersøgelsesresultaterne om den enkelte arbejder ikke går videre til arbejdsgiveren. Sikkerhedsrepræsentanternes beskyttelse mod afskedigelse og ret til at gribe ind over for sundhedsfarlig produktion skal udbygges. BST skal alene finansieres af arbejdsgiverne.

Ved at se på, hvad en række forbund, fagforeninger og større arbejdspladser har udtalt omkring BST, vil man erfare en stor principiel lighed med VS' forslag. Det allervigtigste for, at BST kan komme til at virke til gavn for arbejderne, er, at det er arbejderne selv, der ansætter og afskediger BST-personalet. Dette er arbejdernes eneste garanti for, at der kan etableres et tillidsfuldt samarbejde med BST-personalet. Disse synspunkter er netop blevet trukket frem fra dele af fagbevægelsen.

Selv LO-toppen, der ikke støtter kravet om en arbejderstyret BST, er ikke tilfreds med, at virksomheder er begyndt at oprette deres egne BSt'er. Af LO-bladet fra 24. november 1977 fremgår det, at på en conference, som LO netop har holdt for forbundsrepræsentanter, blev der fremlagt et gyseligt eksempel på, hvordan en virksomhed har opbygget sin BST. Den var simpelt hen lavet sådan, at bedriftslægens undersøgelser kan bruges til at hælde folk på porten; og kun, hvis man holder sig til embedsmandsgruppens betænkninger, kan det accepteres, at virksomhederne begynder at opbygge BSt'er.

Konsulent Elikofer fra LOs miljøafdeling siger videre: I betænkningen fra embedsmandsudvalget er det skåret ud i pap, at bedriftslægens undersøgelser af ansatte kommer ind under kravet om tavshedspligt. Bedriftslægen må derfor ikke gå videre til nogen som helst – ud over den undersøgte – med sine resultater af undersøgelsen. Er der tale om tilfælde, hvor andre offentlige myndigheder skal inddrages – f. eks. i forbindelse med erstatning – gælder det for disse myndigheder, at også de har tavshedspligt.

Da Elikofers udtalelser næppe skyldes konkret uvidenhed, må det være en bevidst tilsløring. I embedsmandsbetænkningen er tavshedspligten ikke skåret ud i pap, tværtimod.

I embedsmandsbetænkningen om lægeundersøgelser m. v. står der: Orientering om de resultater, der har betydning for sikkerhedsorganisationens forebyggende arbejde, gives

[Kurt Hansen]

til virksomhedens sikkerhedsudvalg/sikkerhedsgruppe.

En BST efter disse retningslinjer vil ikke kunne forhindre, at arbejdsgiverne bruger BSTen til at frasortere og jobplacere arbejdskraften, tværtimod. En sådan BST-helbredsundersøgelse vil uundgåeligt blive brugt til at udvælge de sundeste og mest produktive arbejdere og til at jobplacere arbejderne inden for virksomhederne således, at de kan udnytte maksimalt i produktionen.

Hvis LO fastholder sin positive stilling til en opbygning af en BST efter embedsmandsbetænkningens principper, så er forskellen mellem en BST, som er opbygget i samarbejde mellem LO og DA, og en overdragelse af opgaven til DA alene ens.

Arbejdsministeren (Auken):

Svaret på hr. Kurt Hansens spørgsmål er nej. Men det er rigtigt, at arbejdsgiverne såvel som lønmodtagerorganisationerne og de offentlige myndigheder har et medansvar for, at vores bedriftssundhedstjeneste kommer op at stå.

En af de nærmeste dage, som bebudet også i pressen, fremsætter regeringen lovforslag om ikrafttrædelse af arbejdsmiljølovens § 13 om bedriftssundhedstjeneste. Dette forslag bygger på en enig indstilling fra arbejdsmarkedets parter i arbejdsmiljørådet, og det vil af bemærkningerne klart fremgå, at det ikke er arbejdsgivernes ansvar alene at forestå opbygningen af bedriftssundhedstjenesten. Dette skal foregå i et nært samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og med bistand af arbejdstilsynet. Det er rigtigt, at bedriftssundhedstjenesten skal finansieres af arbejdsgiverne, men heri ligger jo alene, at det er produktionen, der kommer til at bære de omkostninger, som produktionen selv skaber.

Det er arbejdsmiljørådets forhandlingsresultat, der, efter hvad der er oplyst for mig, har været drøftet i Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse. Dansk Arbejdsgiverforening har ikke hermed ansvar for opbygningen af en bedriftssundhedstjeneste, men organisationen har over for mig garanteret, at virksomhederne vil kunne opfylde den økonomiske forpligtelse, der følger af indstillingen til arbejdsministeriet.

Hr. Kurt Hansen benytter i øvrigt spørgsmålet her til i begrundelsen at give en meget

udførlig beskrivelse af venstresocialisternes i forvejen velkendte forslag til beslutning om bedriftssundhedstjeneste. Da jeg går ud fra, at vi snarest får dette forslag til behandling sammen med første behandling af regeringens forslag, skal jeg ikke ved denne lejlighed foregribe denne første behandling.

Kurt Hansen (VS):

Det glæder mig, at arbejdsministeren har sat sig ind i VS' forslag og betegner det som et særdeles velkendt forslag. Jeg håber også, at arbejdsministeren under det arbejde, der er foregået omkring forslaget, har gjort brug af nogle af de ideer og forslag, som vi dér har lagt frem.

Jeg skal takke for det klare nej til, at Dansk Arbejdsgiverforening har fået overdraget at opbygge en bedriftssundhedstjeneste. Hvis man kigger i Dansk Arbejdsgiverforenings tidsskrift, står der netop indledningsvis i en leder:

»Over for arbejdsministeren har Dansk Arbejdsgiverforening efter vedtagelse i hovedbestyrelsen påtaget sig ansvaret for, at opbygningen af en bedriftssundhedstjeneste i Danmark indledes i de kommende to år, således at den foreløbig kommer til at omfatte 150.000 ansatte i virksomhederne.«

Jeg tager arbejdsministerens klare nej som et dementi af det, som arbejdsgiverne har udtrykt her i den ledende artikel.

Nu fik vi at vide, at der snart vil komme et lovforslag om bedriftssundhedstjenesten, og det, der er interessant, er: bliver det en arbejdsgiverstyret bedriftssundhedstjeneste, selv om arbejdsministeren tilbageviser indholdet i lederen her? Bliver det en arbejdsgiverstyret bedriftssundhedstjeneste på den måde, at arbejdsgiverne frit kan antage det bedriftssundhedstjenestepersonale, de vil, at bedriftssundhedstjenestepersonalet kan bruges til at frasortere de arbejdere, som arbejdsgiverne ikke ønsker at ansætte? Det mener jeg er helt afgørende, så derfor vil jeg godt stille to supplerende spørgsmål.

Det ene er: fremgår det af forslaget, at arbejderne har ret til at ansætte og afskedige personale, eller hvordan ligger det med ansættelsesforholdet?

Det andet er: hvilke muligheder har arbejdsgiverne for at få kendskab til dels de lægeundersøgelser, som bliver foretaget ved

[Kurt Hansen]

ansættelse, dels de løbende helbredsundersøgelser? Hvordan ligger mulighederne for arbejdsgiverne for at få fingre i disse undersøgelser?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg vil ikke med mine udtalelser dementere det, der står i lederen i bladet Arbejdsgiveren. Det, jeg har dementeret, er hr. Kurt Hansens misbrug, hr. Kurt Hansens fortolkning af lederen i Arbejdsgiveren.

Det, hr. Kurt Hansen lægger i arbejdsgiverens udtalelse, er, at arbejdsgiverne nu får eneansvaret, får styringen af bedriftssundhedstjenesten. Det, der står i lederen, og som jeg anser for positivt, og som jeg også har sagt til Dansk Arbejdsgiverforening at regeringen anser for positivt, er, at arbejdsgiverne sammen med lønmodtagerne har påtaget sig et ansvar for, at den bedriftssundhedstjeneste, vi nu lovgiver om, allerede i 1978 og 1979 vil komme til at omfatte 150.000 lønmodtagere i de mest risikoudsatte brancher. Det, at arbejdsgiverne har givet udtryk for, at de vil påtage sig dette konkrete ansvar, anser jeg for noget meget positivt, hvis vores bedriftssundhedstjeneste skal komme op at stå.

Det er måske lovlig nysgerrigt og overflødig af hr. Kurt Hansen at bruge folketingets tid til at udfritte mig om indholdet af et forslag, der er bebudet, og som vil blive fremsat i løbet af to dage. Men for at hr. Kurt Hansen ikke skal forlade tinget som en skuffet mand i dag, skal jeg gerne give ham et kort svar på de to spørgsmål.

For det første kan arbejdsgiverne eller virksomhederne ikke frit ansætte sundhedspersonale; det skal ske efter indstilling fra den interne sikkerhedsorganisation. For det andet vil der blive fuldstændig tavshedspligt med hensyn til resultaterne af de helbredsundersøgelser, der foretages både ved ansættelse og under et arbejdsforhold, fuldstændig tavshedspligt i forhold til virksomhedernes ledelse om disse undersøgelser. Men det er naturligvis indlysende fornuftigt, at de generelle resultater af sådanne undersøgelser skal komme til virksomhedernes kendskab, for at de kan tilrettelægge sikkerhedsarbejdet på den rigtige måde. Men altså ingen personlige oplysninger om den enkelte arbejder.

Kurt Hansen (VS):

Først må jeg sige med hensyn til, om dette er overflødig eller ej, at det har været bebudet fra regeringen igennem flere måneder, igennem næsten et helt år, at man ville komme med et forslag om bedriftssundhedstjeneste. Det var meningen, at det skulle være trådt i kraft den 1. januar 1978, så jeg mener nok, det er på høje tid at begynde at få løftet en flig af dette spørgsmål.

Så er jeg selvfølgelig ked af, at arbejdsministeren begynder at tolke denne leder på en helt anden måde end det, der rent faktisk står. Der står: påtaget sig ansvaret for opbygningen af en bedriftssundhedstjeneste. Hvis arbejdsministeren vil opfatte det som et positivt element, så er jeg meget bange for, hvordan den bedriftssundhedstjeneste kan komme til at fungere.

Jeg vil godt stille et tillægsspørgsmål. Det vedrører noget, der står i betænkningen fra embedsmandsgruppen vedrørende bedriftssundhedstjeneste, om lægeundersøgelser m. v. Der står under »Orientering af sikkerhedsorganisation og arbejdstilsyn«:

»Orientering om de resultater, der har betydning for sikkerhedsorganisationens forebyggende arbejde, gives til virksomhedens sikkerhedsudvalg, sikkerhedsgruppe, ligesom til det stedlige arbejdstilsyn.«

Og man må altså være klar over, at arbejdsgiverne er repræsenteret i disse sikkerhedsudvalg, disse sikkerhedsgrupper.

På baggrund af dette vil jeg godt aføse ministeren et svar: vil det sige, at ingen ansættelsesundersøgelser kommer til sikkerhedsgruppens eller sikkerhedsudvalgets kendskab, så længe der kun er tale om, at det er de generelle problemer, der kan have interesse for sikkerhedsudvalget eller sikkerhedsgruppen inden for virksomheden? Kan vi få et klart svar på, om ansættelsesundersøgelserne udelukkende bliver et forhold imellem bedriftssundhedspersonalet og den enkelte, som bliver undersøgt?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg har noteret mig, at hr. Kurt Hansen her i anden omgang ikke fuldt ud citerede lederen i Arbejdsgiveren. Hvis hr. Kurt Hansen havde gjort det, så ville han have opdaget, at det, der er det essentielle i det, Arbejdsgiveren siger, er, at man påtager sig et ansvar for, at bedriftssundhedstjenesten kom-

[Arbejdsministeren]

mer til at fungere i de kommende to år, således at den foreløbig kommer til at omfatte 150.000 ansatte i virksomhederne. Det er simpelt hen arbejdsgivernes svar på mit spørgsmål: kan I garantere, at der udtages brancher, som gør, at bedriftssundhedstjenesten får et konkret virkeområde allerede fra starten?

Så skal jeg til hr. Kurt Hansens spørgsmål vedrørende helbredsundersøgelser sige, at der ikke vil blive mulighed for misbrug af undersøgelser ved ansættelse, men det er klart, at en helbredsundersøgelse i forbindelse med ansættelse kan være velmotiveret også af hensyn til arbejdstagerne selv. Hvis det f. eks. drejer sig om en kemisk industri og man ved undersøgelser konstaterer en potentiel allergi hos en lønmodtager, så er det naturligvis i lønmodtagerens egen interesse at få det at vide i god tid inden ansættelsen og derved undgå en varig invalidisering, hvis han alligevel skulle få jobbet. Men intet misbrug af disse helbredsundersøgelser ved ansættelse vil blive muligt efter det lovforslag, som regeringen fremsætter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til statsministeren af:

Wilhelm (VS):

»Vil statsministeren oplyse, om der foreligger eller ikke foreligger en aftale mellem regeringen og de konservative, indgået under forligsforhandlingerne i august 1977, om, at naturgassen fra Nordsøen ikke vil blive inddraget i den danske energiforsyning uden samtidig beslutning om indførelse af atomkraft, således som det er hævdet af Ninn-Hansen i Kristeligt Dagblad den 17. januar 1978?«

(Spm. nr. 345).

Skriftlig begrundelse.

Til Kristeligt Dagblad siger Ninn-Hansen: Vi ønsker bekræftet, at vores aftale med regeringen fra august i fjor står ved magt, nemlig at spørgsmålet om naturgassen ikke skal betyde udskydelse af atomkraften. Med andre ord: at der skal være samtidighed, når det gælder anvendelsen af de to energiformer herhjemme.

En sådan aftale har ikke hidtil været folketings bekendt.

Regeringen har siden juli 1976 begrundet sin udskydelse af beslutningen om atomkraft med, at det måtte være en forudsætning for atomkraft i Danmark, at affaldsproblemerne er løst tilfredsstillende. Det er de som bekendt ikke. Faktisk er der ikke på dette område sket noget som helst, som ændrer situationen fra, hvad den var i juli 1976, da regeringen frafaldt ikrafttrædelsesbeslutningen og udsatte afgørelsen. På denne baggrund vil det være højst ejendommeligt og tankevækkende, om regeringen alligevel har indgået en aftale som den af Ninn-Hansen nævnte, øjensynligt helt uden betingelser vedrørende affaldsproblemerne.

Men det er måske på denne baggrund, man skal se den helt uberettigede opreklamering af den nye svenske KBS-rapport, som påstås at løse affaldsproblemerne. Denne rapport er vel at mærke udarbejdet af den samlede svenske kraftindustri, som har meget store interesser på spil, hvis atomkraftprogrammet skrinlægges, og den indeholder – at dømme efter handelsministeriets resumé til energipolitisk udvalg – ikke en eneste nyhed i forhold til de opbevaringsmuligheder, man har diskuteret i de sidste 8–10 år, og som intetsteds er fundet så betryggende, at man har foretaget endelig deponering af affaldet.

For vurderingen af, om regeringens udskydelse af atomkraftbeslutningen skyldtes oprigtig interesse for affaldsproblemerne eller slet og ret var en taktisk beslutning dikteret af frygt for en folkeafstemning, vil en aftale som den af Ninn-Hansen påståede være helt afgørende.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

De forlydender, som spørgeren hentyder til, kunne give det indtryk, at der er tvivl om regeringens energipolitik, og jeg kan sige, at det ikke er tilfældet.

Regeringens politik med hensyn til anvendelse af atomkraft i Danmark er uændret. Atomkraften indgår fortsat som et led i regeringens samlede energipolitik, men som bekendt indgår der to forudsætninger i bedømmelsen af, hvornår iværksættelsen af atomkraftproduktion kan finde sted. For det første skal redegørelsen om prioriteringen af de meget store offentlige investeringsopgaver,

[Statsministeren]

som vi står over for, færdiggøres. For det andet skal problemerne omkring atomaffaldet afklares.

Med hensyn til spørgsmålet om samtidighed mellem indførelse af naturgas og atomkraft til energiforsyning kan jeg oplyse, at der ikke foreligger nogen aftale mellem regeringen og det konservative folkeparti på dette punkt. Det ville i øvrigt også være besynderligt at træffe aftale om samtidighed vedrørende disse projekter. Det var jo en forudsætning under efterårets politiske forhandlinger, at vi skulle udarbejde en redegørelse om prioriteringen af de store investeringsopgaver, som vi skal have løst i de kommende år. På baggrund af denne redegørelse skulle beslutningen om, i hvilken rækkefølge opgaverne skulle løses, tages op, og det er det, vi skal gøre i den nærmeste fremtid.

Må jeg i øvrigt sige, at det, det må gælde om på energiområdet, er jo, at vi så hurtigt som muligt får formindsket vor afhængighed af importeret olie. Derfor må vi tage fat, hvor det er muligt, uden at spille tiden med at kæde tingene sammen.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke statsministeren, som jo altså dementerede hr. Ninn-Hansens påstand – jeg citerer fra Kristeligt Dagblad den 17. januar:

»Man vil huske, at vores tilslutning til naturgasproblematikken i august var betinget af denne samtidighed.«

Nu foreligger der, siger statsministeren, ingen aftale om samtidighed vedrørende projekterne. Men jeg er jo lidt mere forsigtig, når jeg stiller spørgsmålet, og ville også gerne have en garanti for, at der ikke fra regeringen ligger et løfte til eller en aftale med de konservative om samtidighed i beslutningerne. Og se, det dementerede statsministeren ikke, så det vil jeg gerne have ham til at kommentere.

Statsministeren sagde, at det jo ville være mærkeligt at aftale en samtidighed, når disse projekter skal afgøres ud fra en vurdering af investeringsopgaverne og prioriteringen osv., men i sådan en afgørelse kan man jo godt lave et langt forløb, sådan at der i beslutningerne er tale om samtidighed. Derfor vil jeg godt have at vide, om der er en sådan aftale med de konservative og/eller andre.

Jeg vil godt inddrage i det, at to dage efter, at jeg havde stillet spørgsmålet, bliver økonomiminister Per Hækkerup i Information citeret for, at økonomiministeren i og for sig bekræfter, at der er indgået en aftale mellem regeringens forhandlere og forhandlerne fra det konservative folkeparti, blot ikke om samtidighed i projekterne. Jeg går ud fra, hvis statsministeren ikke vil sige andet om dette, at det må betyde, at der ikke foreligger nogen som helst binding med hensyn til naturgassen og A-kraften.

Det ville være absurd, om regeringen har kunnet indgå nogen som helst binding vedrørende disse ting, når regeringen tidligere har fortalt, for at sige det diplomatisk, os alle sammen, at man ikke kan vide, om de stillede betingelser til indførelsen af A-kraft nogen sinde bliver opfyldt. Medmindre statsministeren siger noget andet, vil jeg derfor tage det som et udtryk for, at der ikke findes nogen som helst aftaler om nogen form for binding mellem naturgassens udnyttelse og A-kraftens udnyttelse.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Spørgsmålet om, hvorvidt der findes eller ikke findes en binding, har jeg svaret på i mit første indlæg, der i virkeligheden var en redegørelse om de problemer, som hr. Wilhelm har rejst.

Så bliver spørgsmålet stillet lidt mere spidsfindigt, om ikke der er en aftale om samtidighed i beslutningen. Hertil må jeg sige, at der er ingen aftale. Om det kan gøres, er en helt anden ting. Det vil drøftelserne om prioriteringsproblemerne vise. Det er jo ikke sådan, at vi på forhånd afviser, at man kan gøre det samtidigt. Men jeg vil tilføje, at der er ingen aftale om det. Det må være tiden, der viser, når mulighederne er drøftet igennem, om det kan lade sig gøre.

Så sagde hr. Wilhelm, at han har læst i en avis – jeg husker ikke hvilken – at i og for sig bekræftede økonomiminister Per Hækkerup. Jeg vil sige: i og for sig bekræftede økonomiminister Per Hækkerup *ikke* det, som hr. Wilhelm siger.

Wilhelm (VS):

Må jeg først sige til statsministeren – det var nok min fejl, at jeg ikke gjorde det tydeligt før – at det ikke var min vurdering, det

[Wilhelm]

var journalistens vurdering, at økonomiministeren indirekte bekræftede en sådan aftale, blot ikke om samtidighed.

Så vil jeg gerne bede statsministeren om at svare på, hvorvidt affaldsbetingelserne stadig væk er gældende for regeringen. Også på, om det ikke må betyde, at den viden, man havde om affaldsbehandling i august 1976, da regeringen traf sin fornuftige beslutning om at udsætte afgørelsen, i hvert fald ikke var tilstrækkelig, og at de samme metoder på det samme dårlige grundlag ikke lige pludselig kan gøres til regeringens alibi for, at der nu er åben vej for atomkraften.

Jeg spørger af den meget konkrete grund, at regeringen har deltaget i en popularisering af den svenske såkaldte KBS-rapport og ligesom antydnet, at nu er der nogle løsninger på affaldsproblemet. Det resumé, vi har fået fra handelsministeren om den rapport, viser, at der intet som helst nyt er i den rapport med hensyn til affaldets behandling, og det kunne tyde på, at man ligesom er ved at søge sig en bagdør ud af den dér med affaldsbetingelserne.

Endelig vil jeg gerne spørge statsministeren, om det møde, som hr. Ninn-Hansen i Kristeligt Dagblad den 17. januar sagde at han ville skaffe sig med regeringen i løbet af ugen – og det var altså sidste uge – for at få dette løfte konfirmeret eller afkræftet, har været afholdt.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Til det sidste spørgsmål, om der har været aftalt eller været afholdt et møde, som jeg forstår at hr. Ninn-Hansen skulle have meddelt at han ønskede, kan jeg sige, at der ikke har været afholdt et sådant møde. Jeg skal såmænd gerne meddele hr. Wilhelm, når mødet holdes, tid og sted, og hvem der deltager. Regeringen skal være hemmeligt.

Med hensyn til, om regeringen har afstået fra sine betingelser omkring affaldsproblemet, må jeg henvise til det, jeg sagde i første omgang. Jeg har svaret på det. Hvis hr. Wilhelm ikke er tilfreds med det, så beklager jeg det, men jeg kan desværre ikke gøre det bedre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til *justitsministeren* af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Hvordan ser ministeren på strafferammerne og deres udnyttelse ved domsafsigelserne i alvorlige voldsforbrydelsessager?«

(Spm. nr. 367).

Skriftlig begrundelse.

Jeg har tidligere rejst spørgsmålet om forholdet mellem voldsforbrydelser og berigelsesforbrydelser. Igennem pressen får man let det indtryk, at der dømmes for mildt i voldsforbrydelsestilfælde.

Da disse alvorlige voldsforbrydelser betyder ødelagte menneskeliv og den skade, der er sket, måske er uoprettelig, bør der tages meget alvorligt på disse sager, ikke mindst af præventive grunde.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Når jeg har rejst spørgsmålet igen, så er det, fordi vi nu igen har været vidne til, at voldsforbrydere har fået en meget mild dom. Folk ude i landet føler, at man tager meget lempeligt på den slags ting, når de ser, at når det f. eks. drejer sig om berigelsesforbrydelser, så idømmes der op til flere års fængsel, men i alvorlige tilfælde – jeg tænker på den sag, hvor en har massakreret vidner – kan man altså nøjes med ét år, selv om der kommer andre ting, man er straffet for, ind i det. Det giver i befolkningen en utryg fornemmelse.

Med hensyn til vidneudsagn som i dette tilfælde kan vi også komme i den situation, at det kan være svært at få nogen til at vidne, at man vil gøre alt, hvad man kan, for at undgå det.

I det tilfælde, hvor det drejer sig om mennesker, kan der ske uoprettelige ting, og vi mener, at menneskeliv må være så værdifulde, at vi må gøre alt, hvad vi kan, for at sikre, at disse forbrydelser ikke sker. Vi mener, at disse milde domme nemt vil kunne komme til at virke sådan, at der ikke er, skal vi sige noget forebyggende, så at man ligesom er bange for at foretage sig disse handlinger.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Lad mig straks til de sidste bemærkninger fra fru Inger Stilling Pedersen sige, at man efter min opfattelse ikke alene skal se på de idømte straffe, når man vurderer de rets-

[Justitsministeren]

håndhævende myndigheders behandling af bestemte typer lovovertrædelser. En lang række andre momenter må nødvendigvis indgå i den samlede vurdering.

Jeg er enig med fru Inger Stilling Pedersen i, at der allerede af præventive grunde bør reageres kraftigt over for alvorlige voldsforbrydelser, men det er også min vurdering, at domstolene ser med megen alvor på disse sager. Lad mig blot i den forbindelse nævne, at der for grovere former for voldsforbrydelser normalt idømmes ubetinget frihedsstraf, og at dette også gælder, selv om der er tale om førstegangsovertrædelser.

En anden ting, som må have betydning, når man skal foretage en samlet vurdering, er spørgsmålet om politiets og anklagemyndighedens behandling af sagerne. Herom vil jeg gerne sige to ting. For det første skal disse sager af præventive grunde behandles hurtigt, og det er min opfattelse, at både politiet og domstolene er meget opmærksomme på denne side af sagen. Det andet, jeg gerne vil nævne, er den præventive indsats, vi i øvrigt over. Her er jeg i stand til at fremhæve, at politiets patruljering de seneste 3 år er øget med ca. 20 pct. Det er mit håb, at også denne indsats vil være med til at dæmme op for voldsforbrydernes antal.

Endelig skal jeg vel for at fuldende billedet nævne, at ofre for voldsforbrydelser nu har mulighed for at få en vis erstatning fra staten, en ordning, som benyttes af mange ofre for voldsforbrydelser, selv om jeg er helt enig med fru Inger Stilling Pedersen i, at det ikke løser de skadelidtes problem.

Lad mig slutte af med at sige, at man ved at tage alle momenterne med i sin vurdering efter min opfattelse må nå til den konklusion, at de retshåndhævende myndigheder behandler disse meget alvorlige sager på en hensigtsmæssig måde, også netop i denne tid.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg takker for svaret, men vi kommer bare stadig væk ikke uden om, at det er en meget udbredt opfattelse i befolkningen, at man ser meget lempeligt på voldsforbrydelser, og at mange føler sig utrygge. Så kan man komme med statistikker og meget andet, hvormed man prøver at overbevise folk om, at det ikke er tilfældet. Hvis vi ikke gør noget ved det

og ser alvorligt på det, så vil mange føle sig utrygge.

Nu kom der ikke noget svar vedrørende vidner. Når man ser, at folk kan nøjes med så lille en fængselsstraf, så kan der godt være undskyldende momenter, det er jeg ganske klar over; men hvordan må det ikke virke på de mennesker, det er gået ud over, og som bliver kørt ind i rullestol og har fået ødelagt deres liv, at man ikke vurderer det til mere end f. eks. 1 års fængsel, heri endda indregnet andre straffe? Vi er med til undergrave retsbevidstheden ved det. Jeg ved også, at det, at folk ved, at det kan få alvorlige følger, kan hindre nogle i at foretage sig disse handlinger, selvfølgelig ikke alle, men nogle. Derfor er det vigtigt, at dette spørgsmål virkelig bliver undersøgt til bunds.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, vi skal være opmærksomme på, at meget få af os gennem normalt et meget kort referat af en meget begrænset del af en sags detaljer er i stand til at vurdere, hvad der efter domstolenes opfattelse blev udmålingen af en straf. Jeg tror, at strafferammerne – og det har fru Inger Stilling Pedersen heller ikke bestridt – er fuldt tilstrækkelige til at imødegå den situation, vi befinder os i.

Jeg tror, at man på alle områder inden for de retshåndhævende organer er opmærksom på det ulykkelige i en voldskriminalitet, som ofte er voldsmere, end vi har været vant til det i dette land. Jeg har blot forsøgt at beskrive, at man tager denne situation meget alvorligt, når man ser på dens samlede behandling, både med hensyn til sagernes hurtige behandling og med hensyn til anvendelsen af ubetingede domme m. v. Men selve strafudmålingen må domstolene jo nu engang med loven i hånd og kendskab til den enkelte sag fortsat afgøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *socialministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren sikre, at der bliver foretaget en undersøgelse af årsagerne til de store forskelle, der er fra amt til amt, på antallet af tildelinger af invalidepension, og vil ministeren samtidig sikre, at der udarbejdes ensarte-

[Lilli Gyldenkilde]

de retningslinier for amterne ved tildeling af invalidepension?»

(Spm. nr. 371).

Skriftlig begrundelse.

En opgørelse fra Danmarks Statistik viser, at der er visse forskelle fra amt til amt. F. eks. er afslagsprocenten for Vejle amt 31, mens den er 3 på Bornholm.

Det kan vel næppe siges at være hensigtsmæssigt, hvis ansøgere til invalidepension skal til at undersøge, hvilket amt det er bedst at bo i for at få accepteret et handicap eller en erhvervs sygdom med deraf følgende tildeling af invalidepension. Ud fra denne betragtning må det vel siges at være rimeligt, at der udarbejdes ensartede retningslinier for amternes revaliderings- og pensionsnævn.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg har tilladt mig at rejse spørgsmålet, efter at vi i Statistiske Efterretninger har set, at afslagsprocenten for invalidepension er 31 for Vejle amt, medens den på Bornholm kun er på 3. Jeg mener, at der må være grund til at få undersøgt, hvad der ligger bag disse tal, og jeg vil spørge ministeren, om ikke det kan ske ret hurtigt, da det jo er vigtigt, i og med at det er mindretalsgrupper, der er tale om.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det er rigtigt, at der er forskelle mellem de enkelte revaliderings- og pensionsnævns praksis med hensyn til tildeling af invalidepension. Det kan der være flere grunde til. For det første er der tale om en nyordning, som kun har eksisteret i 1 år. For det andet ligger der i ordningen, at de enkelte revaliderings- og pensionsnævn ved bedømmelsen af, hvor meget ansøgerens erhvervssevne er nedsat, skal foretage en skønsmæssig afvejning af en række konkrete forhold, som kan variere rundt omkring i landet.

Meningen med nyordningen var bl. a., at dette skøn nu skulle udøves af personer, der har førstehåndskendskab til forholdene dér, hvor ansøgeren lever. Derfor blev der udformet detaljerede regler, der skal sikre, at nævnsmedlemmerne repræsenterer det nødvendige lokalkendskab. Jeg minder om, at to af hvert nævns medlemmer efter loven skal udpeges af amtsrådet blandt medlemmerne af rådets social- og sundhedsudvalg.

Jeg er imidlertid enig i, at efter loven skulle det gerne være sådan, at praksis ved tildeling af invalidepension er nogenlunde ens i de forskellige nævn. Med henblik herpå blev der i forbindelse med nævnenes oprettelse udsendt en vejledning fra invalideforsikringsretten med en redegørelse for de principper, som er fulgt i rettens mangeårige praksis. Hertil kommer, at den sociale ankestyrelse har en central funktion for at sikre, at der træffes ensartede afgørelser. De ankeafgørelser, som anses for at have principiel karakter, offentliggøres og skal tages som rettesnor af nævnene ved bedømmelsen af lignende sager.

Endelig har nævnenes sekretariater mulighed for at søge vejledning hos sikringsstyrelsen. Alle nævnene har desuden på sikringsstyrelsens opfordring redegjort for en del af de principielle problemer, de er stødt på i det løbende arbejde, og som efter deres mening kræver fælles afklaring. Den iværksatte bearbejdelse af dette materiale vil føre til, at det skriftlige vejledningsmateriale for nævne bliver suppleret og tydeliggjort på en række punkter. Endvidere kan dette arbejde ses som indledning til en mere målrettet informationsfase.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke ministeren for svaret. Jeg synes, at det er udmærket, at der sker en undersøgelse af tingene, og at der derefter bliver sendt materiale ud til pensions- og revalideringsnævnene.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg kan godt undre mig lidt over ministerens svar, fordi vi her får at vide, at der er blevet givet nogle vejledende retningslinjer til de forskellige nævn. For ganske kort tid siden fik jeg svar på et spørgsmål om, hvorledes det kunne lade sig gøre, at et revaliderings- og pensionsnævn havde henvist en invalidepensionsansøger til i stedet for at søge førtidspension. Jeg kunne da godt tænke mig at få at vide, hvilke retningslinjer der ligger i den forbindelse, for under lovens behandling blev det jo netop pointeret, at det ikke skulle betyde, at folk, der ville søge invalidepension, i stedet for blev henvist til at søge førtidspension.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *udenrigsministeren* af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at det danske sprog får den placering, det har en traktatmæssig ret til, i EFs arbejde?«
(Spm. nr. 368).

Bjørn Poulsen (SF):

For at starte lidt lyrisk vil jeg sige, at vores modersmål jo er smukt, uanset dialekt.

Grunden til spørgsmålet kan nok ikke være ret mange mennesker ubekendt, da vi jo ved, at dansk har fået en meget, meget lille rolle inden for EF ved mødeaktiviteterne dernede. Vi har traktatmæssige rettigheder, hvad angår vores sprogbrug, og det er for mig personlig en meget stor skuffelse, at der ikke er sket større ting på det område, end der er sket. Jeg er klar over, at der er nogle problemer med det, men jeg er selv gang efter gang blevet irriteret over, at en af vores fremmeste personer i EF, hr. kommissær Gundelach, så at sige aldrig udtaler sig på dansk offentligt, og han er dog en af de væsentligste repræsentanter for Danmark netop i EF. Jeg vil derfor spørge udenrigsministeren og regeringen, om man muligvis kunne henstille til hr. Gundelach, at han lidt oftere brugte sit modersmål, selv om han er i EF.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg går ud fra, at jeg har formandens tilladelse til at besvare det spørgsmål, der er stillet til mig på forhånd, og ikke det spørgsmål, der blev stillet her.

Jeg vil for det første gerne glæde mig over, at det blev fastslået, at der er en traktatmæssig ret til dansk, og jeg er glad for, at det netop er fra en EF-modstander, det bliver sagt. Det er den eneste internationale organisation, hvor vi har en sådan ret.

Så vil jeg gerne sige, at man må sondre mellem oversættelser og tolkning. Hvad oversættelser af dokumenter angår, er dansk stillet lige så godt som alle andre sprog. Der kan somme tider være nogle vanskeligheder, når det går stærkt, men dansk er stillet lige så godt som alle andre sprog. Problemet er tolkeproblemet, og dér må man sondre mellem tolkning *til* dansk og tolkning *fra* dansk,

idet der er den regel, at en tolk normalt tolker til sit modersmål. Danske tolke tolker altså til dansk, men hvis det f. eks. drejer sig om dansk til fransk, så vil det være en franskmænd, der tolker.

Vi anmodede for 1 år siden Kommissionen om at finansiere et tolkekursus her i landet. Dette kursus havde 10 elever. De 5 er nu i gang som tolke; 2 skal op i morgen, og jeg krydser fingre for, at de får deres eksamen, så at de kan komme i gang. Der har også været andre kurser ude omkring, og der er i dag 18 tolke i EF-Kommissionens tolketjeneste, der tolker til dansk. Jeg kan for sammenligningens skyld sige, at da Holland havde været medlem i 5 år, ligesom vi nu har, var der 2, der tolkede til hollandsk, så vi er altså ikke så ringe stillet i sammenligning hermed.

Men tolkningen fra dansk til de øvrige EF-sprog udføres altså ikke af danskere, og dér er der nogle problemer. Vi er glade for at kunne sige, at EF-Kommissionen siden 1973 har ydet økonomisk tilskud til undervisning i dansk til forskellige grupper på sprogskoler ude omkring i Europa. Den danske EF-repræsentation i Bruxelles har foranlediget, at et antal EF-tolke er begyndt at lære dansk, sådan at de ud over de to arbejdssprog, de har, også vil kunne tolke fra dansk, og der er i dag i alt 27 tolke, der tolker fra dansk.

Så kan jeg lige tilføje, at Europa-Parlamentet har sin egen tolketjeneste, der for den danske sektionens vedkommende består af 8 fastansatte og 18 free lance tolke. Det er tilstrækkeligt til at dække alle møder, ikke blot i plenum, men også i Parlamentets udvalg og i de politiske grupper.

Men endnu en gang: selvfølgelig er der da problemer, og hvorfor er der problemer? Fordi, som det så rigtigt blev sagt, her er en organisation, der er så menneskelig, at man har lov til traktatmæssigt at bruge sit eget sprog, og det giver nogle begyndervanskeligheder.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg takker for svaret, det var meget interessant at høre. Det, jeg kom til at spørge om første gang, vil jeg gerne gentage: kunne man muligvis bede hr. kommissær Gundelach om at bruge det danske sprog lidt tiere, end han gør, især offentligt?

[Bjørn Poulsen]

En anden ting er, at for et stykke tid siden udtalte en kommissær Haferkamp offentligt, at der efter hans mening kun burde være tre sprog, nemlig engelsk, tysk og fransk, og når en kommissær udtaler sig offentligt, er det jo ikke hvem som helst, der udtaler sig, og det kan komme til at betyde meget. Jeg vil da gerne spørge ministeren, om man er enig på det punkt, om man muligvis i fremtiden skal nøjes med 3 sprog.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg er enig med hr. Bjørn Poulsen i, at en EF-kommissær ikke er en hr. hvem som helst, men er en betydningsfuld og stor person. Det er jeg ganske enig i. Jeg må dog sige her, at i dette tilfælde har hr. Haferkamp ikke dækning for sine udtalelser noget sted. Det vil jeg gerne ganske klart sige.

Hvad angår hr. Gundelach, så taler vi nu altid af praktiske og mange andre grunde dansk sammen. Jeg ser ham i næste uge og skal gerne drøfte problemerne med ham i øvrigt. Der kan være situationer, er jeg sikker på, hvor det er praktisk for ham for at opnå de resultater, vi også gerne vil have opnået, at han taler et andet sprog. Jeg synes nu stort set, at vi skal overlade dette til hr. Gundelach selv, men jeg skal gerne nævne, at der er denne stærke interesse for EF fra spørgers side, og bringe problemet op, når jeg, om jeg så må sige, taler dansk til ham på søndag eller mandag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til *udenrigsministeren* af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Ved hvor stor en del af møderne i EF, hvori danske embedsmænd og politikere deltager, er der oversættelse til og fra dansk?«
(Spm. nr. 369).

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Som jeg allerede sagde før, har Europa-Parlamentet sin egen tolketjeneste, og det skulle kunne dække samtlige møder med danske deltagere.

Hvad angår Rådet – og jeg går ud fra, at det var det, hr. Bjørn Poulsen først og fremmest tænkte på – og møderne under Rådet, viser den seneste statistik, at der i første

halvår af 1977 blev holdt 1.361 møder af alle mulige forskellige arter, embedsmandsgrupper, ministermøder og alt muligt andet. Deraf var mere end 95 pct. rene embedsmandsmøder, men det er jo ikke dér, de store problemer ligger. Der er tolkning til og fra dansk ved samtlige møder, hvori politikere, altså folkevalgte, deltager. Derimod er dækningen langt ringere – det indrømmes blankt – ved de rene embedsmandsmøder, hvor der ofte heller ikke er noget særligt behov for det eller ønske om det.

Men så vil jeg gerne bemærke, at der er en tredje gruppe, som jeg går ud fra at hr. Bjørn Poulsen ligesom jeg interesserer sig for, og det er de steder, hvor repræsentanter for interesseorganisationer møder op, f. eks. i det økonomiske og sociale udvalg. Der kan være problemer, det har vi fået at vide, i forbrugerudvalget og andre steder. Derfor er vi specielt opmærksom på, at den gruppe ikke kommer i klemme mellem de embedsmandsmøder, som man måske ikke behøver at satses så forfærdelig meget på, og så de folkevalgte møder, der er i orden for politikernes vedkommende. Der er en mellemgruppe her, og den er vi altså specielt opmærksom på.

Det er da helt klart, det vil jeg gerne sige, at det er regeringens klare standpunkt, som det også er blevet sagt her, at dansk er og skal være et ligeberettiget sprog. Men så vil jeg også gerne føje til, at det jo ikke er nok at få tolke i tilstrækkeligt antal, de skal også være af samme kvalitet som andre landes tolke. Det er jo noget, Kommissionen har sagt. Det er meget svært at gå imod, når Kommissionen siger: ja men undskyld, er I ikke interesseret i fra dansk side, at vi stiller de samme krav til jeres tolke, som vi stiller til alle andre? Dér er det meget svært ikke at svare ja. Selvfølgelig er vi da interesseret i at have samme kvalitet, selv om det kan gøre det vanskeligt på nogle få år at skaffe en fuldt ud tilfredsstillende tolkning i alle henseender.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg vil gerne udvide mit spørgsmål med en enkelt ting. Så vidt jeg har kunnet forstå på svarene, er der problemer også med antallet af tolke, og der er måske nogle problemer med at få disse tolke til at være gode nok til det, de skal lave i EF. Jeg vil da gerne spør-

[Bjørn Poulsen]

ge udenrigsministeren, om der er problemer med at få ansøgere nok herhjemme til tolkning i EF. Eller hænger sagerne måske på noget økonomi med hensyn til uddannelsen af disse tolke, eller hvordan er det fat?

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg er ikke i stand til at svare helt præcist på det sidste spørgsmål og vil så nødig give det, man kalder en søforklaring. Men det er nok en kombination af for nogles vedkommende ulysten til at rejse ud til forhold, de er forholdsvist ukendte med.

Vi arbejder netop i øjeblikket i udenrigsministeriet med et samlet materiale om hele sprogproblemet, dækkende både hvad jeg har kunnet nå at komme ind på i de korte svar her, og ting, jeg ikke er kommet ind på, f. eks. møderne i Kommissionens regie og andre ting, som hr. Bjørn Poulsen sådan set nok har spurgt om, for det dækker jo det hele, men som jeg ikke kan nå at komme ind på her.

Det er mit indtryk, at vores markedsudvalg her i folketinget ved lejlighed vil drøfte det, og jeg har givet udvalget tilsagn om et omfattende materiale om hele problemet, både tallene og årsagerne til, at vi stadig 5 år efter har et problem, hvad jeg erkender i her.

Kofoed (V):

Jeg kan forstå, at der er stor interesse for tolkeproblemet i EF. Jeg takker udenrigsministeren for det udmærkede svar, hans vurdering af EF-Parlamentet er i hvert fald rigtig, der er ingen problemer med hensyn til tolkning dér.

Jeg vil gerne spørge ministeren, når han indrømmer, at der er et problem, om der er noget med, at vores sprogundervisning i Danmark vedrørende tolkning lader noget tilbage at ønske, således at vores tolke ikke har den standard, de skulle have for at opfylde de betingelser, der faktisk stilles for at oversætte fra dansk til de fremmede sprog. Er det dér, problemerne ligger? Er det vores sprogundervisning, der er forkert?

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Det er jo et meget vanskeligt spørgsmål, og jeg kunne næsten se på hr. Kofoeds ansigt, da han gik herop, at det vidste han også

meget godt at det var. Må jeg ikke have lov til at nøjes med at svare i dag, at det vil jeg meget gerne lade gå med ind i overvejelserne. Jeg tror i og for sig ikke, at der ligger noget af den art, men det kan der da gøre.

Jeg vil gerne ende det samme positive sted, som jeg startede. Det, der skaber hele problemet – i det omfang, der er et problem, og det er der visse steder, i Råd, Kommission osv. – er jo den omstændighed, at det er første gang, vi er i en stor international organisation, hvor man har traktatmæssig ret, som det blev sagt så rigtigt af hr. Bjørn Poulsen, til at bruge sit eget sprog. Det er jo det positive udgangspunkt, der giver nogle problemer, det erkender jeg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til *udenrigsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Hvad er udenrigsministerens kommentar til den amerikanske regerings indblanding i indre italienske anliggender?«

(Spm. nr. 370).

Gert Petersen (SF):

Det drejer sig jo om, at der er kommet en officiel udtalelse fra USAs udenrigsministerium, hvori man advarede imod, at et bestemt politisk parti, nemlig Italiens næststørste parti, kommunisterne, blev repræsenteret i den italienske regering.

Hos os har vi den opfattelse, at enhver sådan indblanding, i andre landes indre forhold – og det er en særlig grell indblanding, når der er tale om officielle udtalelser fra et udenrigsministerium – er skadelig, og man må tage skarp afstand fra det. Vi har stillet spørgsmålet egentlig ud fra den betragtning, at vi også ville give udenrigsministeren lejlighed til at tage skarp afstand fra en sådan indblanding i et andet lands indre forhold.

Indblandingen bliver jo så meget desto mere grell og kan give anledning til megen mistanke, fordi der er tale om et stort NATO-land, som blander sig i et i denne forbindelse relativt mindre NATO-lands anliggender. Men det er i og for sig ikke det, der er det afgørende. Det afgørende er, at man blander sig i regeringsdannelsen i et

[Gert Petersen]

andet land, og det synes jeg nok at Danmark bør vende sig imod.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg er glad for, at hr. Gert Petersen – hvad han jo ikke er forpligtet til – oplyste motivet til at stille spørgsmålet. Jeg havde ikke et øjeblik været i tvivl om, at det netop var ud fra de ædlestes motiver, sådan som det også fremgik af det, der blev sagt her før.

Jeg vil gerne sige ganske klart, at regeringen ikke mener, det er klogt at give råd af den art, der her er givet. Når det er sagt, vil jeg gerne føje til, at i den kommentar, som State Departments pressetalsmand fremsatte den 12. januar, den, som hr. Gert Petersen hentyder til, hedder det ganske klart, at USAs vesteuropæiske allierede er suveræne stater, og at det alene tilkommer deres borgere at afgøre, hvordan de skal styres. Den del af udtalelsen kan jeg kun være ganske enig i.

Gert Petersen (SF):

Den omstændighed, at man i udtalelsen fastslår, hvad der burde være en selvfølgelig, synes jeg ikke er særlig imponerende.

Det, som står tilbage, er, at samtidig med at man siger, at man vil overlade det til det pågældende lands egne borgere – det siger man altid i den slags forbindelser, uanset hvad det er for en supermagt, der blander sig – så giver man officielt udtryk for, hvilken regering man ikke bryder sig om at se i et bestemt land. Det svarer til, at den danske regering, at hr. udenrigsministeren, når der var regeringsdannelse i Sverige, udsendte en erklæring, hvori han advarede imod, at man optog det ene eller det andet parti i den svenske regering. Det ville nok gøre et ganske ejendommeligt indtryk. Dette har gjort et lige så ejendommeligt og forstemmende indtryk.

Jeg beklager lidt, at udenrigsministeren bare nøjes med at sige, at det ikke er klogt. Skulle de være smartere, amerikanerne? Jeg synes, man må tage klar afstand fra det, også på baggrund af de udtalelser, som den danske statsminister kom med i Canada for nogen tid siden om det italienske kommunistparti. Jeg synes, det var rimeligt og passende, om den danske regering klart tog afstand fra dette amerikanske initiativ og lod amerika-

nerne det vide. Det har man endnu en lejlighed til at gøre fra denne talerstol.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Hr. Gert Petersens opfordring til fra denne talerstol at blande mig i intern amerikansk politik skal jeg ikke følge, det ville heller ikke være særlig logisk. Nu var der ikke noget nyt i hr. Gert Petersens sidste indlæg, hvorfor det ikke krævede noget svar.

Jeg vil da gerne sige, at jeg ikke plejer at foreslå folk at give ukloge råd. Når jeg sagde før, at vi ikke synes, det er klogt, og at vi er enige i, at det er den italienske befolknings egen afgørelse, så synes jeg, jeg har sagt meget klart, hvad den danske regerings standpunkt er. Jeg kan da godt, hvis jeg troede, at det fremmede noget, føje hr. Gert Petersen i at sætte sådanne tillægsord på. Men jeg troede, det var et seriøst spørgsmål, der krævede et seriøst svar. Det er givet. Det er ikke klogt at give den slags råd, og det er klogt at overlade den slags ting til landenes egne befolkninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

17) Til *udenrigsministeren* af:

Mette Madsen (V):

»Mener ministeren, at en långivning på 60 mill. sv. kr. til Göteborgs havn fra Den nordiske Investeringsbank svarer til det oprindelige ministerrådsforslag, som blev vedtaget ved den ekstra Nordisk Råds session i 1975 (ratificeret i folketinget den 8. april 1976) og dagsordenen, som blev vedtaget i folketinget den 8. april 1976?«

(Spm. nr. 364).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Kristeligt Dagblad af 13. januar d. å. skal bestyrelsen for Den nordiske Investeringsbank have bevilget 2 × 30 mill. sv. kr. i lån til Göteborgs havn, til trods for at denne havn konkurrerer med en række danske havne, f. eks. Århus, Ålborg og Frederikshavn. Det forekommer mig ikke at være i overensstemmelse med de formål for banken, som blev oplyst i forslaget fra det nordiske ministerråd ved Nordisk Råds første ekstra session i Stockholm 1975.

[Mette Madsen]

Om bankens formål hedder det i ministerrådets forslag bl. a.: En begrænsning af de formål, banken kan medvirke til, ligger i bestemmelsen om, at projekterne skal være af »nordisk interesse«. Projekter, som i det alt væsentlige er i et enkelt lands interesse, falder uden for bankens virksomhedsområde. Ordene »nordisk interesse« må imidlertid i denne sammenhæng gives en vid fortolkning. Projekter, som udføres i samarbejde mellem virksomheder eller institutioner i to eller flere nordiske lande, vil falde ind under bankens kompetenceområde.

På dette grundlag blev ministerrådsforslaget rekommanderet i Nordisk Råd, og på dette grundlag blev det ratificeret ved en folketingsbeslutning ved anden (sidste) behandling den 8. april 1976 i det danske folketing.

Ved anden behandling vedtog folketinget en dagsorden, hvorefter man forudsætter, at investeringsbanken ikke skal konkurrere med de nuværende erhvervsbanker, og at banken først bør arbejde, hvor erhvervsbankerne ikke er i stand til at klare projekterne.

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af minister Lise Østergaard.

Minister Lise Østergaard:

Det er rigtigt, at Den nordiske Investeringsskabs bestyrelse har bevilget første rate på 32 mill. sv. kr. af et lån til Göteborgs stad til delvis finansiering af en udvidelse af Göteborgs havn, og der skal senere forhandles om anden rate på 38 mill. sv. kr. Det er således, at Göteborgs havn er en containerhavn, som er beregnet til at modtage meget store enheder af gods, bl. a. med henblik på om-ladning til andre havne i Skandinavien. Det er en udskibningshavn, der i vid udstrækning sætter på oceangående trafik.

Med hensyn til banken er det således, at den ifølge sine vedtægter har en bestyrelse på ti medlemmer, hvoraf hver regering vælger to medlemmer, og denne bestyrelse udøver samtlige bankens beføjelser. Det vil altså sige, at bestyrelsen bl. a. træffer beslutning om ydelse af lån. Herudover er der oprettet en kontrolkomité, der også er på ti medlemmer, og den skal påse, at bestyrelsen handler i overensstemmelse med de bestemmelser, der gælder for bankens virksomhed. Halvde-

len af kontrolkomiteens medlemmer bliver valgt af Nordisk Råd og halvdelen af regeringerne. Med denne ordning er der skabt en tilfredsstillende garanti for, at man både fra parlamentarisk side og fra regeringernes side har den fornødne indsigt med bankens virksomhed.

Som det er nævnt i spørgsmålets begrundelse, er det et afgørende kriterium for bankens virksomhed, at de projekter, man yder lån til, skal være af nordisk interesse. Dog er det sådan, at begrebet »nordisk interesse« bliver givet en meget vid fortolkning. Nu har altså den samlede bestyrelse skønnet, at der i denne sag både er tale om en nordisk interesse og om et lån, som er af en karakter og af en størrelsesorden, der ligger uden for forretningsbankernes interessesfære. På baggrund af denne samlede vurdering fra bestyrelsen ser jeg ikke nogen grund til at betvivle, at det omhandlede lån er i overensstemmelse med bankens formål.

Mette Madsen (V):

Jeg takker ministeren for svaret, men vil dog godt stille et par supplerende spørgsmål.

Først nogle bemærkninger. Der var jo en meget skarp debat her i folketinget, da folketinget tog stilling til Den nordiske Investeringsskabs bank. Hovedargumentet var, at denne nordiske bank skulle bruges til fællesnordiske interesseprojekter. Derfor må det være af interesse for dette folketings medlemmer at få undersøgt, om det så er fællesnordiske interesser, der tilgodeses, når banken nu er begyndt at arbejde, delvis med dansk kapital. Jeg kender den første del af ministerens svar med, hvordan banken fungerer. Det var interessant at høre for mig, at det var til oceangående trafik.

Jeg vil gerne spørge ministeren, som henviste til, at man i bestyrelsen havde fundet, at man kunne bruge den meget vide fortolkning, at denne havn var et fællesnordisk projekt – og hvis ministeren ikke kan svare i dag, kunne vi måske få svaret i udenrigsudvalget – om man ved denne stillingtagen, som er det centrale i det, virkelig har spurgt andre nordiske lande, om dette er et fællesnordisk anliggende. Har man f. eks. spurgt det danske landshavneråd? Det ville jeg meget gerne vide og måske også, hvad de har svaret.

[Mette Madsen]

Jeg ville også meget gerne vide, hvordan man i Sverige har konstateret det, og hvilke meddelelser der fra Göteborgs havns styrelse er tilgået bestyrelsen og kontrolkomiteen om, at alle private lånemuligheder var udtømt. Hvis ministeren ikke kan svare i dag, kan dette spørgsmål gå med ind i det andet. Jeg vil lige foreløbig høre, hvad ministeren vil sige til disse to spørgsmål, og så muligvis supplere én gang til.

Minister Lise Østergaard:

Det er klart, at jeg kan fremskaffe mere detaljerede oplysninger om, hvorledes behandlingen konkret har fundet sted, herunder hvad man har foretaget af direkte forespørgsler bl. a. i forbindelse med danske havne. Men det er helt klart, at bestyrelsen i sin behandling af sagen har fundet denne långivning i overensstemmelse med bankens vedtægter og derved som værende af primær interesse for investeringsbanken i forhold til de private banker; derfor taler bl. a. lånets størrelse og dets langsigtethed. Yderligere er det således, at man under behandlingen af sagen også har fundet støtte for forslaget fra andre nordiske lande, og på dette baserer man naturligvis forestillingen om, at der indgår en fælles nordisk interesse.

Jeg synes, det er væsentligt at understrege, at der i øvrigt kun er tale om en långivning, der skal tjene til en delvis færdiggørelse af et projekt til en havn, der bl. a. er beregnet til omskibning af gods til andre skandinaviske havne. På den måde tjener det vel nok i nogle sammenhænge som en slags, hvad skal vi sige, modpol til andre europæiske havne, og baseret på den forestilling er også tanken om den fælles skandinaviske interesse.

Jeg skal meget gerne søge eventuelle mere konkrete oplysninger om spørgsmålene frem og give dem siden. Hovedtanken er den, at der ikke er tale om en direkte konkurrence med mindre danske havne, men om et havneanlæg, der samarbejder med mindre skandinaviske havne.

Mette Madsen (V):

Det principielle er jo, hvordan man fortolker, og det er derfor, det må være af interesse for det samlede folketing at få at vide netop nu, hvor banken begynder at arbejde,

hvordan dette argument med det fællesnordiske fortolkes.

Dernæst vil jeg gerne gå lidt ind på spørgsmålet om, hvilken virkning udbygningen af denne havn kan have på de danske havne. Det kan være rigtigt, som minister Lise Østergaard har sagt, at det kunne hjælpe én dansk havn, men det kunne så måske have den videre virkning, at en anden dansk havn derved stagnerede. Det er derfor, jeg har ønsket at spørge, om landshavnerådet, der vel varetager alle danske havnes interesser under ét, har været spurgt.

En anden ting er, at denne bank bruger danske skatteborgerpenge for en vis del. Hvis man er aktionær i en bank, så får man jo bankens årsberetning, og derfor ville jeg finde det rimeligt, at enten de enkelte folketingsmedlemmer eller udenrigsudvalget hvert år får tilstillet årsberetningen fra Den nordiske Investeringsbank, for det er jo en meget, meget lukket kreds, der sidder og tager stilling til de enkelte lån.

Så vil jeg i øvrigt takke ministeren for tilsagnet om, at der vil komme et notat om vurderingen af, hvad der ligger i ordene »fællesnordisk interesse«, og at vi vil få lejlighed til at diskutere det videre i udenrigsudvalget.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af skriftlige spørgsmål stillet af medlemmer af folketinget.

Spørgsmål stillet af følgende medlemmer og besvarelserne heraf er optaget i Folketingstidende nedenfor:

Maisted: spm. nr. 293

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 297

Jørgen Junior: spm. nr. 301

Voigt: spm. nr. 307 og 311

Dohrmann: spm. nr. 312

Brusvang: spm. nr. 313

Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 314 og 320

Ole Olsen: spm. nr. 315 og 316

Mølgaard: spm. nr. 317

Ib Christensen: spm. nr. 319

[Første næstformand]

Waldorff: spm. nr. 323
 Langsted: spm. nr. 324
 Tyroll: spm. nr. 326
 Fuglsang: spm. nr. 331
 Karlskov Jensen: spm. nr. 333
 Tove Lindbo Larsen: spm. nr. 334
 Børge Møller: spm. nr. 335
 Tove Jørgensen: spm. nr. 339
 Arentoft: spm. nr. 344

Til finansministeren (3/1 78) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren oplyse, om der findes kendte økonometriske modeller, der kan give oplysninger om samfundsøkonomiske bevægelser, f. eks. påvirkning af renteniveauet, arbejdsløsheden, erhvervsinvesteringer etc. ud fra følgende bevægelser: provenutab ved forhøjelse af personfradrag m. m., ca. 25 milliarder kroner, forbedring af statens budgetbalance, ca. 8 milliarder kroner, som følge af offentlige besparelser på ca. 33 milliarder, ingen optagelser af indenlandske statslån og ophævelse af udlånsloftet?«
 (Spm. nr. 293).

Begrundelse.

I den førte argumentation for at arbejde med store underskud på de offentlige budgetter mangler en konsekvensberegning af optagelser af store indenlandske statslån og opretholdelse af låneloftet.

Besvarelse (16/1 78):

Finansministeren (Heinesen):

1. På nuværende tidspunkt findes der i Danmark tre økonometriske modeller, som i varierende omfang anvendes som hjælperedskab i forbindelse med økonomisk rådgivning.

I det økonomiske råd anvendes modellen SMEC III, og i Nationalbanken findes en økonometrisk model over de finansielle markeder.

Danmarks Statistik vedligeholder og videreudvikler i samarbejde med Københavns universitet modellen ADAM. Denne model anvendes først og fremmest af det økonomiske sekretariat og af finansministeriet, budgetdepartementet.

Selv om SMEC III og ADAM på flere områder er forskellige, er der dog det fælles træk, at modellerne overvejende omhandler realøkonomiske forhold og ikke er i stand til at forklare, hvad der sker med renteniveauet, pengemængden etc. som følge af en ændring i den økonomiske politik.

Omvendt er den finansielle model, der arbejdes med i Nationalbanken, opbygget med henblik på at beskrive, hvordan ændringer i den økonomiske politik påvirker renteniveau, pengemængde etc., men til gengæld kan denne model ikke beskrive de samtidige ændringer i realøkonomiske størrelser som f. eks. produktion og arbejdsløshed.

2. Det er naturligvis en mangel, at modellerne ikke giver en beskrivelse af dette samspil mellem finansielle markeder og realøkonomiske størrelser. Det kan imidlertid nævnes, at der blandt fagøkonomer her og i udlandet ikke er enighed om, hvordan dette samspil kan indbygges i modellerne, og at der kun eksisterer ganske få modeller i verden, hvor dette samspil er indbygget på en måde, der nyder almindelig anerkendelse. Opbygningen af sådanne modeller kræver en forskningsindsats af et omfang, som der på nuværende tidspunkt ikke er mulighed for i Danmark.

I de situationer, hvor det skønnes, at finansielle sammenhænge er af afgørende betydning, er det muligt uden for modellerne at skønne over den ændring i f. eks. erhvervsinvesteringer, produktion og beskæftigelse, der skyldes ændringer i renteniveauet, og at lægge denne skønnede påvirkning ind i beregningerne, så der tages hensyn hertil ved beregningen af det endelige modelresultat.

Den omtalte begrænsning af modellernes mulighed for at belyse vekselvirkningen mellem finansielle markeder og realøkonomiske størrelser indebærer således, at det ikke er muligt ved hjælp af modellerne at belyse den del af det stillede spørgsmål, som vedrører de realøkonomiske virkninger af en undladelse af at optage indenlandske statslån og en ophævelse af udlånsloftet.

3. Modellerne er heller ikke fuldt egnede til at udføre beregninger vedrørende de øvrige i spørgsmålet nævnte foranstaltninger: hvordan en samtidig lempelse af beskatningen med 25 milliarder kroner og en besparelse på 33 milliarder kroner vil påvirke erhvervsinvesteringer, arbejdsløshed etc. Dette

[Finansministeren]

beror på, at der er tale om så gennemgribende foranstaltninger, at modellerne, som er konstrueret til at arbejde med forskydninger inden for et mere begrænset og overskueligt variationsområde, ikke kan forventes at kunne give en fyldestgørende belysning af virkningerne.

Til orientering i denne forbindelse kan det oplyses, at de økonomiske modeller er opbygget af en lang række opstillede økonomiske sammenhænge, i ADAM f. eks. en sammenhæng mellem udviklingen i forbrugskøb af varige forbrugsgoder, eksklusive biler, og udviklingen i disponible indkomster i faste priser og prisen på varige forbrugsgoder i forhold til den generelle prisudvikling. For at kunne indgå i beregninger må en sådan sammenhæng fastlægges talmæssigt. I de fleste tilfælde kan sådanne tal ikke hentes direkte fra statistiske erfaringer fra tidligere år, idet der som regel ikke er observeret nogen fast, kvantitativ sammenhæng. Der må derfor foretages beregninger til fastlæggelse af »den gennemsnitlige adfærd« i en årrække, der i eksemplet for ADAM er de sidste tyve år. I denne periode har der ikke været tale om økonomisk-politiske ændringer af så stort et omfang som de i spørgsmålet nævnte indgreb.

4. Det forhold, at de foreliggende økonomiske modeller ikke er velegnede til at belyse de rejste spørgsmål, forhindrer dog ikke andre former for belysning af virkningerne af de tænkte foranstaltninger, hvorfor der i det følgende anføres nogle vejledende betragtninger.

En offentlig besparelse på 33 milliarder kroner vil, alt efter hvordan besparelsen sammensættes, medføre en indskrænkning af det offentliges personale med omkring 250.000 personer.

En nedsættelse af skatterne vil naturligvis forøge produktion og beskæftigelse i den private sektor. Hvor meget afhænger bl. a. af ændringer i forbrugernes opspæringsadfærd, og det er netop denne ændring, det er svært at skønne over, da der ikke i tidligere perioder er indtruffet så store og pludselige ændringer i forbrugernes indkomstforhold. Men under hensyntagen til den højere importkvote og dermed lavere lønkvota i privat produktion sammenlignet med offentlig kan det forsigtigt skønnes, at en nedsættelse af skatterne med 25 milliarder kroner ville øge be-

skæftigelsen med omkring 100.000 personer, under den usikre forudsætning at arbejdskraftens geografiske og faglige mobilitet er tilstrækkelig stor.

Selv om ovenstående talangivelser er yderst usikre, er der ikke tvivl om, at de nævnte indgreb alt i alt vil forøge arbejdsløsheden ganske betydeligt, og at den heraf afledte stigning i statens udgifter til arbejdsløshedsdagpenge og de afledte provenutab fra en svagere indkomst- og forbrugsudvikling tilsammen vil betyde, at den tilsigtede budgetforbedring udebliver.

Det er ligeledes klart, at den omlægning fra offentligt til privat forbrug, som forslagene indebærer, vil forøge betalingsbalanceunderskuddet, og hvis det ikke er muligt på grund af overgangsvise mangel på både kapital og arbejdskraftressourcer at forøge den danske produktion over et så bredt felt, som en generel skattelettelse kræver, kan det umiddelbare betalingsbalanceunderskud blive ganske stort.

Hvis man ydermere i en situation med forøget underskud på statsfinanserne og større betalingsbalanceunderskud undlader at optage indenlandske statslån, vil der opstå en likviditetsrigelighed i banksystemet, som må presse renten ned og dermed vanskeliggøre finansieringen af betalingsbalanceunderskuddet i et omfang, så der må sættes spørgsmålstegn ved, om det overhovedet bliver muligt at finansiere den import af rå- og hjælpestoffer, der er nødvendig for at opretholde den danske industriproduktion.

Til *justitsministeren* (5/1 78) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Finder ministeren det rimeligt, at en udlænding (pakistaner), der har og gennem flere år har haft fast arbejde på samme arbejdsplads, udvises på grund af opløsning af ægteskab, uagtet at han står umiddelbart over for at skulle indgå nyt ægteskab med en dansk kvinde?«

(Spm. nr. 297).

Besvarelse (19/1 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Som bekendt har der siden 1973 som følge af beskæftigelsessituationen været gældende et indvandringsstop. Arbejdstilladelse vil så-

[Justitsministeren]

ledes ifølge arbejdsministeriets regler herom stort set kun kunne meddeles til udlændinge, der har en særlig familiemæssig tilknytning til danske statsborgere eller her fastboende udlændinge. Det praktisk vigtigste område for meddelelse af opholds- og arbejdstilladelse har siden indvandringsstopet været indgåelse af ægteskab med danske statsborgere. I 1976 og 1977 er der alene meddelt knap 1.500 sådanne tilladelser årligt.

Det har imidlertid vist sig, at en ikke ubetydelig del af disse ægteskaber er indgået, for at udlændingen kan få en opholds- og arbejdstilladelse. Ofte optager parterne ikke samliv eller ophæver samlivet kort efter, at tilladelsen er meddelt. For at undgå en udhuling af indvandringsstopet ad denne vej har justitsministeriet efter forhandling med arbejdsministeriet fundet det nødvendigt i almindelighed at følge den praksis, at en udlænding, der har opnået sin tilladelse på dette grundlag, normalt ikke får tilladelsen forlænget, hvis samlivet ophører, medmindre han forinden lovligt har opholdt sig her i landet i mere end 2 år.

Når en udlænding får afslag på forlænget tilladelse, meddeles der vedkommende en passende frist til udrejsen. Denne frist gives, for at udlændingen kan have en rimelig tid til at afvikle sine forhold. Fristen søges imidlertid meget ofte udnyttet til at knytte en ny forbindelse med en anden dansk statsborger, med hvem udlændingen hævder senere at ville indgå ægteskab. Under sådanne omstændigheder vil opholds- og arbejdstilladelse normalt ikke blive forlænget, hvorimod sagen tages op til fornyet overvejelse, hvis den pågældende senere indgår ægteskab med en dansk statsborger.

Justitsministeriet finder, at den fulgte praksis som hovedregel er nødvendig under de nuværende beskæftigelsesforhold.

Den sag, spørgeren henviser til, drejer sig om en pakistaner, der i 1972 fik opholds- og arbejdstilladelse i Danmark i kraft af de almindelige regler om, at børn under 20 år til herboende udlændinge kan få opholds- og arbejdstilladelse, når de tager bopæl hos deres forældre.

Tilsynet med udlændinge fik i 1975 oplysninger om, at tilladelsen var meddelt på et urigtigt grundlag, idet den pågældende ikke var søn af den opgivne fader, ligesom det blev klarlagt, at »faderen« i alt havde skaffet

fire pakistanere opholds- og arbejdstilladelse ved urigtigt at udgive dem som sine nære slægtninge. Den pågældende, som erkendte forholdet, blev udsendt til Pakistan i juli 1975 med et tilhold om ikke at indrejse inden 1978.

To måneder senere indgik han i Pakistan ægteskab med en dansk statsborger og fik på baggrund heraf og under hensyn til, at ægtefællen var gravid, ny opholds- og arbejdstilladelse, hvorefter han indrejste i januar 1976.

I november 1976 ophævedes samlivet, og i december samme år blev ægteparret separeret. Der er ingen fællesbørn i ægteskabet, idet hustruen fik sit svangerskab afbrudt.

Da den pågældendes opholds- og arbejdstilladelse udløb i 1977, blev der af politiet givet afslag på ansøgningen om yderligere forlængelse af tilladelsen, hvilket er i overensstemmelse med den ovenfor nævnte praksis. I det foreliggende tilfælde, hvor den pågældende havde opholdt sig her i landet i mindre end 1 år, før samlivet blev ophævet, fandt justitsministeriet ikke grundlag for at ændre afgørelsen, som derfor blev stadfæstet den 15. december 1977.

Den pågældendes advokat har nu i en skrivelse af 2. januar 1978 oplyst, at vedkommende har forlovet sig med en anden dansk statsborger og agter at indgå ægteskab med denne, så snart han er blevet endelig skilt.

Ministeriet har ikke fundet anledning til at ændre afgørelsen på det foreliggende grundlag, hvorimod sagen vil blive taget op til fornyet overvejelse senere, såfremt den pågældende indgår nyt ægteskab.

Til *socialministeren* (5/1 78) af:

Jørgen Junior (FP):

»Hvor mange pensionister får intet ud af deres pensionsforbedringer, fordi disse medfører tilsvarende lavere boligsikring?«

(Spm. nr. 301).

Begrundelse.

Det er socialministeren bekendt, at fremskridtspartiet er meget utilfreds med den behandling, der gives pensionisterne.

Derfor har vi atter og atter stillet forslag om betydelige forbedringer. Vi har imidlertid også stemt for de små reguleringer og dyrtidsportionsudbetalinger, der har kunnet

[Jørgen Junior]

presses ud af den socialdemokratiske regering.

Når det nu viser sig, at disse åbenbart medfører nedreguleringer i boligsikringen, der endog i nogle tilfælde kan give et negativt resultat, må det være på sin plads i det mindste at få at vide, hvor mange pensionister der således snydes.

Det må også være på sin plads endnu en gang at protestere over socialdemokratiets manglende evne til at tage sig af vore ældre medborgere.

Jeg henviser i øvrigt til flere læserbreve i Ekstra Bladet i den senere tid, bl. a. 3. januar 1978.

Besvarelse (17/1 78):

Socialministeren (Eva Gredal):

Der er ca. 165.000 pensionisthusstande, der modtager boligsikring. Heraf ca. 30.000, der bor i pensionistboliger. For disse 30.000 gælder det – bortset fra visse overgangstilfælde – at de højst mister 15 pct. af deres indtægtsfremgang ved nedgang af boligsikringsydelsen som følge af indkomstfremgang.

For de øvrige 125.000 pensionisthusstande gælder som hovedregel, at de for hver 1.000 kr.s indtægtsfremgang vil miste 1 pct. af lejen i boligsikring. Dvs. hvis lejen er 10.000 kr., mister de 100 kr. i boligsikring for hver 1.000 kr.s indtægtsfremgang eller 10 pct. af deres indtægtsfremgang.

Hvor grænsebeløbet er afgørende for, hvor stor en boligsikring der skal ydes, vil pensionister ved indtægtsændringer mellem 22.000 og 42.000 kr. miste ca. 15 pct. af indtægtsfremgangen.

For de fleste pensionister, der får boligsikring, gælder det således, at det kun er en relativt lille del af indtægtsfremgangen, der skal bruges til dækning af stigningen i pensionistens egen leje.

Boligsikringen omregnes hver 1. januar under hensyntagen til de ændringer i beregningsgrundlaget, der er sket siden den foregående beregning, herunder husstandens samlede indkomst, huslejens størrelse og antallet af husstandsmedlemmer. Det indkomstgrundlag, der anvendes ved omregningen, er normalt summen af husstandsmedlemmernes endeligt ansatte skattepligtige indkomster for det senest slutlignede indkomstår opreguleret på samme måde, som anvendes af skatte-

myndighederne ved forskudsregistreringen. Ved omregningen pr. 1. januar 1978 anvendes således indkomsterne for 1976 opreguleret med 20 pct. Såfremt den faktiske indkomst afviger væsentligt fra den opregulerede indkomst, lægges den faktiske indkomst til grund ved beregningen af boligsikringen.

Boligsikringen reguleres som nævnt 1 gang om året, nemlig pr. 1. januar, medens pensionen reguleres pr. 1. april og pr. 1. oktober.

Pensionisten oplever sit fald i boligsikring pr. 1. januar som forårsaget af den stigning, han fik pr. 1. oktober, og pensionisten føler derfor, at indtægtsfremgangen beskæres mere af nedgangen i boligsikring, end hvad der rent faktisk er tilfældet.

Regeringens planer om en pensionsreform fra 1. januar 1979 omfatter også en boligydelse til pensionister, der erstatter boligsikringen. Forslaget om boligydelsen vil på flere måder bidrage til at lette de omhandlede problemer og gøre det samlede pensionssystem mere overskueligt for pensionisterne. Det samme gælder forslaget om at lade den årlige omregning af pension, skat og boligydelse ske med virkning fra samme dato.

Til *justitsministeren* (6/1 78) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren undersøge, om sikkerhedsforanstaltningerne ved de af politiet foretagne paragraf 77-eftersyn er i orden med hensyn til forsvarlig afmærkning, således at bilister ikke bliver bragt i vanskeligheder med standselængden?«

(Spm. nr. 307).

Begrundelse.

Spørgeren har i den forløbne tid siden julefrokosternes tid modtaget flere henvendelser fra folk, som er bragt i de i spørgsmålet nævnte vanskeligheder. Der er især peget på, at politiet pludselig springer ud på vejen og svinger med en rød lygte af meget lille størrelse, samt at politiet har været temmelig barske i deres optræden, hvis der ikke er blevet standset ret omgående.

Paragraf 77-eftersynene er en glimrende ting, som spørgeren på ingen måde vil antaste, og formålet med disse eftersyn er jo netop at kontrollere, om et køretøj er til fare for færdslen, fordi det ikke overholder de be-

[Voigt]

stemmelser, der er udfærdiget i medfør af loven. Det må derfor ikke være sådan, at der ved disse eftersyn kan opstå faretruende trafikale situationer på grund af manglende varsel om, at der forude kommer en forhindring – i dette tilfælde en kontrol. Derfor beder jeg ministeren undersøge, om disse forhold er i orden.

Besvarelse (16/1 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Efter færdselslovens § 77 kan politiet standse et køretøj og lade det undersøge for fejl og mangler samt kontrollere, at føreren opfylder betingelserne for lovligt at kunne føre køretøjet.

Der findes hverken i færdselsloven eller i administrative forskrifter nærmere regler om eventuelle sikkerhedsforanstaltninger, f. eks. i form af afmærkning, i forbindelse med § 77-syn. Det er derfor overladt til politiets skøn at træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger i hvert enkelt tilfælde.

Syn efter færdselslovens § 77 kan forekomme i forskellige former. Der foreligger således § 77-syn, hvis politiet standser et enkelt eller enkelte køretøjer, ligesom der er tale om § 77-syn, hvor et større antal køretøjer standses, uanset om der er mistanke om, at køretøjet er behæftet med fejl, eller føreren ikke opfylder betingelserne for lovligt at kunne føre køretøjet.

Spørgsmålet om særlige sikkerhedsforanstaltninger af hensyn til de standsede køretøjer er kun aktuelt for så vidt angår de sidstnævnte, mere omfattende syn.

Hvis § 77-syn afholdes på motorvej, vil der altid blive foretaget afmærkning i form af hastighedsbegrænsningstavler og advarselstavler med undertavle: »Politikontrol«. Samme afmærkning vil normalt blive anvendt ved syn på mere befærdede hovedveje. Såfremt særlig afmærkning ikke anvendes, udvælges altid steder, hvor oversigtsforholdene er gode. Ofte finder selve synet sted på tilstødende vigepladser. Særlig vedrørende tættere bebygget område kan det oplyses, at man f. eks. i København altid anvender den ovennævnte særlige afmærkning ved større § 77-syn. Desuden suppleres afmærkningen med lygter med roterende blinksignaler. Ofte anbringes afmærkningen i begge sider af vejen. Den politimand, der virker som »stop-

mand«, er altid iført en lang hvid frakke med refleksbånd, og han er forsynet med en stærkt lysende lampe, der kan skiftes fra hvidt til rødt og gult lys.

Det er en selvfølge, at politiet ved synene optræder høfligt og korrekt.

Hverken politiet eller justitsministeriet har modtaget konkrete klager over manglende sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med § 77-syn, ligesom man ikke har modtaget klager over politiets optræden i forbindelse med disse syn.

Justitsministeriet finder derfor ikke, at der er grundlag for at fastsætte regler om særlig afmærkning ved de større § 77-syn.

Til *justitsministeren* (9/1 78) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren undersøge, om politi og vejmyndigheder overholder færdselslovens § 3, stk. 3, hvori det hedder, at det påhviler politi og vejmyndigheder efter samråd med skolerne at træffe foranstaltninger til at beskytte børnene mod farerne fra den kørende færdsel på deres vej til og fra skolen?«

(Spm. nr. 311).

Begrundelse.

B.T.-forside lørdag den 7. januar: – Fuldt stop for døden på skolevejen. – Hver anden dag dræbes et barn i trafikken. Adskillige kvæstes hver eneste dag. Dette blodige vanvid må stoppes, hedder det også på forsiden. Inde i bladet på side 22 står der, at en skolechef ikke tør lade sin datter gå til skolen. B.T. henviser på samme side til deres tipunkts-program, som jeg igennem retsudvalget har bedt ministeren kommentere, hvilket også er sket. Jeg har hørt ministeren sige fra talerstolen på et spørgsmål fra spørgeren, at vi naturligvis hele tiden må være opmærksom på de ting, der kan forbedre trafikikkerheden. Heri kan jeg erklære mig helt enig med ministeren. Det kniber mere for ministerens kollega undervisningsministeren at forstå dette.

I Morgenavisen Jyllands-Posten fra den samme dag kan man på side 8 læse, at børn må cykle på farlig vej i mindst to år, fordi Fyns amt har sagt nej til cykelsti og siger, at der først er chance for penge til sagens løsning om to-tre år. Det virker makabert på spørgeren, at man i trafikikkerhedsanliggen-

[Voigt]

der skal tale om chancer, hvor det drejer sig om at overholde færdselslovens § 3, stk. 3, som på ingen måde kan misforstås. Det er efter denne paragraf ikke bare henstillet til politi og vejmyndigheder, at de skal sikre børnenes skolevej, nej, det er blevet dem pålagt, idet ordet påhviler ikke på nogen måde kan misforstås. Her er der givet nogle myndigheder et klart pålæg på nøjagtig samme måde, som når folketetinget pålægger regeringen at gøre dette eller hint igennem et forslag til motiveret dagsorden.

B.T. og Jyllands-Posten kan med rette bruge de store overskrifter, hvis ministeren ikke omgående vågner op og får forklaret de kommunale myndigheder, at nu skal der ske noget i henhold til loven, og ministeren kan ikke acceptere hverken et »jamen« eller noget andet som undskyldning. Ordren må lyde: Gå i gang omgående med at opfylde færdselslovens § 3, stk. 3.

Besvarelse (16/1 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Bestemmelsen i færdselslovens § 3, stk. 3, var en af nydannelserne i færdselsloven af 1976.

Bestemmelsen må i første række opfattes som en programerklæring, der på linje med en række lignende bestemmelser i den nye færdselslov har til formål at illustrere en af de væsentligste baggrunde for ændringen af færdselsloven – nemlig at udbygge beskyttelsen af de svage trafikanter, herunder børnene.

Det kan på denne baggrund ikke udledes af bestemmelsen, hvilke konkrete foranstaltninger og initiativer der skal foretages på lokalt plan, og det vil derfor ikke isoleret kunne undersøges, om politi og vejmyndigheder overholder bestemmelsen.

Færdselslovens § 3, stk. 3, må i denne forbindelse ses i sammenhæng med vej- og færdselslovgivningens øvrige bestemmelser samt de initiativer, der er eller vil blive taget af de implicerede myndigheder vedrørende iværksættelsen af en række foranstaltninger til at forbedre børns færdselssikkerhed. Der kan herved henvises til statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 279 fra folketingsmedlem Mogens Camre (S).

Selv om færdselslovens § 3, stk. 3, således ikke i sig selv påbyder foretagelsen af kon-

krete foranstaltninger, ligger der i bestemmelsen en opfordring fra lovgivningsmagten til de lokale planlægningsmyndigheder, der i de fleste tilfælde skal træffe afgørelsen om særlig at prioritere initiativer, der har til formål at sikre børns skolevej.

Det er justitsministeriets opfattelse, at denne opfordring langt de fleste steder indgår i den lokale beslutningsproces med væsentlig styrke, og bestemmelsen kan således være medvirkende til en fortsættelse af den nedgang i antallet af dræbte og kvæstede børn i trafikken, der er sket siden begyndelsen af 1970erne.

Til *justitsministeren (9/1 78)* af:

Dohrmann (FP):

»På baggrund af et konkret tilfælde bedes ministeren oplyse, hvilke retslige skridt der bliver taget mod danske statsborgere, der i udlandet er idømt fængselsstraffe for smugling af euforiserende stoffer, men som inden afsoningen af straffen og med hjælp af blandt andet en dansk ambassade flygter fra det pågældende land her til Danmark.«

(Spm. nr. 312).

Begrundelse.

Som det vil være ministeren bekendt, medfører det store menneskelige tragedier, hver gang et ungt menneske lokkes ind i et forhold, som gør vedkommende afhængig af euforiserende stoffer. Derfor kan samfundet ikke være tjent med, at roden til dette onde, nemlig forhandlerne, bliver mere eller mindre forherligede.

Besvarelse (19/1 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Ved lov nr. 522 af 23. december 1970 om fuldbyrdelse af europæiske straffedomme og ved internationale aftaler med andre lande er der skabt retsgrundlag for under visse betingelser at overføre fuldbyrdelsen her til landet af en idømt straffedom i udlandet. En sådan overførsel af fuldbyrdelsen af en udenlandsk straffedom forudsætter bl.a. en henvendelse fra vedkommende fremmede land til den danske stat.

Det kan endvidere oplyses, at der efter den danske straffelov, herunder særlig straffelovens §§ 7, 10 og 10a, under nærmere an-

[Justitsministeren]

givne betingelser er skabt mulighed for strafretlig forfølgning her i landet mod danske statsborgere for handlinger, som er begået i udlandet. De nævnte bestemmelser i straffeloven omfatter også tilfælde, hvor det strafbare forhold er pådømt i udlandet, og hvor den pågældende danske statsborger f.eks. ved flugt har unddraget sig afsoningen af den idømte straf. Det er bl.a. en generel forudsætning for retsforfølgning her i landet, at det i udlandet begåede forhold også er strafbart efter dansk straffelovgivning.

Beføjelsen til at træffe afgørelse om retsforfølgning her i landet i medfør af de nævnte bestemmelser henhører i hvert enkelt tilfælde under den almindelige politi- og anklagemyndighed.

Til forsvarsministeren (10/1 78) af:

Brusvang (CD):

»Kan ministeren bekræfte, at regeringen har truffet fornødne forberedelser med henblik på rydning af Bådsmannsstrædes kaserne arealer (Christiania), så snart højesteret stadfæster landsrettens tidligere kendelse herom, og at planstyrelsens beslutning om udarbejdelse af lokalplan ikke vil forsinke rydningens faktiske iværksættelse?«

(Spm. nr. 313).

Begrundelse.

Spørgeren er ikke i tvivl om, at regeringen som noget helt selvfølgeligt er indstillet på at rette sig efter folketingets Christiania-beslutning.

Såfremt de fornødne forberedelser først påbegyndes, når højesteret har færdigbehandlet sagen, vil den faktiske rydning formentlig blive urimeligt forhalet. Af væsentlig betydning er det, som tidligere af spørgeren fremhævet, at rydningen så vidt muligt gennemføres uden et voldsomt magtopbud. Ingen ønsker voldelige konfrontationer – slet ikke, hvis de kunne have været undgået ved fornuftig planlægning i tide.

Tvivl om sagen er desværre rejst ved dagspressens omtale og udlægning af planstyrelsens beslutning om udarbejdelse af lokalplan for området. Oplysningen om, at de nuværende ulovlige beboere af området skal spørges med henblik på udformningen af planen for områdets fremtidige anvendelse, virker som en parodi og vil i givet fald være et slag

imod den almindelige befolknings retsbevidsthed (jfr. i øvrigt indholdet af artikel fra Politiken for den 10. januar 1978).

Besvarelse (17/1 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Der kan indledningsvis være anledning til at understrege, at højesteret som bekendt ikke har truffet afgørelse i ankesagen vedrørende østre landsrets dom af 10. februar 1977, hvorved fristaden Christiania blev tilpligtet uden varsel at rømme samtlige arealer og bygninger på det tidligere kaserneareal. Domsforhandlingen i ankesagen er således endnu ikke påbegyndt, men berammet til foretagelse i dagene fra den 18. januar 1978.

Det er hævdunden tradition her i landet, at en offentlig myndighed, der er part i en verserende retssag, af respekt for domstolens uafhængighed ikke offentligt giver udtryk for sin forventning om sagens udfald.

På denne baggrund må det give anledning til nogen undren, at hr. Brusvang desuagtet har anmodet regeringen om at oplyse, hvorvidt der er udarbejdet planer med hensyn til fuldbyrdelsen af en højesteretsdom, der endnu ikke er afsagt.

Det ville være lidet stemmende med den nævnte tradition, om regeringen på nuværende tidspunkt fremkom med oplysninger af den karakter, der er lagt op til i spørgsmålet.

Til indenrigsministeren (10/1 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren angive de 38 offentlige instanser, som var involveret i sagen om et toiletbyggeri i et vestjysk skovbryn, og angive lovgrundlaget for, at det blev nødvendigt at inddrage hver enkelt instans?«

(Spm. nr. 314).

Begrundelse.

Forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen har som eksempel på flerdobbelt administration oplyst, at 38 instanser inden for det offentlige var involveret, for at man kunne gennemføre et toiletbyggeri i et vestjysk skovbryn.

Når den slags sager kommer til offentlighedens kundskab, må det være folketingets selvfølgeligelige pligt at sørge for, at der sker de

[Kjærulff-Schmidt]

fornødne ændringer i lovgivningen, således at fremtidige sager af den pågældende art kan afvikles på manerlig vis.

Besvarelse (18/1 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen har efter anmodning sendt indenrigsministeriet manuskriptet til foredraget »Offentlige ydelser. Modernisering og effektivisering i det offentlige. Bestræbelser, resultater og tendenser«, som han den 8. januar 1978 holdt på det radikale venstres Nyborg Strand-stævne. Det fremgår heraf, at der i forbindelse med en analyse af spørgsmålet om moderniseringer og effektiviseringer i det offentlige anføres, at der i kampagnen mod dobbeltadministration, som de kommunale organisationer og en række ministerier gennemførte for nogle år siden, blev fremdraget eksempler på, at »ikke blot 5, 10 eller 20 forskellige instanser var indblandet i forskellige sager, men helt op i nærheden af fyrretyve offentlige instanser var indblandet i en konkret sag, før denne var afgjort.«

Det er rigtigt, at den omtalte gennemgang af dobbeltadministration afdækkede en række tilfælde af uhensigtsmæssig administration, herunder det i spørgsmålet nævnte vedrørende et toiletbyggeri.

Miljøministeriet har om den konkrete byggesag oplyst følgende:

»Sagen drejer sig om opførelse af en toiletbygning, et tørkloset med nedgravet opsamlingsstank ved Karlsgårde Sø i Helle kommune. Til opførelsen af toiletbygningen blev der indhentet de nødvendige tilladelser i henhold til den dagældende lovgivning. Sagen var mere kompliceret end normalt, idet toiletbygningen blev opført efter forslag fra fredningsplanudvalget med tilskud fra kulturministeriet i henhold til et særligt cirkulære om foranstaltninger i forbindelse med §§ 54-56 i lov om naturfredning. Bygningen blev opført af Helle kommune i samarbejde med fredningsplanudvalget på en Esbjerg kommune tilhørende ejendom, der er beliggende i landzone og omfattet af naturfredningslovens skovbyggelinie og søbyggelinie.

Toiletbygningens placering, bygningens karakter af tilskudsprojekt og den dagældende lovgivning bevirkede, at der blev involveret forholdsvis mange myndigheder i bygge-

sagen enten som initiativtager, tilskudsgiver, bygherre, ejer af arealet eller godkendende myndighed, i alt 9 myndigheder.

Efter den nugældende lovgivning ville opførelsen af en toiletbygning det samme sted kræve godkendelse af følgende myndigheder: amtsrådet som administrativ myndighed i landzone (by- og landzonenloven), fredningsnævnet som dispensationsmyndighed efter skovbyggelinien og søbyggelinien (naturfredningsloven), miljøstyrelsen til nedgravning af tanken (miljøbeskyttelsesloven) og kommunen til tømning og bortskaffelse af tankens indhold (miljøbeskyttelsesloven, miljøreglementet) samt som bygningsmyndighed.

Hertil kommer fredningsplanudvalget og fredningsstyrelsen i forbindelse med tilskuds-sagen og Esbjerg kommune som ejer af arealet.

Det tilføjes, at når samfundet ønsker at varetage natur- og miljøbeskyttelsesinteresser i forbindelse med anvendelsen af fast ejendom, så vil det forudsætte et vist antal myndigheder med den fornødne sagkundskab til at administrere de pågældende love. Antallet af myndigheder kan nedbringes, og det er sket i de sidste år med de nye miljø- og planlægningslove og ændringerne i naturfredningsloven, men de forskellige interesser, der efter lovgivningen skal varetages, sætter en undergrænse herfor.«

Til *indenrigsministeren* (10/1 78) af:

Ole Olsen (SF):

»Finder ministeren det rimeligt, at Hille-rød kommune overdrager et areal umiddelbart op til Frederiksborg Slot til Scanticon med henblik på bygning af et kursuscenter på vilkår, der er væsentligt gunstigere end sædvanligt, og hvad agter ministeren at foretage i denne anledning over for Hillerød kommune?«

(Spm. nr. 315).

Begrundelse.

I juli 1977 meddelte Hillerødbladet, at der på et areal, der er beliggende i umiddelbar tilknytning til Frederiksborg Slot, efter aftale mellem Hillerød kommune og Scanticon skulle opføres en kursus ejendom. Hillerød kommune skulle sælge grunden til Scanticon.

[Ole Olsen]

I august 1977 blev spørgsmålet taget op af SF i Hillerød. Dette skete dels i Hillerødbladet, dels i byrådet. Der er herefter opstået betydeligt lokalt røre om sagen.

Den omhandlede grund har tidligere delvis tilhørt Frederiksborg amt, men grunden blev i henhold til beslutning i amtsrådet den 30. august 1973 solgt til Hillerød kommune. Det var hensigten, at der på grunden skulle opføres et hotel. Ved overdragelsen lagde amtsrådet megen vægt på, at der i tilknytning til hotellet opførtes en større mødesal.

Amtsrådets bemærkninger om mødesalen i forbindelse med salget til Hillerød kommune er hidtil blevet fortolket på en sådan måde, at denne mødesal skulle være tilgængelig for den lokale befolkning og dennes organisationer og foreninger. Dette kan ikke siges at være tilfældet med de bygninger, der tænkes opført af Scanticon. Det skal endvidere anføres, at salgsbetingelserne fra Hillerød kommune til Scanticon må siges at være usædvanlig fordelagtige, idet et samlet areal på 18.000 m² sælges for 2 mill. kr. med en udbetaling på 10 pct. Der er tale om den måske bedst beliggende grund i kommunen, men på trods heraf er prisen væsentlig under tilsvarende priser på byggegrunde i byen. Årsagen til den meget lave pris må delvis søges i betingelserne i forbindelse med amtets overdragelse af grunden til Hillerød kommune, idet kommunens borgmester i forbindelse med overtagelsen udtalte, at byrådet var indforstået med, at rådet ikke videresælger til en højere pris end den, som byrådet selv giver for arealet.

De forudsætninger, bl. a. at der skulle oprettes et folkeligt samlingssted, som lå til grund for overdragelsen til Hillerød kommune, kan herefter næppe siges at være respekteret i forbindelse med planerne for oprettelsen af et kursuscenter.

Afgivelse af et bindende salgstilbud fra Hillerød kommune til Scanticon fandt sted den 31. august 1977. I dette salgstilbud garanterede kommunen bl. a., at den foranlediger udarbejdet og godkendt lokalplan for området, lokalplan 98 for Hillerød kommune. Dette fandt sted på et tidspunkt, hvor sagen endnu ikke havde været behandlet i byrådet.

Besvarelse (19/1 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

I medfør af § 47, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse varetages det almindelige tilsyn med kommunerne af de for hver amtsrådsreds nedsatte tilsynsråd. Tilsynet med Hillerød kommune varetages således af tilsynsrådet for Frederiksborg amt, og jeg er ikke bekendt med den konkrete sag, som hr. Ole Olsen omtaler i sit spørgsmål.

På den givne foranledning har jeg anmodet tilsynsrådet for Frederiksborg amt om en udtalelse, og jeg skal vende tilbage til sagen, når tilsynsrådets svar foreligger.

Til *miljøministeren* (10/1 78) af:

Ole Olsen (SF):

»Finder ministeren det rimeligt, at der i nærheden af Frederiksborg Slot opføres en kursusejendom, og agter ministeren at foretage noget for at forhindre opførelsen?«

(Spm. nr. 316).

Begrundelse.

I juli 1977 meddelte Hillerødbladet, at der på et areal, der er beliggende i umiddelbar tilknytning til Frederiksborg Slot, efter aftale mellem Hillerød kommune og Scanticon skulle opføres en kursusejendom. Hillerød kommune skulle sælge grunden til Scanticon.

I august 1977 blev spørgsmålet taget op af SF i Hillerød. Dette skete dels i Hillerødbladet, dels i byrådet. Der er herefter opstået betydeligt lokalt røre om sagen. Den omhandlede grund har tidligere delvis tilhørt Frederiksborg amt, men grunden blev i henhold til beslutning i amtsrådet den 30. august 1973 solgt til Hillerød kommune. Det var hensigten, at der på grunden skulle opføres et hotel. Ved overdragelsen lagde amtsrådet megen vægt på, at der i tilknytning til hotellet opføres en større mødesal.

Amtsrådets bemærkninger om mødesalen i forbindelse med salget til Hillerød kommune er hidtil blevet fortolket på en sådan måde, at denne mødesal skulle være tilgængelig for den lokale befolkning og dennes organisationer og foreninger. Dette kan ikke siges at være tilfældet med de bygninger, der tænkes opført af Scanticon.

Det skal videre anføres, at salgsbetingelserne fra Hillerød kommune til Scanticon må siges at være usædvanlig fordelagtige, idet et

[Ole Olsen]

samlet areal på 18.000 m² sælges for 2 mill. kr. med en udbetaling på 10 pct. Der er tale om den måske bedst beliggende grund i kommunen, men på trods heraf er prisen væsentlig under tilsvarende priser på byggegrunde i byen. Årsagen til den meget lave pris må delvis søges i betingelserne i forbindelse med amtets overdragelse af grunden til Hillerød kommune, idet kommunens borgmester i forbindelse med overtagelsen udtalte, at byrådet var indforstået med, at rådet ikke videresælger det omhandlede areal til en højere pris end den, som byrådet selv giver for arealet. De forudsætninger, bl. a. at der skulle oprettes et folkeligt samlingssted, som lå til grund for overdragelsen fra amtet til Hillerød kommune, kan herefter næppe siges at være respekteret i forbindelse med planerne om oprettelsen af et kursuscenter.

Besvarelse (18/1 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg kan oplyse, at der endnu ikke er truffet beslutning om at opføre det af Scanticon planlagte konferencecenter med hotelvirksomhed på den såkaldte »tromleplads« nord for Frederiksborg slotshave.

Hillerød byråd kan ikke give tilladelse til opførelse af projektet, før der foreligger en endelig vedtaget lokalplan for området, jfr. § 16, stk. 3, i lov om kommuneplanlægning.

Det areal, hvorpå konferencecentret påtænkes opført, er – bortset fra en helt uvæsentlig del – ikke omfattet af de af planstyrelsen i medfør af kommuneplanlovens § 15 godkendte midlertidige rammer for indholdet af lokalplaner i Hillerød kommune. Byrådet kan derfor ikke endeligt vedtage et lokalplanforslag for området, før planstyrelsen har godkendt en udvidelse af kommunens § 15-rammer.

Hillerød byråd har den 15. december 1977 vedtaget et forslag til udvidelse af kommunens § 15-rammer samt et forslag til lokalplan nr. 98 for et område nord for slotshaven. Lokalplanforslaget skal åbne mulighed for opførelsen af konferencecentret.

Den 20. december 1977 har byrådet fremlagt lokalplanforslaget til offentligt eftersyn i overensstemmelse med kommuneplanlovens § 21 samt sendt forslaget til orientering til bl. a. miljøministeriet og hovedstadsrådet. Offentligheden har herefter adgang til at gøre

indsigelse mod lokalplanforslaget eller at fremsætte ændringsforslag til det inden den 20. februar 1978.

Byrådet har endvidere samtidig med den offentlige bekendtgørelse af lokalplanforslaget sendt forslaget til ændring af § 15-rammerne til bl. a. miljøministeriet og hovedstadsrådet.

Forslaget til udvidelse af kommunens § 15-rammer og lokalplanforslaget vurderes derfor for øjeblikket i fredningsstyrelsen, skovstyrelsen og planstyrelsen.

Da en del af arealet er omfattet af naturfredningslovens skov- og vejbyggelinie, skal fredningsstyrelsen også tage stilling til, om byggelinierne fortsat skal gælde inden for området under hensyntagen til lokalplanforslagets bestemmelser.

Der er således ikke tale om, at Hillerød byråd endeligt har vedtaget, at konferencecentret skal opføres.

Byrådets endelige stillingtagen til sagen kan først ske, når det har taget stilling til resultatet af den offentlige debat.

Byrådet kan endvidere ikke endeligt vedtage en lokalplan for området, før planstyrelsen har godkendt forslaget til udvidelse af kommunens § 15-rammer.

Den beslutningsprocedure, der følges i sagen, er således i overensstemmelse med kommuneplanlovens principper.

Kommuneplanloven bestemmer, at det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for den kommunale planlægning. Kommuneplanloven bestemmer også, at kommunalbestyrelsen skal inddrage offentligheden i planlægningen, og at den skal tage hensyn til de synspunkter, der fremkommer under den offentlige debat.

Det er således Hillerød byråd, der på grundlag af den offentlige debat og de berørte myndigheders bemærkninger i første omgang må tage stilling til planlægningen af området.

Jeg går ud fra, at hensynet til miljøet omkring Frederiksborg Slot vil indtage en central placering ved sagens behandling i Hillerød kommune.

Til *miljøministeren* (10/1 78) af:

Mølgaard (DR):

[Mølgaard]

»Vil ministeren tage skridt til at få forelagt de amerikanske vurderinger af sikkerhedsforholdene ved Barsebäckværket for på det grundlag at kunne tage de fornødne forholdsregler og sikre offentlighed om både disse og de til grund liggende vurderinger?«
(Spm. nr. 317).

Begrundelse.

De amerikanske ekspertvurderinger vedrørende sikkerhedsproblemerne ved Barsebäckværkets drift er ikke offentliggjort af den svenske regering. I betragtning af værkets nærhed af København forekommer det væsentligt, at ikke alene danske myndigheder, men også den danske offentlighed får kendskab til de nu foreliggende vurderinger, som ifølge forlydender har en noget mere pessimistisk karakter end de tidligere foretagne sikkerhedsvurderinger, som det danske katastrofeberedskab bygger på. Det må være muligt at opnå den svenske regerings tilslutning hertil i betragtning af den svenske energiministers tydeligt udtalte samarbejdsvilje strækkende sig til, at Danmark kan forlange Barsebäckværket lukket – ifølge avisgengivelser af ministerens udtalelser.

Besvarelse (18/1 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Styrelsen har i november 1977 rettet henvendelse til den af den svenske regering nedsatte energikommission om mulighederne for at få udleveret de nye rapporter om Barsebäckværkets sikkerhedsforhold. Disse rapporter er – på bestilling af energikommissionen – udarbejdet af amerikanske reaktorsikkerhedsekspertter uden tilknytning til de amerikanske myndigheder.

Energikommissionen har over for miljøstyrelsen tilkendegivet, at rapporterne indtil videre er at betragte som kommissionens helt interne arbejds papirer og således ikke kan udleveres. Dette har miljøstyrelsen taget til efterretning, samtidig med at styrelsen har truffet aftale med energikommissionen om at få tilsendt rapporterne i forbindelse med offentliggørelse i Sverige. Ifølge kommissio-

nens seneste oplysninger kan dette tidligst ske i februar 1978.

Når miljøstyrelsen har modtaget de nævnte rapporter, vil styrelsen drage omsorg for, at de kommer til at indgå i grundlaget for de fortsatte overvejelser omkring Barsebäckberedskabet. Som hidtil vil miljøstyrelsen tilstræbe offentlighed omkring disse overvejelser.«

Til *handelsministeren* (11/1 78) af:

Ib Christensen (DR):

»Finder ministeren det fortsat rimeligt at anvende betydelige statsmidler til egnsudviklingsprojekter, der reelt kun flytter arbejdsløsheden fra én til en anden arbejdsløshed – som nu sidst set i Kolding, hvor arbejdsløsheden er 12,3 pct., men hvorfra en virksomhed med egnsudviklingsstøtte flyttes til Skive, hvor arbejdsløsheden er 9,8 pct.?«

(Spm. nr. 319).

Begrundelse.

Mens der endnu var højbeskæftigelse i visse landsdele og arbejdsløshed i andre egne, forekom en fornuftig anvendelse af egnsudviklingsmidlerne totalt at kunne nedbringe landets arbejdsløshed og at dække beskæftigelsesbehov i erhverv, men med den nuværende arbejdsløshed overalt i landet kan arbejdsløsheden højst flyttes ved disse midler. Da midlerne medvirker til at øge det totale skattetryk og dette begrænser investerings- og produktions tilbøjeligheden i erhvervene, betyder egnsudviklingsstøtten i dag reelt en forøgelse af arbejdsløsheden, hvilket ingen ansvarlig politisk instans vel kan forsvare. Der henvises i øvrigt til dagspressens meddelelser om, at kommunalbestyrelsen i Kolding har besluttet at protestere over for egnsudviklingsdirektoratet, idet det fra spørgerens side skal anføres, at sagens perspektiv forekommer at fortjene overvejelse på regeringsplan. Særligt henvises til borgmesteren i Koldings udtalelse i Jyllands-Posten (9/1 78), hvor han foreslår, om der ikke burde indføres en pligt for egnsudviklingsdirektoratet til at kontakte arbejdsmarkedsnævnet i et område, som man vil flytte en virksomhed væk fra med egnsudviklingsbistand for at undgå, at man med statsstøtte direkte kom til at forværre beskæftigelsessituationen i et område.

Besvarelse (20/1 78):

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Under de seneste års økonomiske afmatning, der i betydelig udstrækning har ramt også andre egne end egnsudviklingsområderne, har egnsudviklingsrådet fundet det rigtigt at udvise tilbageholdenhed over for ydelse af finansieringsbistand til projekter, der blot indebærer overflytning af produktion og dermed beskæftigelse til egnsudviklingsområderne fra andre danske lokaliteter, jfr. i øvrigt egnsudviklingsrådets beretning for 1976-77.

Rådet yder således for tiden kun bistand til virksomheders flytning til egnsudviklingsområderne i tilfælde, hvor det af særlige grunde må forekomme rimeligt og ubetænkeligt. Af rådets ovennævnte beretning fremgår det, at der i de seneste 3 finansår er ydet egnsudviklingsbistand til henholdsvis 107, 114 og 135 virksomheder, men at der i den nævnte periode kun er ydet bistand til total udflytning fra ikke-egnsudviklingsområder i i alt tre tilfælde.

Det skal tilføjes, at egnsudviklingsrådets forretningsudvalg på sit møde den 12. januar 1978 i overensstemmelse med det ovenfor anførte vedtog at meddele afslag på en ansøgning om bistand til flytning af en virksomhed fra Kolding til Skive.

Til *indenrigsministeren (11/1 78)* af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren uddybe sine udtalelser om, at upolitiske lister ved kommunalvalget er et misbrug af nærdemokratiet?«

(Spm. nr. 320).

Begrundelse.

Politikeren skriver den 9. januar 1978: Indenrigsminister Egon Jensen, der er kommunernes minister, bryder sig ikke om de mange såkaldte upolitiske lister, som laves forud for kommunalvalget til marts.

Listerne laves i protest mod de etablerede politikeres styre af kommunerne, men ministeren kalder det misbrug af nærdemokratiet.

Egon Jensen sagde på socialdemokratiets kommunalpolitiske landsmøde på Christiansborg forleden: miljølister, egnslistes og mange andre slags lister er med til at skabe for-

virring og kan hindre et fornuftigt arbejde i kommunalbestyrelsen til gavn for helheden.

Efter ministerens opfattelse er de upolitiske lister som regel borgerlige lister, men det ville være mere rimeligt at bekende kulør og samle sig om de politiske partiers lister.

Efter spørgerens opfattelse er det urimeligt at benytte betegnelserne misbrug om de tværpolitiske initiativer, der mange steder i landet tages på det kommunalpolitiske plan. I forvejen forplumrer partipolitik alt for store dele af vort samfund, og det må være rigtigt, at interesserede borgere, der er villige til at ofre den tid og de kræfter, som det kræver at deltage i kommunalpolitisk arbejde, kan gå til valg på en række kommunale synspunkter uden nødvendigvis at skulle tilslutte sig socialdemokratiet, fremskridtspartiet eller andet politisk parti. Jeg synes, at ministeren burde rose de mennesker, der har gåpåmod nok til at kaste sig ud i kommunalpolitisk arbejde, fremfor at skræmme dem fra det ved at insinuere, at de misbruger nærdemokratiet.

På den anden side synes jeg også, at ministeren skal have lejlighed til – på baggrund af det røre, hans udtalelser har vakt – nærmere at uddybe sine synspunkter, som måske er mere nuancerede, end det umiddelbart er fremgået af dagspressens omtale.

Besvarelse (16/1 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det er rigtigt, at min udtalelse for nylig på socialdemokratiets kommunalpolitiske landsmøde på Christiansborg om misbrug af nærdemokratiet ved opstilling af upolitiske lister er blevet flittigt citeret i dagspressen, og det kan jeg for så vidt være tilfreds med. Naturligvis kunne jeg godt have ønsket en noget mere positiv omtale, ikke mindst fordi jeg i mit indlæg i meget høj grad fremhævede nærdemokratiets store betydning. Når jeg samtidig advarede imod en for hæmningsløs begejstring for alt, hvad der kaldes nærdemokrati, er dagspressens reaktion for så vidt i sig selv det bedste bevis på, at der her er tale om noget ømtåleligt.

Jeg vil derfor gerne på dette sted dels referere det pågældende afsnit af mit indlæg, dels kommentere det nærmere, således som det er ønsket.

Jeg sagde: »Nærdemokrati er mange ting, og rigtigt udnyttet er det til uvurderlig gavn

[Indenrigsministeren]

for folkestyret. Det er spørgsmålet om at komme hinanden ved kombineret med, at der må være en kommunalbestyrelse, der tager og tør tage også et upopulært ansvar.

Nærdemokrati er ikke egoisternes legeplads, men en fornuftig dialog mellem folkevalgte og dem, der har valgt dem.

Nærdemokrati kan også misbruges. Opstilling af miljølister, egne lister og mange andre slags lister er med til at skabe forvirring og kan hindre et fornuftigt arbejde i en kommunalbestyrelse til gavn for helheden.

Kommunestyret er ikke for de få, men for de mange. En kommunalbestyrelse skal jo hele tiden have for øje, at kommunen er en enhed, hvor der skal planlægges, styres og administreres, så alle får gavn heraf.«

Som det fremgår, har jeg især ønsket at fastslå, at kommunen er en helhed, og at de personer, der skal styre kommunen, derfor i deres ledelse må være besjælet af helhedsbetonede hensyn. De folkevalgte må altså være i stand til at sætte sig ud over snævre, eventuelt egoistiske interesser. Det er et stort, men nødvendigt krav at stille, for at tilliden til de folkevalgte kan bevares.

Hvis de lister, der stiller op til et kommunevalg, ikke har et helhedsprogram og anlægger helhedssynspunkter, kan det betyde, at kommunens anliggender i en række henseender ikke varetages på forsvarlig vis. De valgte mandat kan på en måde siges at være for snævert, og de folkevalgte vil på en række områder være overladt til at handle alene efter eget forgodtbefindende. Dette gælder så meget desto mere i de ikke få tilfælde, hvor listen er uden tilknytning til en vælgerorganisation eller forening i øvrigt. Dette kan efter min opfattelse ingen være tjent med.

Problemstillingen anskueliggøres måske bedst ved en henvisning til sidste kommunevalgs grelle eksempel i Københavns kommune, hvor 24 lister opstillede til valg.

I en del tilfælde ser man da også, at personer, der er indvalgt på sådanne upolitiske lister, hen ad vejen slutter sig til en politisk liste. Og i en del tilfælde ser man, at der på disse lister i valgperiodens løb sker udskiftning, hvorved suppleanter indtræder i kommunalbestyrelserne. Fra denne valgperiode kendes endog et eksempel på, at en sådan pludseligt opstået upolitisk liste midt i valgperioden stod uden suppleanter til at træde

ind i kommunalbestyrelsen, således at to pladser måtte henstå ubesat.

Erfaringen viser også, at de upolitiske lister kan gøre en i øvrigt hensigtsmæssig gruppedannelse i kommunalbestyrelsen vanskelig med deraf følgende fare for kommunalbestyrelsens funktionsdygtighed.

Jeg vil i denne forbindelse ikke nævne den sædvanligvis påberåbte fare for et stemmespil, idet dette problem også kan gøre sig gældende for politiske lister. Det farlige, når lister for særlige områder eller befolkningsgrupper opnår en særrepræsentation, er derimod, at andre områder eller grupper kan føle sig tilskyndet eller endog tvunget til på samme måde at sikre en varetagelse af deres særlige interesser – som et forsvar. En sådan form for alles kamp mod alle inden for kommunens grænser vil jeg anse for usolidarisk, og noget sådant bør ikke bifaldes i nærdemokratiets navn.

Når dette er sagt, vil jeg med det samme tilføje, at jeg anser det for særdeles betydningsfuldt, at der inden for kommunens områder opstår brugergrupper, miljøgrupper, lokalforeninger og lignende. Det er væsentligt for kommunalbestyrelsen at kunne kontakte disse grupper og foreninger, når der er spørgsmål, der vedrører disse områder eller anliggender, ligesom en sådan kontakt vil være værdifuld for de pågældende grupper og foreninger selv. Netop i disse år sker der en stadig udvikling med hensyn til de områder, inden for hvilke interesserepræsentation kan og – i visse tilfælde – skal finde sted, og samtidig sker der en udvikling med hensyn til de former, hvorunder interesserepræsentationen inddrages.

Disse forhold har jeg imidlertid været inde på i den redegørelse, som jeg i november sidste år afgav og fik bred tilslutning til i folketinget. En yderligere uddybning af mine udtalelser herom skulle derfor ikke være påkrævet.

Til *miljøministeren* (12/1 78) af:

Waldorff (VS):

»Har Kemisk Værk i Køge på noget tidspunkt underrettet danske myndigheder om, at man har modtaget giftaffald fra BT-Kemi i Sverige, herunder specielt de 84 tons giftaffald, som Kemisk Værk, Køge, har modta-

[Waldorff]

get i efteråret 1976 og begyndelsen af 1977 ledsaget af forfalskede papirer?»

(Spm. nr. 323).

Begrundelse.

Dersom de danske myndigheder har været underrettet om Kemisk Værks modtagelse af giftaffald, er det ufatteligt, at dette er blevet hemmeligholdt, og der må kræves en forklaring på det.

Hvis derimod Kemisk Værk har undladt at underrette myndighederne, kan det kun forstås sådan, at Kemisk Værk har handlet i fuld forståelse med BT-Kemi og altså bevidst har overtrådt lovgivningen.

Giftaffaldet er modtaget i flere omgange, og det er derfor ikke muligt at forklare modtagelsen og videresendelsen af affaldet til Kommunekemi som en fejltagelse.

I dette tilfælde må det kunne forventes, at der redegøres for, hvilke skridt miljømyndighederne agter at tage mod Kemisk Værk.

Besvarelse (23/1 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Ved sagens fremkomst bad jeg miljøstyrelsen om en snarlig redegørelse om sagen. Denne redegørelse har jeg endnu ikke modtaget, men miljøstyrelsen har i anledning af spørgsmålet oplyst følgende:

»Miljøstyrelsen har efter anmodning modtaget en redegørelse om sagen fra Kemisk Værk, Køge samt de til det omhandlede affald hørende deklARATIONER fra Kommunekemi.

Miljøstyrelsen har endvidere anmodet de svenske myndigheder om kopi af det materiale, der hos disse måtte foreligge i sagen. Dette er endnu ikke modtaget.

Ifølge de modtagne oplysninger har hverken de kommunale myndigheder, miljøstyrelsen eller Kommunekemi været orienteret om, at kemikalieaffaldet stammede fra BT-Kemi i Sverige.

Det fremgår endvidere af de modtagne oplysninger, at det drejede sig om i alt 84 tons kemikalierester, der fra Sverige blev sendt til Kemisk Værk, Køge. Kemikalieaffaldet bestod af urene blandinger af faste fenocysyrer (en affaldsart, der fremkommer ved fremstilling af bekæmpelsesmidler).

Ved behandlingen i Køge blev affaldet omdannet til ammoniumopløsninger i vand (herefter i alt 107 tons), således at det kan pumpes.

Det er et krav for behandling på Kommunekemi, at affald af denne art kan pumpes. På deklARATIONERNE, der fulgte affaldet til Kommunekemi, er anført Kemisk Værk, Køge som leverandør. Denne virksomhed leverer i forvejen kemikalieaffald af lignende art til Kommunekemi.

Affaldet er afleveret på Kommunekemi i 5 omgange, nemlig 3 ladninger i efteråret 1976 og 2 ladninger i efteråret 1977. Hver leverance har været på ca. 20 tons.

Efter de oplysninger, miljøstyrelsen er i besiddelse af, har således hverken de kommunale myndigheder, miljøstyrelsen eller Kommunekemi haft mulighed for at have kendskab til, at det omtalte affald stammede fra Sverige.«

Jeg kan tilføje, at jeg mener, at en endelig besvarelse af det stillede spørgsmål må afvente miljøstyrelsens redegørelse. Det er min hensigt at sende redegørelsen og mine kommentarer dertil til folketingets miljøudvalg.

Til *ministeren for offentlige arbejder (12/1 78)* af:

Langsted (CD):

»Vil ministeren allerede nu tage DSBs personalepolitik op til revision, således at personel, der må formodes at blive uden arbejde i forbindelse med etableringen af en fast forbindelse over Store Bælt, i tide kan sikres fortsat beskæftigelse inden for etaten f. eks. gennem udvidet service på mindre stationer?»

(Spm. nr. 324).

Begrundelse.

Der synes allerede nu at være bekymring i befolkningen på begge sider af Store Bælt over de beskæftigelsesmæssige fremtidsudsigter, således at en klarlæggelse af statens fremtidige politik synes at være påkrævet.

Besvarelse (18/1 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Spørgsmålet om de arbejdsmarkedsmæssige konsekvenser af åbningen af en fast forbindelse over Store Bælt er allerede gjort til genstand for en analyse i et embedsmandsudvalg mellem styrelsen for Statsbroen Store Bælt og amts- og primærkommunerne i området.

Statsbroen Store Bælt har i december måned 1977 udgivet en rapport, hvor disse konsekvenser er søgt belyst både i selve anlægsfasen, men også efter broens åbning. Rapporten er offentlig tilgængelig.

I udvalget har man analyseret konsekvenserne for hele arbejdsmarkedet i området, herunder også for DSB.

Udvalget siger i rapporten bl. a., at den faste forbindelses åbning i 1987 har den største umiddelbare virkning i Storebæltområdet. Det forudsættes, at færgeruterne Korsør-Nyborg og Halsskov-Knudshoved indstilles helt, hvorimod takstpolitik på broen og øvrige trafikpolitiske omstændigheder af udvalget forudsættes at blive sådan, at både Kattegat-ruter og en rute Tårs-Spødsbjerg vil kunne eksistere om end påvirket af broens etablering.

For DSBs personale indtræffer der allerede i 1981 et ændret personalebehov i nedadgående retning i forbindelse med indsættelsen af 3 nye store færger på Storebæltsoverfarten.

Det personale, der herved bliver overtalligt ved denne overfart, forventes at kunne beskæftiges ved andre DSB-overfarter.

DSB beskæftiger i dag i Storebæltområdet ca. 1.600 mand ved stationstjenesten og færgedrift, hvortil kommer ca. 400 mand knyttet til restaurationsvirksomhed, i alt ca. 2.000 medarbejdere. Ca. 1.200 medarbejdere af denne styrke er tjenestemandsansatte.

Såfremt DSB op til broens åbning skal præstere et udbud svarende til dagens situation, kan det til den tid præsteres med ca. 1.800 heltidsansatte inkl. restaurationspersonale.

Heroverfor kan skønnes, at der efter broens åbning bliver beskæftigelse ved DSB samt ved broens drift og vedligeholdelse svarende til ca. 400 heltidsansatte.

Beskæftigelsesnedgangen i Storebæltområdet – med virkning overvejende lokalt – kan altså skønnes til ca. 1.400 heltidsansatte med deraf afledte virkninger på indkomst-

dannelse, befolkningsantal og dermed bl. a. skattegrundlag.

I udvalget har man forsøgt at opstille en model for den mest hensigtsmæssige afvikling af DSBs personalestyrke i Storebæltområdet. Efter denne model, som endnu ikke er realitetsdrøftet med vedkommende personaleorganisationer eller med finansministeriet, vil det være sandsynligt, at alle tjenestemænd under 60 år kan skaffes beskæftigelse ved DSB på andre tjenestesteder, overvejende på Sjælland. Der er allerede gennem en årrække ved ansættelse af søfartspersonale ved DSB taget forbehold over for denne mulighed. Et antal tjenestemænd på 60 år eller derover kan imidlertid komme ud for førtidspensionering.

Derimod er det ikke sandsynligt, at der kan tilbydes medarbejdere, der har et mindre fast tilknytningsforhold til DSB, fortsat beskæftigelse, medmindre der træffes særlige foranstaltninger med hensyn til en udvidelse af DSBs driftsomkostningsramme på det tidspunkt, hvor broen tages i brug.

Af beskæftigelsesnedgangen ved færgefarternes ophør svarende til netto ca. 1.400 heltidsansatte udgør søfartsuddannet personale mere end halvdelen, og kun få af de ikke-tjenestemandsansatte – det drejer sig om ca. 400 medarbejdere – vil kunne finde arbejde ved broanlæggets drift og vedligeholdelse. På kort sigt har denne gruppe næppe anden mulighed end at søge arbejde i handelsflåden. Øvrige ledigblevne vil have muligheder – om end begrænsede – ved broanlægget og på arbejdsmarkedet i øvrigt. Men med et vist ledighedsniveau i området generelt må der også for ikke-søfolk forudses vanskeligheder med at opnå ny beskæftigelse.

Størrelsesordenen af problemet er altså betydelig, især set fra primærkommunalt synspunkt. For Korsør kommunes vedkommende ledigsættes eller pensioneres på kort sigt 800-900 borgere og skatteydere og for Nyborg kommune tilsvarende halvdelen af Korsør-tallene. Hertil må lægges beskæftigelsesnedgang af indirekte art på ca. 100 heltidsarbejdende i Korsør kommune og tilsvarende ca. 50 i Nyborg kommune. De nuværende ledighedstal for Korsør kommune er ca. 600 på årsbasis og tilsvarende ca. 400 for Nyborg kommune.

Det er hensigten efter 1. april 1978 at fortsætte arbejdet i embedsmandsudvalget og

[Ministeren for offentlige arbejder]

tage op til realitetsbehandling, hvilken afviklingsmåde og hvilke overførelsesmuligheder til andre arbejdsområder man vil foreslå ved DSB ved broens åbning.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (12/1 78) af:

Tyroll (VS):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give med hensyn til udstedelsen og omfanget af udstedelser af internationale køretilladelser fra direktoratet for vejtransport og virksomhedernes muligheder for videresalg af disse tilladelser eventuelt i forbindelse med salg af virksomhederne som ved salget af De Forenede Vognmandsforretningers eksportafdeling til vognmandsforretningen H. P. Terkel-sen, Padborg?«

(Spm. nr. 326).

Begrundelse.

Ifølge oplysninger i dagspressen bl. a. i Ekstra Bladet den 12. januar 1978, s. 9, fremgår det, at der handles sort med køretilladelser udstedt af direktoratet for vejtransport. Priserne skulle være omkring 100.000 kr. og det på trods af, at tilladelserne uddeles gratis fra direktoratet. Der omtales flere tilfælde, hvor sådanne tilladelser synes at have skiftet indehaver uden direktoratets mellemkomst. Dette ønsker spørgeren nøjere belyst, da der øjensynlig er tale om handel med en form for monopoler, der er statsligt konfirmerede.

Besvarelse (20/1 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

I hvilket omfang danske eksportvognmandsvirksomheder kan køre i udlandet beror dels på tosidede aftaler, som Danmark har indgået med så godt som samtlige europæiske lande, dels på multilaterale overenskomster, som Danmark har tilsluttet sig inden for EF og Den europæiske Transportministerkonference (CEMT).

De internationale eksportkørseltilladelser, der er af interesse i denne sammenhæng, er de såkaldte A-tilladelser, der giver ret til kørsel til og gennem den tyske forbundsrepublik i henhold til en tosidig aftale mellem de to lande, EF-tilladelserne, der giver ret til at

køre overalt inden for EFs medlemslande, samt de såkaldte CEMT-tilladelser, der giver ret til at køre overalt inden for de lande, der er tilsluttet Den europæiske Transportministerkonference, CEMT. De lande, der er tilsluttet CEMT, er – foruden EF-medlemslandene – Sverige, Norge og Finland samt Østrig, Schweiz, Jugoslavien, Grækenland, Tyrkiet, Spanien og Portugal.

Disse tilladelser gives som »faste tilladelser« – det vil sige for 1 år ad gangen – og derudover – hvad der ikke er mindre vigtigt – giver de adgang til kørsel i lande, som fører en meget restriktiv politik med hensyn til at tillade udenlandske vognmandsvirksomheder at udføre godstransporter på deres territorium. Det gælder Vesttyskland, som på grund af dets geografiske placering er af særlig stor betydning. For så vidt angår EF-tilladelserne kan yderligere nævnes Frankrig og Italien samt for CEMT-tilladelserne yderligere Spanien.

Danmark råder over 515 A-tilladelser, 203 EF-tilladelser og 18 CEMT-tilladelser. Disse kontingenter er langt fra tilstrækkelige til at dække de ønsker, danske vognmandsvirksomheder har om at udføre eksportkørselsvirksomhed. Ved uddelinger af nye tilladelser, erhvervet i forbindelse med en forhøjelse af kontingenterne, overstiger antallet af kvalificerede ansøgere langt det antal af tilladelser, der er til uddeling.

Ved uddeling af nye tilladelser sikrer man sig, at der i rimeligt omfang kommer »nyt blod« ind i eksportvognmandserhvervet, ligesom man også tilstræber en rimelig geografisk fordeling af tilladelserne.

Som følge af, at tilladelserne i forhold til antallet af kvalificerede vognmænd er et knaphedsgode, kan tilladelserne ikke overdrages til andre uden samtykke fra direktoratet for vejtransport. Efter en mangeårig praksis godkender man kun en overdragelse af disse tilladelser i tilfælde, hvor overdrageren på grund af alder, sygdom eller lignende vil ophøre med at drive eksportkørselsvirksomhed, og overdragelsen sker til den, der køber overdragerens forretning med tilhørende materiel. Man sikrer sig i disse tilfælde, at køberen er kvalificeret til at drive eksportkørselsvirksomhed, ligesom det kontrolleres, at der ikke ydes betaling for selve tilladelserne, men alene for materiel m. v. i henhold til vurdering.

[Ministeren for offentlige arbejder]

I konsekvens af denne praksis er der givet afslag i den konkrete overdragelsessag, der henvises til i spørgsmålet, idet overdragerens ønske om at afhænde eksportvognmandsvirkomheden her synes at være begrundet i rene og skære forretningsmæssige dispositioner.

De oplysninger, der er indeholdt i den i begrundelsen omtalte avisartikel, om at der »handles sort« med disse tilladelser til priser på omkring 100.000 kr., og at tilladelserne i flere tilfælde skulle have skiftet indehaver uden direktoratets mellemkomst, kan jeg på baggrund af det ovenfor anførte afkræfte, idet det supplerende skal oplyses, at direktoratet for vejtransport løbende kontrollerer, at tilladelsesindehaveren selv udnytter sin tilladelse.

Til *miljøministeren* (13/1 78) af:

Fuglsang (DKP):

»Med hvilken begrundelse har ministeren ændret planstyrelsens afgørelse vedrørende nej til placering af et storhotel i Kurhusskoven i Sønderborg?«

(Spm. nr. 331).

Begrundelse.

Ministeren har dispenseret fra kyst- og skovbyggelinjen, hvorefter et konsortium kan bygge et toetages hotel på 6.000 m² med 240 senge, parkeringspladser, lystbådehavn, veje m. m. i Kurhusskoven ved Sønderborg bugt. Planstyrelsen havde afvist at dispensere.

Besvarelse (18/1 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Sønderborg byråd indsendte den 6. september 1976 med senere tilføjelser af 9. november 1976 et forslag til byplanvedtægt til planstyrelsens godkendelse.

Vedtægtsforslaget omfatter det i spørgsmålet nævnte område, Kurhusskoven i Sønderborg, og åbner mulighed for opførelse af et toetages hotel på 6.250 m².

Et hotelbyggeri på grunden vil indebære overskridelse af naturfredningslovens bestemmelser om skovbyggelinje og strandbeskyttelseslinje. Derfor søgte Sønderborg byråd den 22. juni 1976 om de fornødne dispensationer hos naturfredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds.

Den 1. oktober 1976 blev de ansøgte dispensationer bevilget. Det kan i den forbindelse oplyses, at fredningsplanudvalget for Sønderjyllands amt havde anbefalet dispensationerne.

Da området i Kurhusskoven er pålagt fredskovspligt, er der sket en henvendelse fra Sønderborg byråd til skovstyrelsen, der den 30. september 1976 meddelte, at man var villig til at ophæve fredskovspligten på ca. 3.800 m² af Kurhusskoven mod et af kommunen tilbudt erstatningsareal på ca. 18.000 m².

Det er således de i henhold til loven kompetente myndigheder, der har meddelt de nødvendige tilladelser og tilsagn.

Fredningsstyrelsen har den 18. november 1976 udtalt, at styrelsen intet har at indvende mod vedtægtsforslaget.

Derefter har planstyrelsen den 22. juni 1977 meddelt Sønderborg byråd, at vedtægtsforslaget ikke kan godkendes.

Planstyrelsens afgørelse er indbragt for mig af byrådet. Desuden har jeg fået henvendelser fra både tilhængere og modstandere af hotelprojektet og har i den forbindelse haft drøftelser med begge parter i sagen.

Baggrunden for min afgørelse i sagen har været en samlet vurdering af tilkendegivelserne fra de forskellige myndigheder. I overensstemmelse med de senere års tanker om øget decentralisering, der bl. a. er udtrykt i de nye planlove, har jeg i denne sag ikke mindst lagt vægt på tilkendegivelserne fra de lokale myndigheder. Desuden er der i denne sag ikke tale om et stykke uberørt natur fjernet fra bymæssig bebyggelse.

Kurhusskoven ligger i umiddelbar tilknytning til Sønderborg by og på det sted, hvor det planlagte hotel tænkes placeret, har der tidligere ligget en bygning på over 3.000 m² etageareal. Godkendelsen af byplanvedtægten er derfor ikke i strid med min opfattelse om, at man må se med betænkelighed på det stigende feriehotebyggeri ved vore kyster. Især på baggrund af regeringens og folketingets ønske om, at vore kyster bør friholdes for yderligere bebyggelse.

I juni måned sidste år offentliggjorde planstyrelsen en rapport om feriehotebyggeriet i Danmark i de sidste par år.

Rapporten viser, at der er mere eller mindre faste planer om at opføre et større antal feriehoteletter ved vore kyster – særlig ved den

[Miljøministeren]

jyske vestkyst. Oplysningerne peger på en udvikling inden for turisterhvervet, der kan resultere i, at værdifulde landskaber ændrer karakter, og at befolkningens muligheder for at benytte disse landskaber forringes.

Regeringen besluttede derfor at igangsætte et udvalgsarbejde, der nærmere kan belyse problemstillingen. For at få en oversigt over udviklingen inden for området er kommunerne og amtskommunerne endvidere blevet bedt om løbende at orientere planstyrelsen om nye feriehotelprojekter.

Når udvalgsarbejdet om kort tid er afsluttet, vil regeringen tage feriehotelbyggeriet op til overvejelse.

Til *justitsministeren* (13/1 78) af:

Karlskov Jensen (V):

»Vil ministeren sikre, at politistyrken forøges i de kommende tre år, idet de planlagte nyansættelser på 1.100 mand dårlig nok kan dække den naturlige afgang?«

(Spm. nr. 333).

Begrundelse.

I justitsministerens svar til mig i forbindelse med spørgsmål nr. 258 vedrørende en forøgelse af politistyrken anfører ministeren, hvad jeg naturligvis i forvejen var bekendt med, at der i årene 1978-80 nyansættes i alt 1.138 i politistyrken, men da dette antal højst dækker den naturlige afgang, medfører disse nyansættelser ikke nogen forøgelse af den samlede styrke og dækker slet ikke den nedsatte arbejdstid, der er gennemført også inden for den offentlige sektor.

Der hersker stor utryghed i befolkningen. Grovere former for kriminalitet er tiltagende, og der er adskillige steder direkte tale om terror, overfald på sagesløse, hærværk og røverier af organiserede bander, ligesom professionelle tyvebander hjem søger såvel private som erhvervslivet. Befolkningen har et krav på beskyttelse herimod, og den præventive virkning af udvidet patruljering og bedre vagtordninger bør næppe undervurderes.

Besvarelse (23/1 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Ved justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 258 blev det bl. a. oplyst, at

der i perioden fra den 1. april 1978 til den 31. december 1980 forventes nyansat 1.138 mand i politiet. Justitsministeriet gav samtidig udtryk for, at der med en sådan nytildgang til politiet var skabt bevillingsmæssig mulighed for at opretholde et uændret højt serviceniveau for den samlede polititjeneste.

Denne vurdering var tiltrådt af rigspolitichefen og politiets personaleorganisationer.

Om udviklingen i den samlede politistyrkes størrelse i den omtalte periode kan det i øvrigt oplyses, at der med den nævnte tilgang til politiet vil ske en beskeden stigning af den samlede styrke.

Det er som anført justitsministeriets opfattelse, at der med den anførte tilgang til politiet er sikret et i det væsentlige uændret serviceniveau for den samlede tjeneste. Denne sammenfattende vurdering er ud over udviklingen i politistyrkens størrelse tillige baseret på den omstændighed, at der til stadighed hos rigspolitichefen og i justitsministeriet med henblik på at øge effektiviteten i politiets arbejde overvejes og gennemføres rationaliseringer og omlægninger af polititjenesten. Det må i den forbindelse understreges, at såvel justitsministeriet som politiets ledelse og personaleorganisationer i dette arbejde tillægger en forøgelse af patruljeringen en meget afgørende præventiv værdi. Der henvises i den forbindelse til – som det også tidligere er nævnt – at ordenspolitiets samlede patruljering er steget med godt 20 pct. i perioden fra den 1. april 1974 til den 31. marts 1977. Denne udvikling tilstræbes fortsat i de kommende år.

På den baggrund er det fortsat justitsministeriets opfattelse, at der i de kommende år er sikret en tilstrækkelig tilgang til politiet. Hvis politiet senere bliver pålagt varetagelsen af yderligere egentlige politiopgaver, må spørgsmålet om politistyrkens størrelse naturligvis tages op til overvejelse samtidig. I øvrigt kan det oplyses, at rigspolitichefen og justitsministeriet løbende følger udviklingen i politistyrkens størrelse og omfanget af de opgaver, som påhviler politiet.

Til *boligministeren* (13/1 78) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give i anledning af de påstande, der er fremsat af

[Tove Lindbo Larsen]

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse og Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring vedrørende udenrigsministeriets byggeri på Asiatisk Plads, herunder at der er sket ændringer i det oprindelige projekt, således at byggeriet nu skulle være i strid med gældende lovgivning?»

(Spm. nr. 334).

Begrundelse.

Af dagspressen fremgår det, at de to foreninger kræver, at omfanget af udenrigsministeriets byggeri, der i øjeblikket er under opførelse, reduceres. Der henvises til, at en del af byggeriet ikke respekterer hensynet til de fredede bygninger på området som følge af, at der er sket ændringer i det oprindeligt forelagte projekt, og dette er sket i dølgsmål, og uden at der er indhentet de nødvendige tilladelser fra Hovedstadsrådet til byggeriets udformning.

Besvarelse (24/1 78):

Boligministeren (Ove Hove):

De ændringer, der er sket i projektet for det nye udenrigsministerium på Asiatisk Plads i forhold til vinderprojektet, vedrører hovedsagelig rumopdelingen i bygningerne og flytningen af den nordligste af de lave bygninger ca. 10 m mod nord. Det er især denne flytning, der har givet anledning til den ret voldsomme reaktion fra de to foreningers side.

Jeg vil gerne straks slå fast, at ændringerne i forhold til det oprindelige projekt selvfølgelig ikke – som påstået – er sket »i al stilhed ad bagvejen«, og at det igangværende byggeri ikke på noget område er i strid med gældende lovgivning.

Boligministeriet har under forberedelse af denne byggesag gjort en særlig indsats for at skabe bred forståelse og interesse for bebyggelsen af denne centralt og meget smukt beliggende grund. Ministeriet har ved henvendelse til dagspressen og på anden måde søgt på det tidligst mulige tidspunkt at inddrage både offentligheden og de implicerede myndigheder i byggeplanerne.

Såvel idékonnkurrencens som selve projektkonnkurrencens resultater har været offentliggjort, og modeller og tegninger har været udstillet. Det vindende projekt blev udpeget

enstemmigt af en bedømmelseskomité – hvori også Danske Arkitekters Landsforbund havde repræsentanter – og bedømmelseskomiteens indstilling var offentligt tilgængelig og har været gengivet i sin helhed i tidskriftet Arkitekten og omtalt i en række af landets fagblade og dagblade.

I bedømmelsesudvalgets indstilling siges det bl. a., at ingen af de fem konkurrerende projekter kunne opføres »uden, at de gennem den forudsatte viderebearbejdelse i den efterfølgende fase ændres på visse punkter.« For det vindende projekt er det fremhævet, at »udvalget må være betænkelig ved de viste lysafstande, specielt hvad angår afstanden mellem de to laveste blokke«. Efter en grundig vurdering af virkningerne har udvalget gjort sin indstilling betinget af, at projektet korrigeres på forskellige punkter – bl. a. for byggeafstandene – og at denne tilpasning skal ske uden at ændre forslagets karakter og inden for forslagets samlede byggevolumen. Det er i flere dagblade da også omtalt, at der skulle ske ændringer af afstandsforskellen mellem bygningerne, og i en af aviserne er det endda præciseret, at »det betyder antagelig, at den ene af blokkene må rykkes lidt nærmere Asiatisk Plads' havnebassin.«

Den forskydning, der herefter er sket for den nordlige bygnings vedkommende, er således en konsekvens af bedømmelsesudvalgets indstilling og er på ingen måde sket i »dølgsmål«. De to foreninger – som i øvrigt har kyndige fagfolk i deres bestyrelser – er bekendt med dommerkomiteens indstilling og har således ikke grund til at føle sig dårligt informeret.

Hovedstadsrådet blev straks ved konkurrencens afslutning orienteret om resultatet og bedømmelsesudvalgets indstilling. Det, der i særlig grad har interesse for Hovedstadsrådet, er placeringen af en bygning til udenrigsministeriet på det pågældende sted med det volumen og det antal arbejdspladser, der er tale om. Der er ikke på disse områder sket ændringer, siden Hovedstadsrådets tilslutning forelå, og byggeriet er ikke som påstået i strid med lovgivningen om Hovedstadsrådets virksomhed.

På samme måde foreligger fornøden byggetilladelse fra Københavns kommune, og i alle forhold vedrørende højder, afstande, udnyttelsesgrad m. v. ligger projektet inden for gældende lovgivning. Der er ikke søgt – og

[Boligministeren]

derfor heller ikke givet – dispensation af nogen art.

Sammenfattende må jeg derfor konkludere, at der ikke er foretaget ændringer i projektet, der går ud over, hvad bedømmelsesudvalget har forudsat, og hvad offentligheden er orienteret om, og at alle til projektets gennemførelse nødvendige tilladelser og godkendelser er indhentet, inden byggeriet blev påbegyndt.

Jeg kan oplyse, at boligministeriet har udarbejdet en model af bebyggelsen og har ladet fremstille fotografier heraf, således at offentligheden kan få et helt klart indtryk af, hvordan bebyggelsen vil tage sig ud på grunden.

Til miljøministeren (13/1 78) af:

Børge Møller (FP):

»Vil ministeren foranledige, at veje i området omkring Nors og Vandet søer i Thy, som beboerne har benyttet fra arilds tid, men som skovstyrelsen nu har lukket for trafik, bliver genåbnet for publikum?«

(Spm. nr. 335).

Begrundelse.

Skovstyrelsen har i sommeren 1977 lukket Ministervej gennem Nystrup plantage, Vangsåvej gennem Tvorup plantage og vejen fra Søgård mark til Nebel. Alle tre veje går gennem naturskønne områder, som man til dels har fredet for skatteydermidler og dernæst nægter offentligheden adgang til.

Befolkningen finder, at fremgangsmåden er udtryk for magtmisbrug og dårligt nabo-skab fra skovstyrelsens side.

Besvarelse (18/1 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Skovstyrelsen har oplyst, at der som led i en større trafikregulering af området i 1976–77 er blevet lukket for motorkørsel på enkelte kortere vejstrækninger i plantagerne. Det er således ikke korrekt at hævde, at publikum nægtes adgang til de naturskønne områder omkring Nors og Vandet søer.

Om de tre særligt udpegede vejstrækninger har skovstyrelsen oplyst følgende:

Ministervej:

Fra Trøjborg ved vestkysten til Torsted er en ca. 12 km lang skovvej gennem Nystrup og Vandet plantager åben for motorkørsel. Over Kronens Hede er motorkørslen omlagt til en sydligere skovvej på en strækning af ca. 1.400 m, hvorved der er opnået en naturligere passage ad den offentlige vej Vang-Klitmøller. Bortset fra, at begge veje har været åbne for motorkørsel i en kortere periode, er motorkørselens omfang ikke begrænset ved ændringen, og den lukkede del af Ministervej er fortsat åben for offentligheden blot uden motor.

Vangsåvejen i skoven benævnt Boligvej:

Vejen er lukket for motorkørsel for at sikre fred og ro i den smalle plantagestrimmel, der forbinder Tvorup og Nystrup plantager. Der er mulighed for parallel kørsel på offentlig vej både øst og vest for plantagen. I syd fører vejen ud på private markveje. Dette har været medvirkende til afgørelsen om lukning for motorkørsel.

Søgård mark–Nebel:

Vejen har ved skiltning været lukket for motorkørsel i flere år. I 1977 er alene opsat bomme for at sikre forbudets overholdelse.

Baggrunden for den gennemførte regulering af motortrafikken er, at det fra gammel tid har været skik at begrænse motorkørsel i statsskovene mest muligt bl. a. for at bevare visse dele af landet fri for biler og knallerter til glæde for den vandrende skovgæst. Ved Jyllands vestkyst har man tidligere ikke været så nøjeregnende med motorkørsel i plantagerne, idet kørslen var meget begrænset og normalt hidrørte fra egnens befolkning.

I de senere år er trafikken imidlertid taget voldsomt til med øget uro og støvplager i plantagerne til følge. Presset på området skyldes ikke mindst bilende udenlandske turister.

I forbindelse med driftsplanlægning i det gamle klitvæsens områder i Thy har skovstyrelsen derfor gennemgået vejsystemet i plantagerne med henblik på en sanering af forholdene. Som generel politik valgtes fortrinsvis at tillade motortrafik på veje, der medvirker til, at befolkningen kan komme i skoven og til stranden, mens lukning for motorkørsel fortrinsvis omfatter veje, der går gennem skoven. Saneringen fulgte kort efter åbningen af »kystvejen«; det giver befolkningen hidtil ukendte muligheder for både at passere plan-

[Miljøministeren]

tagerne i god fart og at opsøge nye indfaldsveje på deres vandreture i skoven.

Jeg finder det fornuftigt, at skovstyrelsen i rimeligt omfang søger at begrænse motortrafikken i statsplantagerne og navnlig, at begrænsningen kommer til at omfatte gennemgående vej i de mest naturskønne områder. For den, der vil nyde plantagerne ved Nors og Vandet sø fra bil, kan jeg blandt andre smukke ture pege på:

Vejen nord om Nors sø i Tved plantage, 1 km,

Kridtvej-Grusvej i Vilsbøl plantage, 2½ km, de Thygesonsvej-Ministervej-Klatmøllevej i Nystrup og Vandet plantager, 12 km,

Egebæksandvej i Tvorup plantage, 2½ km, Bøgsted Rendevej i Tvorup plantage, 5 km, der fortsat er åben for motorkørsel.

Jeg vedlægger folderen »Vandreture i Statsskovene - Klitplantagerne ved Vandet Sø, Thy«*) for at illustrere, hvad skovstyrelsen gør for at trække besøgende til de smukke områder.

*) Ikke optrykt her.

Til *socialministeren* (13/1 78) af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Vil ministeren tage initiativ til at standse de standardsænkninger, der ifølge anmærkninger II til finanslovsforslaget for 1978 skal finde sted for skoler og børnehaver i forsorgscenter IV, Ribe og Sønderjyllands amter, hvis standard i forvejen ligger under landsgennemsnittet?«

(Spm. nr. 339).

Begrundelse.

I et brev til socialministeren af 10. januar 1978 fremsendt af centertillidsmand for Åndssvageforsorgens Lærerforening, formand for centerbestyrelsen, BOFAVÅ, repræsentant for børnehavederne og repræsentant for skolelederne gennem undervisningsleder Lundsgård-Leth, Ribe, dokumenteres det, at der finder standardsænkninger sted i centeret. Dette rimer ikke med ministerens udtalelser under 1. behandling den 10. november 1977 af DKPs beslutningsforslag om forbedring af bolig-, undervisnings- og beskæftigelsesforhold inden for åndssvageforsorgen, da ministeren bl. a. sagde:

»I bemærkningerne til de beslutningsforslag, DKP nu har fremsat, anfører forslagsstillerne bl. a., at der må iværksættes en langsigtet planlægning for institutionerne, hvortil staten må yde sit bidrag, så at det er en ensartet forsg, der afleveres til amterne.

Hertil vil jeg for det første gerne sige, at jeg, som det vist er almindelig kendt, har sat overordentlig meget ind på, at åndssvageforsorgens standard som helhed for de nærmest forudgående år kan opretholdes inden ud-lægningen. Såfremt der stilles midler til rådighed med de beløb, jeg har søgt på finanslovsforslaget for 1978 og har fået budgetramme til på de efterfølgende budgetoverslagsår, vil dette kunne lade sig gøre. For det andet vil jeg gerne henvise til, at der allerede for et par år siden påbegyndtes en særlig udbygningsplanlægning på åndssvageforsorgens område. Disse planer revideres løbende, og ved næste runde vil man i særlig grad sætte ind på at udjævne de forskelle, som vitterlig findes i standarden mellem de enkelte forsorgscentre, så meget som muligt.«

I ovennævnte brev hævdes det, at der for finansåret 1978 er tale om en sænkning i standarden efter finanslovsforslagets budgettering for skoler og børnehaver i forsorgscenter IV, at denne nedskæring ikke vil betyde en væsentlig mindskelse af forskellen i standard mellem forsorgscenter IV og landsgennemsnittet, og det konstateres, at de udbygningsplaner, der angiveligt skulle sikre en ressourcudjævning for 1978, slet ikke skal revideres.

Besvarelse (23/1 78):

Socialministeren (Eva Gredal):

Finanslovsforslaget for 1978 forudsætter, at der for åndssvageforsorgen som helhed videreføres en uændret standard for finansåret 1976-77 i overensstemmelse med det anførte i anmærkningerne til finanslov for 1977-78, side 490.

Ændringerne i den økonomiske ramme og i personalets størrelse for åndssvageforsorgen som helhed og for det enkelte forsorgscenter har derfor sin begrundelse i ændringer i antallet og fordelingen af klienter.

Ved den endelige fordeling mellem forsorgscentre af den forventede finanslovbevilling 1978 vil socialstyrelsen tage hensyn til, at der i visse forsorgscentre, bl. a. i for-

[Socialministeren]

sorgscenter IV, foreligger særlige problemer som følge af bl. a. relativt store ændringer i klienttallet inden for undervisningsområdet i de nærmest forudgående år.

Med hensyn til revision af åndssvageforsorgens udbygningsplaner kan oplyses, at det af tidsmæssige grunde har været nødvendigt at sammenlægge 2 planlagte revisioner til én. Som følge heraf vil den kommende planlægningsperiode omfatte perioden 1980-1985. Materialet hertil, som for tiden er under udarbejdelse i socialstyrelsen, ventes udsendt til forsorgscentrene i løbet af foråret 1978.

Til *minister Lise Østergaard* (16/1 78) af:

Arentoft (FP):

»Kan ministeren redegøre nærmere for de omstændigheder, der har medført, at den danske, skatteyderbetalte bistand til småindustrien i Indien ikke helt har fået den virkning, der var tilsigtet?«

(Spm. nr. 344).

Begrundelse.

Der henvises til artikel i *Aktuelt* den 12. januar 1978, side 10.

Der tænkes især på projektet vedrørende centeret i Bangalore, hvorfor det i den forbindelse også bedes oplyst, om finansudvalget – der jo i sin tid bevilgede midlerne – har været eller vil blive orienteret om fejl-dispositionerne.

Besvarelse (24/1 78):

Minister Lise Østergaard:

Jeg er ikke enig i den kritik af det dansk støttede projekt, som er indeholdt i den pågældende avisartikel.

Det omtalte værktøjscenter har først og fremmest til opgave at fremstille kvalitetsværktøjer til småindustrien, der dels forarbejder færdige produkter i konkurrence med storindustrien, dels fabrikerer udstyr af komponenter til storindustrien. Det drejer sig om en gruppe af ganske avancerede småvirksomheder, som er i stadig udbygning i Indien i dag, hvor det er regeringens erklærede politik at udvikle småindustri fremfor storindustri. Dette sker ud fra beskæftigelsesmæssige hensyn.

I øjeblikket er denne særlige kreds af småindustrier imidlertid endnu ikke udviklet så vidt, at den kan aftage hele værktøjscenterets produktion. Men efterhånden som den udbygges og i højere grad bliver opmærksom på de tilbud i form af værktøjer, rådgivning m. v., som værktøjscenteret byder på, vil en stadig større andel af leverancerne fra centeret kunne gå til småindustrien, således som det også har været tilsigtet ved projektets tilrettelæggelse.

I mellemtiden anvender centeret en uudnyttet del af sin kapacitet til leverancer til storindustrien. Denne må dog betale en højere pris end kunderne fra småindustrien, hvis ordrer desuden får fortrin i forhold til leverancer til storindustrien. På denne basis skabes der større mulighed for, at værktøjscenteret kan hvile i sig selv økonomisk.

Til værktøjscenteret er der knyttet en læringskole, hvor unge inderne modtager en kvalificeret fire-årig værktøjsmageruddannelse, og der er også etableret en aftenskoleuddannelse med henblik på videreuddannelse af værktøjsmagere i småindustrien. Selv om kun få elever endnu har fuldført deres uddannelse, har det kunnet konstateres, at der er en stor efterspørgsel efter teknikere med den kvalitetsuddannelse, som gives ved det dansk-indiske værktøjscenter.

Det er i øvrigt blevet fremhævet over for mig under mit nylige besøg i Indien, at centerets bidrag til den indiske industris udvikling har haft stor betydning for det indiske samfund som helhed. Under Indiensbesøget havde jeg lejlighed til at bese adskillige småindustrier, som har kunnet udvikles på grund af det dansk-støttede centers tilstedeværelse, og repræsentanter for de statslige storindustrier gav over for mig udtryk for, at småindustriens underleverancer til storindustrien bl. a. var betinget af eksistensen af centre som det her omhandlede. Den indiske regering har derfor også på baggrund af de gode resultater, der er opnået ved værktøjscenteret i Bangalore, anmodet om yderligere bistand til oprettelse af flere sådanne centre. To tilsvarende værktøjscentre med dansk bistand er i øjeblikket under etablering i Delhi og Calcutta. Der er således ikke som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet tale om en fejl-disposition, men om et projekt, der vurderes som meget betydningsfuldt for den indiske industrielle udvikling.